

PROGRAM BEZPOŚREDNICH PRZELOTÓW CZARTEROWYCH
DO POLSKI NA SEZON 1992
NOWOCZESNYMI SAMOLOTAMI BOEING 767
POLSKICH LINI LOTNICZYCH LOT

Presented by

Exclusive Wholesaler

TORONTO-WARSAW

Round trip rates

Adult Child (2-11)

MAY 3, 6, 10	899	599
MAY 13, 16, 17, 20, 23, 24, 27, 30, 31	949	639
JUN 3, 6, 7, 10, 13, 14	999	699
JUN 17, 20, 21, 24, 27, 28	1099	799
JUL 1, 4, 5, 8, 11, 12	1099	799
JUL 15, 18, 19, 22	1099	749
JUL 25, 26, 29	1039	699
AUG 1, 2, 5, 8, 9, 12, 15, 16	999	699
AUG 19, 22, 23, 26, 29, 30	969	639
SEP 2, 5, 6, 9, 12, 13, 16, 20, 23, 27, 30	899	599
OCT 4, 7, 11, 14, 18, 21, 25, 28	869	599
NOV 1, 8, 11, 15, 22, 25, 29	849	569
DEC 2	899	629
DEC 6, 9, 13	969	679
DEC 16, 20, 23	1039	739
JAN 3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27	829	579

WARSAW-TORONTO (Flexible Returns)

MAY	3, 6, 10, 13, 16, 17, 20, 23, 24, 27, 30, 31
JUN	3, 6, 7, 10, 13, 14, 17, 20, 21, 24, 27, 28
JUL	1, 4, 5, 8, 11, 12, 15, 18, 19, 22, 25, 26, 29
AUG	1, 2, 5, 8, 9, 12, 15, 16, 19, 22, 23, 26, 29, 30
SEP	2, 5, 6, 9, 12, 13, 16, 20, 23, 27, 30
OCT	4, 7, 11, 14, 18, 21, 25, 28
NOV	1, 8, 11, 15, 22, 25, 29
DEC	2, 6, 9, 13, 16, 20, 23
JAN	3, 6, 10, 13, 17, 20, 24, 27, 31

UWAGA! Prosimy pamiętać, że dzieci poniżej 6 lat mogą podróżować tylko w towarzystwie osoby dorosłej.

Dziecko poniżej 2 lat (INF) podróżujące z jednym z rodziców nie podlega żadnej opłacie. Nie może jednak zajmować osobnego miejsca i mieć bagaż.

UWAGA! Ważny paszport i wiza są wymagane do przekroczenia granicy. Osoby podróżujące na paszportach innych niż kanadyjskie muszą posiadać dokumenty pozwalające na wjazd z powrotem do Kanady.

Dodatkowe Koszty
Podatek lotniskowy \$40.00
Ubezpieczenie biletu \$30.00

Pekao Travel

1610 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
Tel: (416) 588-1988
287 Roncesvalles Ave. Totonyo, Ont. M6R 2M3
Tel: (416) 588-2982
35 King St. E. #15, Miss., Ont. L5A 4E2
Tel: (416) 279-4331

Prosimy zwrócić uwagę, że zarówno zadatek jak i pozostała należność jest niezwracalna.
Dozwolona ilość bagażu: 64 kilogramy (DWIE SZTUKI) PLUS PODRĘCZNY.

In accordance to NTA and Government approval
Lic. No. 2486503

Pekao Travel już dzisiaj czeka na Twoją rezerwację.

WARUKI DOKONANIA REZERWACJI: Zadatek w wysokości \$100.00 plus koszty ubezpieczenia biletu na wypadek choroby musi wpłynąć do Pekao przed upływem 7 dni od zrobienia rezerwacji. Pozostała należność musi wpłynąć do Pekao nie później niż na 21 dni przed datą odlotu.

Poleć z nami i skorzystaj z wysokiej klasy serwisu pokładowego.

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

NO. 240 • TORONTO, JULY 22, 1992 • \$ 1.64 + TAX

“POCZCIWE KIAMSTWO OKRĄGŁEGO STOŁU...”
• KOGO LANSUJE PRASA USA?
PEROT ZNIKA, BUSH TRACI, CLINTON WYGRYWA
• KULISY- A CHINY SIĘ ZBROJĄ NA POTĘGĘ ...
• “NIECH ZDYCHAJĄ...” AIDS NA WSI.
• BARCELONA CZEKA NA OLIMPIADĘ

...IMIĘ PREMIERA,
KTÓRY W LATACH 1992-93
UTRZYMAŁ SIĘ NA TYM
STANOWISKU, PRZYNAJMNIEJ
POŁ ROKU?

DIRECTLY TO WARSAW - QUICK DELIVERY AT LOW PRICES

CARGO TO POLAND. NOW A LOT EASIER.

POLISH AIRLINES

LOT

**TORONTO-WARSAW
MONTREAL-WARSAW**

LOT POLISH AIRLINES
c/o VCC CARGO SERVICES
6500 SILVER DART DR.
MISSISSAUGA, ONT.
TEL.: (416) 676-5903

LOT POLISH AIRLINES
2000 PEEL, SUITE 680
MONTREAL, QUE.
TEL.: (514) 844-8221

ECHO

NIEZALEZNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCA

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus

REDAKTORZY:

Leszek Szaruga
Stanisław Siekanowicz
Tadeusz Pruss
Karolina Jankowska
Hania Sokolska
dr Lidia Dobosz
Ryszard Bieryło
Marek Kawka
Janusz Pietrus
Danuta Kukulka

- Po mojemu
- Kulisy światowej sceny
- Faxem z Vancouver
- Lektury nieobojętne
- Imigracja
- Zdrowie
- Pieniądz robi
pieniądz
- Film
- Angielski dla ambitnych

WSPÓLPRACUJĄ:

Wiesława Czapińska (Polska), Ryszard Łada (Polska),
Andrzej Kobos, Andrzej Stawicki, Nina Geysztor-Za-
wirska, Wacław Liebert, Andrzej Werbel, Stanisław
Dubiski, Miłosz Aleksander F., Adam Tomaszewski,
Iwona Majewska, A.Nike-Mineyko, Wojciech Wojna-
rowicz, Krzysztof Ostrowski, Jerzy Zieleniewski (WNP),
Krystyna Niepokólczycka-Weber (Austria, Europa
Zachodnia), Kazimierz Wodziński (Bliski Wschód),
Jerzy Skoryna (Meksyk, Ameryka Łacińska), Marek
Janik (RPA, Afryka)

Skład, łamanie: Olimpia Orlewicz

Przedstawiciel działu reklamy: Krzysztof Drożdż

Druk: Związkowiec. Okładka: Futura Graphics

ECHO schodzi do druku w środę przed południem. Numer za-
mykany jest we wtorek o godz. 5 po poł. Pismo ukazuje się
w sklepach w środę i w czwartek. Regularnie dostarczane na
pocztę do wydziału II klasy pocztowej po selekcji, w czwartek.
Opóźnienia w dostawach prenumeraty nie wynikają z naszej
winy. Wszystkie reklamacje, zmiany adresów i zamówienia
prenumerat przyjmujemy na piśmie. Inne informacje -
maszyną. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść
ogłoszeń i komunikatów. Materiałów nie odsyłamy.

ADRES

POCZTOWY:

ADVERTISEMENTS:

GST

R120882998

SUBSCRIPTION

PRENUMERATA:

51A Thistle Down Blvd., Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada

TEL: (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046

\$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. - 1 1/2 inch.
\$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$150.00, 2 col. - 3 inches \$290.00, photo extra \$5.00.

Full page special rate \$200.00, half page \$130.00, back cover \$450.00, in. cover \$250.00

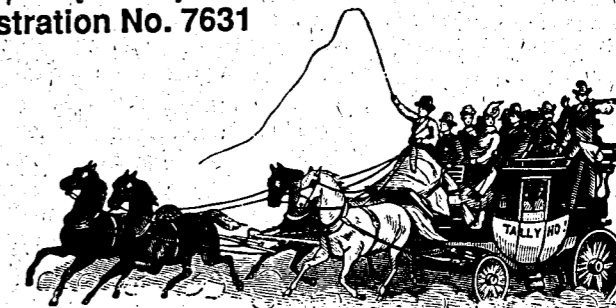
Add 7% GST to all prices.

Półroczna \$32 + 7% GST \$2.24 = \$34.24, roczna \$56 + 7% GST \$3.92 = \$59.92,
dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów.

Zagraniczna półroczna \$35 US, roczna \$60 US, lotnicza 100% więcej.

Prenumerata dostarczana na pocztę w każdy czwartek.

Publications Mail Registration No. 7631

NOWO PRZYBYLI!

BEZPŁATNA, 3-MIESIĘCZNA PRENUMERATA NA ZAGOSPODAROWANIE
DLA KAŻDEGO NOWO PRZYBYŁEGO

(obecnie przyjmujemy zgłoszenia osób przebywających do 2 lat w Kanadzie, które nigdy nie otrzymały
bezpłatnej prenumeraty ECHA)

Zgłoszenia przyjmujemy wyłącznie listownie. Proszę podać imię, nazwisko, adres wraz
z kodem pocztowym oraz czas pobytu w Kanadzie.

Okres oczekiwania na bezpłatną prenumeratę według kolejności zgłoszeń.

NASZ SIÓDMY SĄSIAD

Jeszcze trzy lata temu graniczyliśmy tylko z trzema sąsiadami: NRD, Czechosłowacją i ZSSR. Teraz po ogłoszeniu przez parlament słowacki deklaracji niepodległości sąsiadujemy z siedmioma: Niemcami, Rosją (okręg kaliningradzki), Litwą, Białorusią, Ukrainą oraz Czechami i Słowacją (to, że formalnie Słowacja nie jest jeszcze odrębnym państwem to jest tylko kwestia krótkiego czasu). Czy Słowacy zrobili dobrze odrywając się od Czechów tego nie wiem.

Narody mają jednak święte prawo do suwerenności i rozumiem słowa z deklaracji niepodległości, przyjętej przez Słowacką Radę Narodową, "że wypełniło się 1000-letnie dążenie narodu słowackiego do samostanowienia". Tak więc na południu przybyło nam dwóch nowych sąsiadów: Czechy i Słowacja. Fakt, że graniczy z Polską obecnie siedem tak różnych państw, a nie trzy ustrojowo jednakowe jak niedawno, wymaga od Polski takiej polityki zagranicznej,

aby wszyscy sąsiedzi czuli się szanowani i docenieni, ale aby zarazem i oni szanowali i cenili nową Polskę. (Według Jerzego Giedroycia wypowiedzianego się przed kilku dniami na łamach francuskiego "Le Figaro" obecny minister spraw zagranicznych nie daje sobie z tym rady). Spokojne, przyjazne granice są jednym z fundamentów bezpiecznego państwa.

Jerzy Zieleniewski

"BAWARIA" NA ADRIATYKU

Po raz pierwszy od II wojny światowej Niemcy żołnierze biorą udział w akcji o charakterze militarnym (trałowce niemieckie zbierały w Zatoce Perskiej miny, ale było to już po wojnie). W ramach sił NATO i Unii Zachodnioeuropejskiej niszczyciel "Bawaria" oraz trzy samoloty dalekiego rozpoznania nadzorują embargo nałożone przez ONZ na Jugosławię. "Bawaria" jak pisał niemiecki minister obrony Ruehe, patroluje Adriatyk w zespole okrętów wojennych siedmiu państw NATO. Okrętom nie wolno atakować, ale mają prawo się bronić. Przed wysłaniem "Bawarii" i samolotów w region zagrożony działaniami militarnymi odbyła się w Niemczech dyskusja czy przedsięwzięcie to jest zgodne z konstytucją (także czy Niemcy obciążone hitlerowską prze-

ślnością mają prawo moralne do takich akcji). Ostatecznie rząd boński podjął decyzję o wysłaniu niemieckich sił zbrojnych w region Jugosławii, a minister spraw zagranicznych Kinkel wyjaśnił, że decyzja Bonn jest zgodna z konstytucją. Socjaldemokraci z SPD zgłosili zastrzeżenia i nie poparli rządu. Fakt jednak jest faktem. Niemiecki niszczyciel

plywa, niemieckie samoloty latają w misji co prawda pokojowej, której celem jest niedopuszczenie do rozlewu krwi, ale w misji, w której może dojść do wymiany ognia. Nietrudno także wyobrazić sobie sytuację, w której ONZ postanawia, że konieczna jest interwencja militarna w celu zakończenia wojny w Jugosławii. Jak wiadomo rząd niemiecki takiej możliwości nie odrzuca. Niemcy są członkami NATO, UZE, KBWE. Wątpliwe, aby zawiesiły swe członkostwo na czas takiej akcji. Dla Polski jest to jednak sytuacja wymagająca pełnej obserwacji. Tradycje militarystyki w Niemczech nigdy nie zostały zagłuszone.

ŚWIATOWIT

A CO Z CHINAMI?

Czy azjatycki Czerwony Smok pójdzie śladami Związku Sowieckiego na ŚMIETNIK HISTORII, czy też spróbuje zająć opróżnione miejsce komunistycznego SUPERMOCARSTWA na arenie międzynarodowej? Masakra na Placu Tiananmen na jakiś czas złamała NADZIEJĘ świata na demokratyzację kolosa, w którym żyje w warunkach nowoczesnego niewolnictwa ponad MILIARD ludzi. Co dalej? Oficjalnie - CISZA. Dlatego Czytelnicy ECHA prosili nas o próbę odpowiedzi na konkretne pytanie: CO TERAZ Z CHINAMI? Otóż - zaglądając ZA KULISY Wschodu i Zachodu - nie jest dobrze, ponieważ...

... CHINY SIĘ ZBROJĄ JAK NIGDY DOTĄD

Jeszcze trwają przetargi ukraińsko-rosyjskie na temat podziału potężnej Floty Czarnomorskiej, a wysłannicy Pekinu już negocjują w Kijowie zakup niedokończonego, największego sowieckiego lotniskowca "Warjag", który znajduje się w stoczni "Nikołajew" na wybrzeżu Morza Czarnego.

Prawie siedemdziesiąt tysięcy ton przewagę sowieckiej marynarki wojennej nad siłą bojową floty amerykańskiej - głównie w basenie Morza Śródziemnego i na środkowym Atlantyku. Dla samej Ukrainy lotniskowce są mało przydatne, gdyż jej strategia morska może ograniczać się co najwyżej do Morza Czarnego, z którego wyjście na szersze wody prowadzi tylko przez kieszkę Bosforu. Po drugie - Ukraina nie posiada środków na dokończenie budowy we własnym zakresie, więc potężny

"Warjag" najwidoczniej już "opchnięto" komunistom z Pekinu. Przy negocjacjach Ukraińcy wymieniali cenę 200 milionów dolarów, co jest dla Chińczyków niebywałą okazją zważywszy standardy światowe. Z drugiej strony jest to też "deal" dla Kijowa, desperacko szukającego twardej waluty.

Pekin gwałtownie rozbudowuje i unowocześnia swą flotę, głównie na Morzu Południowo-Chińskim aż po Indonezję i Filipiny, gdzie odkryto potężne podwodne pokłady ropy naftowej i gazu ziemnego, a także fosforu.

Administracja amerykańska zignorowała w ostatnich miesiącach raporty i ostrzeżenia swych niektórych doradców wojskowych, którzy oceniali, że Chiny komunistyczne wyraźnie dążą do pozycji dominującej siły w Azji i na Pacyfiku. Biały Dom w dwa lata po masakrze na Placu Tiananmen rozpoczął flirt miłosny z czerwonymi Chinami, śpiesząc się z klauzulą największego uprzywilejowania w handlu. Klauzula ta otwiera sprawcom masakry dostęp do amerykańskiej technolo-

gii, również tej wojskowej, a także łatwy dostęp do sprzedaży na amerykańskim rynku wyrobów z wielkiej sieci chińskich obozów pracy niewolniczej. Za rok bieżący amerykański deficyt handlowy z Pekinem ma wynieść 15 miliardów dolarów.

Przy rozpadzie sowieckiej potęgi militarnej i drastycznych cięciach w amerykańskim budżecie obronnym, czerwone Chiny zwiększyły swoje nakłady na armię o 52 procent począwszy od roku 1989.

Chińczycy, nie zwracając uwagi na cenę i nie pertraktując zbyt niżej jej temat, po całym świecie szukają okrętów wojennych, łodzi patrolowych i nowoczesnych systemów elektronicznych. Od paru byłych republik sowieckich nabyto już łącznie 24 myśliwce SU-27, uważane przez niektórych fachowców za lepsze od generacji "migów".

Liczne rodzaje nowoczesnego sprzętu zbrojnego Chińczycy zakupują w małych ilościach, a następnie kopiują we własnych fabrykach, zatrudniając do tego specjalistów także z byłych republik sowieckich. Również fachowcy izraelscy pomagają

Ciąg dalszy na str.22

OPERACJA NA ADRIATYKU

Zachodnie siły morskie i powietrzne rozpoczęły operację patrolowania wybrzeży Jugosławii. Okrety i samoloty mają nadzorować przestrzeganie embarga nałożonego na Serbię i Czarnogórę przez Radę Bezpieczeństwa ONZ.

Informację tę przekazał major Stephen Wills z dowództwa europejskich sił NATO, który wyjaśnił, że oprócz 6 niszczycieli i fregat NATO, w operacji bierze udział 8 okrętów państw członkowskich Unii Zachodnioeuropejskiej.

Po raz pierwszy od II wojny światowej w operacjach o charakterze militarnym biorą udział żołnierze Niemiec (nasz komentarz na str. 2).

SŁOWACJA SUWERENNA

W Bratysławie ogłoszono deklarację suwerenności Słowacji.

Słowacki parlament przyjął ją przytłaczającą większością 113 ze 147 głosów, przeciw niej opowiedziało się 24 posłów, 10 wstrzymało się od głosu.

Na rzecz uchwalenia deklaracji suwerenności wypowiedział się najpierw premier Meciar, potem przedstawiciele Partii Narodowej, Partii Lewicy Demokratycznej i Ruchu na Rzecz Demokratycznej Słowacji.

"Wszyscy przeżywamy wzruszenie. Ta chwila, na którą czekamy więcej niż tysiąc lat, dziś nadeszła" - powiedział słowacki premier.

"My, demokratycznie wybrana Słowacka Rada Narodowa, uroczystie deklarujemy, że wypełniło się 1000-letnie dążenie narodu słowackiego do samostanowienia. (...) Słowacka Rada Narodowa ogłasza suwerenność Republiki Słowackiej" - głosi dokument, przyjęty przez parlament w Bratysławie (nasz komentarz str. 2).

HAVEL REZYGNUJE

Vaclav Havel zrezygnował z funkcji prezydenta CSRF.

"Zawsze chciałem i także w przyszłości chcieć będę tworzyć coś dobrego dla swych obywateli - powiedział prezydent w wystąpieniu telewizyjnym. Funkcja federalnego prezydenta już mi nie umożliwia pracy twórczej i konstruktywnej. Vaclav Havel stwierdził, że nie istnieją już warunki, które umożliwiałyby mu dotrzymywanie przysięgi wierności Czeskiej i Słowackiej Republice Federacyjnej i jej konstytucji w zgodzie ze swym charakterem, przekonaniami i sumieniem. "Nie mogę ponosić odpowiedzialności za rozwój wydarzeń, na które przestają mieć wpływ".

Vaclav Havel

W BULGARII ROZLICZAJĄ PROMINENTÓW

Po aresztowaniu b. premierów: Georgi Atanasowa, Andreja Lukanowa i Griszy Filipowa, tym razem zatrzymano w Sofii Milko Balewa - wysokiego rangą dygnitarza b. partii komunistycznej. Tak więc w trzech równoległych procesach sądeni są obecnie dwaj byli szefowie partii, trzech premierów i 16 ministrów ówczesnych rządów.

Milko Balewa, który był członkiem Biura Politycznego i sekretarzem KC BPK, oskarżono o malwersację na wielką skalę, za co bułgarskie prawo przewiduje karę od 10 do 30 lat więzienia. Zdaniem prokuratora, Balew, wraz z innymi członkami sekretariatu KC, pożyczal ze skarbu państwa "miliony dolarów, które przekazywał w ramach nieodpłatnej pomocy partiom i ruchom komunistycznym w różnych krajach".

PANIĆ BEZRADNY

Po rozmowach w Sarajewie z prezydentem Bośni i Hercegowiny Izetbegovićem premier nowej Jugosławii Milan Panić (milioner z USA) oświadczył, że Serbowie są gotowi "położyć kres głupiej, trudnej, do wyobrażenia i bezsensownej wojnie". Powiedział, że dał Izetbegovićowi "bardzo krótki czas na odpowiedź" i jeżeli ten nie zgodzi się (na pokój), to świat wreszcie dowie się, która ze stron konfliktu chce kontynuować wojnę.

Jednakże po wyjeździe Panića i pomimo 14-dniowego rozejmu wynegocjowanego przez lorda Carringtona atak sił serbskich na Sarajewo i inne miejscowości w Bośni i Hercegowinie jest kontynuowany.

WAHADŁOWIEC BAKER

Amerykański sekretarz stanu James Baker spotkał się w Jerozolimie z premierem Izraela Rabinem.

Po zakończeniu półtoragodzinnego spotkania z nowym szefem rządu izraelskiego Baker powiedział, że "podziela optymizm co do szans na

postępy w procesie pokojowym" i dodał, iż ma nadzieję zobaczyć, jak ten proces "rusza". Podczas tygodniowego pobytu na Bliskim Wschodzie Baker odwiedzi kilka krajów arabskich. Jest to już 9 podróż Bakera w ten zapalny rejon świata.

MAFIA NIE DARUJE

Na Sycylii kolejny zamach bombowy - mafia w dalszym ciągu prowadzi swą bezpardonową walkę z państwem włoskim. Tym razem w zamachu zginął sędzia Paolo Borsellino. Prowadził on jedno z kluczowych dochodzeń przeciwko przywódcom sycylijskiej organizacji przestępczej. Wybuch bomby samochodowej zgładził sędziego w pobliżu domu jego matki na przedmieściu Palermo. Wraz z sędzią zginęło pięciu pracowników ochrony. 15 osób zostało rannych. Ciało sędziego znaleziono na podwórzu domu, gdzie mieszkają jego matka i siostra. Było ono zwęglone, prawa ręka została urwana. Jest to już drugi zamach, w którym ginie wyższy pracownik włoskiego wymiaru sprawiedliwości w ciągu ostatnich miesięcy. Borsellino był bliskim współpracownikiem sędziego Giovanni Falcone, zamordowanego wraz z żoną 23 maja w pobliżu Palermo.

Wieczorem anonimowy rozmówca poinformował włoską agencję ANSA, że kolejną ofiarą zamachowców będzie były burmistrz Palermo L. Orlando, który również zwalczał sycylijską mafię.

BELGOWIE ZA

Parlament belgijski stosunkiem głosów 146:33 przy 3 wstrzymujących się ratyfikował układ z Maastricht. Belgia tym samym stała się trzecim, po Irlandii i Luksemburgu członkiem Wspólnoty Europejskiej, który poparł ideę budowania nowej Europy. Francuzi wypowiedzą się w tej sprawie w specjalnym referendum zapowiedzianym na 20 września.

"Finally, a real American family!" Nabijanie się z wiceprezydenta po jego wystąpieniu na rzecz wartości rodzinnych stanowiło przez ostatnie tygodnie główną rozrywkę prasy. Cios wymierzony jest w Busha. Czołowe pisma amerykańskie bardziej popierają Clintona. O co chodzi w tych wyborach czytaj w korespondencji z USA.

MIĘDZY NAMI MURZYNAMI

Narasta konflikt między przywódcą Zulusów Mangosuthu Buthele 'm a szefem Afrykańskiego Kongresu Narodowego Nelsonem Mandelą. Buthelezi zarzuca Mandelę, że podczas wystąpienia na posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa ONZ w Nowym Jorku kłamał utrzymując, że tylko rząd białych wspólni z Zulusami morduje innych, ukrywając rolę ANC w masakrach, które od początku 1990 r. kosztowały już życie co najmniej 7 tys. ludzi. Buthelezi wykluczył jakikolwiek sojusz z Mandelą i jego ugrupowaniem.

AFGANISTAN ŻĄDA REPARACJI

Władze afgańskie zwróciły się do Rosji i innych państw WNP o reparacje wojenne. "Wszystkie państwa, które ostatnio ogłosiły niepodległość, a poprzednio były członkami ZSSR,

uczestniczyły w niszczeniu Afganistanu - oświadczył U. Abdul Farid.

HOLD PREZYDENTA

Francois Mitterrand jako pierwszy prezydent Francji złożył wieniec pod paryskim pomnikiem, ustawionym w miejscu dawnego toru kolarskiego, gdzie gromadzono tysiące Żydów przed wysyłaniem ich do obozów śmierci. W trakcie uroczystości z tłumem dochodziły gwizdy i pomruki niezadowolenia.

ZAWIESZENIE BUDOWNICTWA

Nowy rząd Izraela zawiesił całkowicie budownictwo mieszkaniowe w osiedlach na okupowanych terenach. Ponadto Ministerstwo Budownictwa wstrzymało ustawianie gotowych, prefabrykowanych baraków mieszkalnych w istniejących już osiedlach. Decyzja o wstrzymaniu budownictwa spotkała się z gwałtowną krytyką osadników zapowiadających "zdecydowaną walkę" przeciwko

tym ograniczeniom. Osadnicy porównują obecną decyzję do zakazu żydowskiego budownictwa ogłoszonego przez brytyjskie władze mandatowe przed uzyskaniem niepodległości przez Izrael. Kilka opozycyjnych partii zapowiedziało złożenie w parlamencie wniosku o wotum nieufności dla rządu Rabina.

HONECKER SIĘ WIJE

Były szef NRD Honecker chciał uciec z ambasady Chile w Moskwie do Czeczenii na Kaukazie - poinformował niemiecki dziennik "Bild". Ukrytego w samochodzie Honeckera zamierzano wraz z żoną przewieźć na lotnisko, gdzie czekał samolot prezydenta Republiki Czeczeńskiej. Spisek zawiódł, podobno, z powodu zdrady klerowcy. Żona Honeckera, Margot, zdementowała te informacje. Powiedziała, że wprawdzie jej mąż i ona otrzymali "zaproszenie od władz czeczeńskich", ale przeniesienie się na Kaukaz "nie rozwiązałoby naszych problemów".

ULTIMATUM DLA JELCYNIA

Grupa komunistycznych i nacjonalistycznych deputowanych ostrzegła prezydenta Jelcyna, że jeśli odda sporne Wyspy Kurylskie Japonii ryzykuje rozpętanie trzeciej wojny światowej. Deputowani oskarżyli jednego z doradców prezydenta, że wywiera na prezydenta wpływ, by zwrócić Japonii dwie z czterech Wysp Kurylskich, które Moskwa zagarnęła po drugiej wojnie światowej.

"Rewizja wyników drugiej wojny światowej może popchnąć ludzi do trzeciej wojny światowej" - napisało 52 deputowanych w liście do Jelcyna.

"To niemoralne pozbawić Rosję części jej terytorium bez wiedzy parlamentu i przeprowadzenia referendum. Jest to zbrodnicze naruszenie konstytucji". Deputowani, w tym wojująca nacjonalistka Iona Andronow i Giennadij Sojenko, jeden z przywódców komunistycznej frakcji parlamentarnej, stwierdzili, że wiele krajów mogłoby wykorzystać tę sprawę, by zgłosić swoje roszczenia terytorialne wobec Rosji.

PEROT REZYGNUJE

Niezależny kandydat na prezydenta USA Ross Perot zrezygnował z kandydowania do Białego Domu. Stwierdził on, że uczynił to pod wpływem Konwencji Demokratycznej. Perot odmówił jednocześnie poparcia któremukolwiek z kandydatów, dodając, że to zależy od wyborców. Powiedział: gdyby żaden z kandydatów nie spełniał oczekiwań Amerykanów może jeszcze wrócić.

PRZERWANY WYPOCZYNEK

Prezydent Bush Przerwał wypożyczynę na wiadomość o wycofaniu się Rossa Perota z wyścigu do Białego Domu. W trakcie konferencji prasowej zapowiedział on, że będzie energicznie zabiegał o pozyskanie konserwatywnego elektoratu Perota "który wyznaje te same wartości co ja". Nie ulega wątpliwości, iż republikańskiego przywódcę do czynu zmobilizowały nie najlepsze ostatnio wyniki w notowaniach sondaży opinii publicznej.

CLINTON ZBIERA PUNKTY

Według najnowszych sondaży opinii publicznej, Bill Clinton zdecydowanie wyprzedza prezydenta Busha. Sondaż tygodnika "Newsweek" daje mu nawet przewagę 27

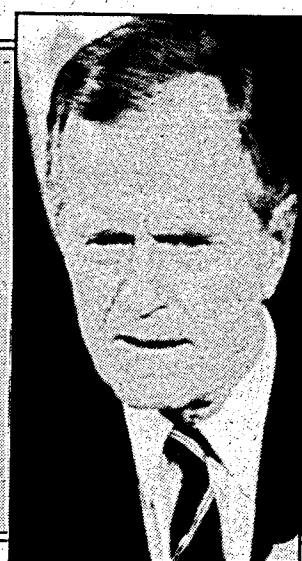
proc. Jest to niewątpliwie efekt udanej konwencji Demokratów w Nowym Jorku, ale także konsekwencja wycofania się Perota z walki wyborczej.

W ankiecie "New York Timesa" i sieci telewizyjnej CBS Clinton zdobył poparcie 55 proc. zarejestrowanych wyborców, gdy Bush tylko 31 proc., a 13 proc. było niezdecydowanych. Rekordowo wysoki jest również wskaźnik dezaprobaty dla prezydenta Busha - wynosi 63 proc., a wśród zwolenników Perota nawet 73 proc. Aż 45 proc. perotystów mówi obecnie, że poprze Clintona, gdy tylko 26 proc., że Busha.

Również według opinii ankiety ogłoszonej w sobotę przez tygodnik "Time" i sieć CNN, Clinton zwiększył przewagę nad Bushem. Na demokratę głosowałoby dziś 49 proc., pytanych, gdy na republikanina 29 proc. Komentując powyższe wyniki "New York Times" pisze, że wskazują one "na jak stromą górę musi wspiąć się Bush, aby pozostać prezydentem na drugą kadencję" i dodaje: "W czasach współczesnych podobnie niepopularni byli w analogicznej sytuacji prezydenci: Harry Truman, Lyndon Johnson, Richard Nixon i Jimmy Carter. Z tej czwórki tylko Truman zdołał powtórnie wygrać wybory". Ale to było bez mała pół wieku temu.

BILL CLINTON

GEORGE BUSH

KULTURA NA SPRZEDAŻ

Kiedy w 1989 roku Kanada wkroczyła na drogę wolnego handlu z USA w specjalnej klauzuli zagwarantowała sobie prawo ochrony dóbr kulturowych - rynku wydawniczego, artystycznego, telewizyjnego i radia. Brian Mulroney i minister handlu Michael Nilson zapewniali wielokrotnie wyborców, że kanadyjska kultura jest nie na sprzedaż. Tymczasem dążący za wszelką cenę do wspólnego rynku zubożały Meksyk uchylili już wszystkie wstępne warunki, w tym ochrony kultury, co dało Amerykanom podstawę do ponownego nacisku na Kanadę w tej sprawie. Opór Kanady ma jednak charakter czysto teoretyczny. 92% rynku książkowego, 90% nagrań, 93% kinowego i video jest kontrolowane przez Amerykanów. Podobnie przedstawia się rynek czasopism i magazynów. Nakładane obecnie cła ochronne sprawiają, że produkty te są w Kanadzie dużo droższe niż w USA, co pozornie jedynie chroni kanadyjską konkurencję przed upadkiem. USA w osobie Carli Hills - przedstawiciela handlowego tego kraju oficjalnie ponowiło żądanie zniesienia tych barier.

KANADA NA BALKANACH

Co najmniej 16 kanadyjskich żołnierzy sił pokojowych odniosło rany podczas misji ochrony lotniska w Sarajewie. Ciężkie walki spowodowały ponowne zamknięcie lotniska przed transportami żywności i leków. Samoloty zostały odesłane do Zagrzebia. Dzięki kanadyjskiej osłonie przez kilkanaście dni lądowało

wało dziennie 35 samolotów z pomocą dla obleganego miasta.

Większość ran odniesionych przez Kanadyjczyków pochodziło z rykoszetów padających z obu walczących stron. Oblicza się, że w wojnie bałkańskiej zginęło 40 000 ludzi, a ponad milion straciło dach nad głową.

SZYKUJE SIĘ STRAJK A & P

Pracownicy sieci supersamów A & P uzyskali poparcie i zgodę na legalny strajk od członków związku zawodowego United Food and Commercial Workers (96% głosowało w niedzielę za strajkiem). Związek liczący blisko 10 tysięcy członków obejmuje kasjerów i innych pracowników obsługi sklepów.

ONTARIO ZA PIGULKĄ

Minister Zdrowia Ontario Frances Lankin domaga się od federalnego ministra zdrowia Benoy Bourchard, by Kanada przeprowadziła kliniczne testy kontrowersyjnej francuskiej pigułki abortyjnej RU-486. Pigułka zwana eufemistycznie w Europie jako środek na następny dzień

wywołuje poronienie w pierwszych tygodniach ciąży. Kanada od 4 lat nie ma prawa regulującego aborcję, ale producent firma Roussel-Uclaf obawia się, że wprowadzenie pigułki wywoła ostre protesty.

Rząd federalny jest odpowiedzialny za wprowadzenie leków i środków medycznych. Próby wprowadzenia tabletki abortyjnej, która zastępowałaby zabieg spotkały się z jego strony z odmową.

ZACHŁANNOŚĆ

Policja aresztowała dr. Stanleya Berrsteina przebogatego właściciela kliniki dietetycznej pod zarzutem planowanego morderstwa swego partnera w biznesie. Partner ów zdołał się jakoś polapać co się święci i udał się na policję. Policja upozorowała "morderstwo", a jego "wykonawca" zgłosił się do doktora po zapłatę za mokrą robotę i otrzymał następane zamówienie. Po aresztowaniu okazało się, że w rezydencji doktora znaleziono skradzioną biżuterię wartości 2 milionów dolarów. Doktor i jego dwóch pomocników staje przed sądem w tym tygodniu. Zachłanność nie zna granic.

ROZDZIERANIE SZAT

Na wiecach w Ottawie, Montrealu i Waterloo jak na komendę ruszyło darcie damskich szat. Jeszcze w ubiegłym roku tylko młodzianka Gwyn Jacob paradowała po mieście z obnażonym biustem. W tym roku może być tego chmara. Argumenty padają przy tym takie: "Mężczyźni mogą, a my nie", "Co złego w mlecznych gruczołach?", "Precz z patriarchalną represją", itd.

W społeczności Zulusów cena kobiety zależy od jej mlecznych gruczołów. Młode panienki wystawiają więc swój towar. Wieloletnie mężatki o zużytych nieco gruczołach mogą z tym paradować tylko od święta. Zulus jest widać esteta. Nie to co kanadyjski publicysta. Ten wreszcie złapał wiatr w żagle. "Czas na zmianę prawa" krzyczą oburzeni na wieść o aresztowaniu golasek w Waterloo. Southam Star zastanawia się czy droga do toplesu prowadzi przez parlament czy też raczej przez sąd. Za rok, za dwa przeskoczmy Europę i zachodnią i wschodnią, gdzie na plaży nikomu już golasek nie wadzi. Z klasnego gorsetu pruderi, zakazującej publicznego karmienia dzieci po zupełny absurd, zupełny brak umiaru. Dziś wróg obnażania staje się zacofaniem, a nawet zbrojeniem. To taki, co nie chce zderzyć się z rzeczywistością ułomnością kobiecego ciała, żyjąc erotycznymi magazynami.

Nasz redakcyjny kolega Jurek uniósł w te spory krople zdrowego rozsądku. Zauważył, że widok obnażonych mężczyzn w miejscach publicznych jest rażący i z tego względu prawnie zakazany. Nie na darmo w barach, w kinie i tu i tam wymagana jest koszulka i buty. Za Apollinami zjawiają się bowiem istoty mniej apetyczne. Nie każdy męski tors wart jest adoracji. Jurek zastanawia się więc czemu się tego przepisu nie egzekwuje. Zamiast rozszerzać go na kobiety, jak sugerują feministyczne publicystki, po

prostu utrzymać jako ogólną zasadę, niezależnie od płci, że obnażanie się w miejscach publicznych do tego nieprzeznaczonych wykracza poza normy prawne i obyczajowe. Kolega

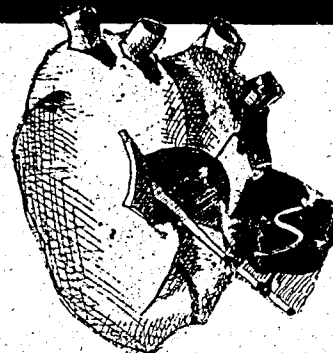

Dziewczyna Zuluska z Natalu, okolic Nkwali, Południowa Afryka, w autentycznym stroju narodowym kraal. Zdjęcie: kartka pocztowa Art Publishers, Johannesburg

Jurek zdaje się mieć rację. Ale to głos na puszczy. Świat ucieka od normy w kolejne obyczajowe eksperymenty, w imię mętnej idei postępu.

Obawiam się, że wkroczymy w XXI wiek bezpruderyjnie na golasa. Niech się Zulusi schowają.

NACZELNA

POLITYKA

Pikieta górnicza

Ponad 2 tys. górników pikietowało w Warszawie Ministerstwo Przemysłu i Handlu. 5-osobowa delegacja górników na czele z R. Moricem została przyjęta przez wiceministra Lipkę. W środę odbyły się rozmowy rządu z przedstawicielami pięciu central związkowych. Rząd oświadczył, że nie może być stroną w konflikcie placowym i nie może w różny sposób traktować poszczególne branże. Problemy branżowe będą rozwiązywać w ramach reformy całej gospodarki w Polsce.

Macierewicz usunięty

Zarząd Główny Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego przyjął uchwałę o usunięciu z partii byłego ministra spraw wewnętrznych Antoniego Macierewicza.

Za przyjęciem uchwały głosowało 18 przedstawicieli Zarządu, przeciw - 8, wstrzymało się od głosu 2. "ZG ZChN stojąc na stanowisku niedopuszczalności działań opartych na niesprawiedliwości, a także wobec obowiązku zabezpieczenia stronnictwa przed udziałem w czynach moralnie nagannych i ich akceptowaniem podjął wyżej wymienioną decyzję" - głosi uchwała. Macierewiczowi zarzucono, że realizując uchwałę Sejmu - o ujawnieniu byłych współpracowników SB i UB - przedstawił jedynie spisy osób kwalifikowanych jako tajni współpracownicy tych służb, bez sprawdzenia, czy te kwalifikacje odpowiadają prawdzie. Następnie będąc obecnym przy aktach zniesławienia osób, o

których wiadomo, że nie były współpracownikami służb specjalnych PRL, nie zaprzeczał stawianym im zarzutom. Tym samym - czytamy w uchwale - licznym osobom wyrządził moralną krzywdę, a czyniąc niesprawiedliwość, ugodził w samą ideę ujawniania byłych współpracowników UB i SB.

OPINIE:

Jarosław Kaczyński: "Mamy do czynienia z całkowitą kapitulacją wobec tych sił, którym jeszcze do niedawna ZChN zdecydowanie się przeciwstawiał. Możemy z całą odpowiedzialnością mówić o absolutnej, totalnej kapitulacji. Rozumiem, że wyniki lustracji były wstrząsem i dokonały pełnego moralnego rozkładu w ZChN. Oznaczałoby to, że jest to partia o niesłychanie słabej strukturze moralnej".

Pruchno-Wróblewski: "Myślę, że nie stałoby się źle gdyby część klubu ZChN odeszła wraz z Macierewiczem np. do Olszewskiego. A to jest najbardziej prawdopodobne".

Henryk Wujec (UD) - Rozłam w ZChN nie będzie, ale część działaczy partii może przejść z Antonim Macierewiczem np. do Ruchu dla Rzeczypospolitej Jana Olszewskiego i stworzyć własną partię. Macierewicz to "zwierzę polityczne" - na pewno nie zrezygnuje. Tym bardziej, że ma ogromną siłę oddziaływania, szczególnie na młodzież. Myślę, że będzie nadal aktywnie działał.

Andrzej Anusz (Ruch dla Rzeczypospolitej) - Sądzę, że w sensie politycznym rozłam już nastąpił. Jesteśmy otwarci na współpracę. Z opcją Macierewicza łączy nas stosunek do kwestii lustracji. Bylibyśmy zadowoleni, gdyby Macierewicz się do nas przyłączył.

A. Macierewicz - Nie przyjmuję do wiadomości decyzji Zarządu Głównego i nie czuję się usunięty z ZChN. Jestem współtwórcą tego stronnictwa, autorem jego programu polityczno-ideowego. Jest niestety prawdą, że ten program i ta linia polityczna, która przyniosła nam sukces w wyborach - ten program został teraz złamany w poczynaniach członków

Zarządu. Ja nadal będę mu wierny i nadal będę działał zgodnie z jego założeniami...

Podczas kryzysów strzeżcie się agentów

Przed mającym się odbyć w tym tygodniu Kongresem Obywateli RP w Krakowie przewodniczący Kongresu Wojciech Ziemiński stwierdził m.in.:

"W 1927 roku Piłsudski powlekał na zjeździe legionistów:

"Podczas kryzysów strzeżcie się agentów. Idźcie swoją drogą, miłując tylko Polskę i nienawidząc tych, którzy służą obcy". To stwierdzenie uważam niestety za wciąż aktualne.

- Sytuacja dzisiejszej Polski wygląda gorzej niż w "Potopie" przedstawił to Sienkiewicz - każdy chce wyrwać dla siebie postaw sukna. Obszar Rzeczypospolitej stał się bardziej niż niegdyś terenem gry obcych agentów, także tych, którzy bezpośrednio bądź pośrednio byli na służbie sowieckiego NKWD, KGB, GRU. Dramatyczna walka, jaka się w tej chwili toczy, odbywa się o to, czyja będzie Polska, już nie jaka, ale czyja, jak powiedział w swym ostatnim przemówieniu premier Jan Olszewski. Na to pytanie też chcemy sobie odpowiedzieć na konferencji w Krakowie.

- Jesteśmy w opozycji do utworzonego właśnie rządu premier Suchockiej, choćby ze względu na zablokowanie ustawy lustracyjnej. Sformulujemy nasz program opozycyjny wobec tego rządu. Wreszcie kluczową kwestią polityczną jest zjednoczenie wszystkich partii i ugrupowań o orientacji niepodległościowej w Ruch Niepodległościowy, w obliczu nowych wyborów parlamentarnych i prezydenckich. Jesteśmy zwolennikami przyspieszenia terminu tych wyborów... Chodzi głównie o to, że obecne najwyższe władze Rzeczypospolitej nie są w stanie właściwie sprawować rządów. Ogarniający państwo kryzys jest tego ewidentnym dowodem. Należy wreszcie odsunąć od władzy i w ogóle z życia politycznego wszystkich tych,

którzy przez 45 lat reprezentowali w Polsce interesy sowieckie. Oni są nadal wszędzie, tylko się przekształcili, tak jak przekształceniu uległa sytuacja w Polsce, jak również i na Wschodzie.

Ta sytuacja będzie nadal przekształcać się i wcale nie jest powiedziane, że w korzystnym dla Polski kierunku. Nowe wybory do Sejmu, Senatu i na prezydenta, zabezpieczyłyby skutecznie interesy Polski na wypadek jakiegos "czarnego scenariusza". Z tych wyborów powinny się bowiem wyłonić nowe elity władzy w Polsce, które nie mają nic wspólnego z epoką 45 lat PRL.

Posłowie podwyższyli sobie

Prezydium Sejmu postanowiło podwyższyć poselskie diety i ryczałty z wyrównaniem od 1 czerwca. Poselska dieta wyniesie 4,5 mln (dotychczas 3,3 mln), posłowie zawo-

dowi dostaną 8,4 mln (dotychczas 5,8 mln). Poseł dostanie też 12,5 mln miesięcznie na prowadzenie biura poselskiego (dotąd 10 mln). Przypomnijmy, że tydzień temu przeciw podwyżce protestował klub parlamentarny UPR. Wojciech Arkuszewski z "S" powiedział nam natomiast, że jego klub nie protestował, gdyż podniesienie pensji poselskich jest częścią podwyżek przewidzianych dla sfery budżetowej.

Odszkodowanie od Iraku?

Straty, jakie Polska poniosła w wyniku agresji Iraku na Kuwejt wyniosły - według szacunków CUP - blisko 2 mld 800 mln dolarów. W momencie wybuchu konfliktu z Irakiem współpracowało ok. 40 polskich przedsiębiorstw. Ponadto w Kuwejcie przebywało wielu doradców i ekspertów rządowych. Zgodnie z decyzją ONZ, mamy prawo do odszkodowań. Roszczenia będzie rozpatrywała od 1 stycznia 1993 r. ONZ-

owska komisja zarządzająca Funduszem Kompensacyjnym ONZ, z którego wypłacane będą odszkodowania. Odszkodowania dotyczą jedynie okresu od 2 sierpnia 1990 do 1 marca 1991 r. i strat poniesionych w wyniku działań wojennych. Nie dotyczą natomiast szkód spowodowanych sankcjami wobec Iraku. Biorąc pod uwagę te ograniczenia - można liczyć jedynie na częściową rekompensatę poniesionych strat.

Mądrość w Belwederze

Chciałbym posłuchać rad i opinii Państwa w kwestiach związanych z przyszłością nauki i narodowej edukacji - powiedział Lech Wałęsa otwierając posiedzenie Rady ds. Nauki przy prezydencie RP. Zdaniem prezydenta środki przeznaczone na rozwój nauki nie są właściwie wykorzystywane. Wałęsa zapewnił jednak, że stworzy warunki, "aby mądrość zwyciężyła". Przewodniczącym Rady wybrano rektora UW Andrzeja Kajetana Wróblewskiego.

Kierownik kultury

Piotr Łukasiewicz został mianowany kierownikiem Ministerstwa Kultury. Przypomnijmy, że gdy Sejm zatwierdzał cały skład rządu Hanny Suchockiej, szef tego resortu nie został powołany. Łukasiewicz dotychczas pełnił funkcję wiceministra kultury. Redagował także kwartalnik polityczny "Krytyka".

OBRONNOŚĆ

66 tysięcy Rosjan

Jeszcze 20 tys. żołnierzy byłego ZSSR i 40 tys. pracowników personelu pomocniczego nie opuściło Polski. Po przejściu nieruchomości po wojskach sowieckich MON będzie musiało wpłacić do budżetu bilion złotych.

Okolo biliona złotych wyniosą wpłaty MON do budżetu państwa za nieruchomości przejęte przez polskie wojska po opuszczających nasz kraj jednostkach armii byłego ZSSR.

Według decyzji Sztabu Generalne-

Kołodziejczyk do dyspozycji Onyszkiewicza

Minister obrony narodowej Janusz Onyszkiewicz przedłużył o trzy miesiące półroczny okres przeniesienia do rezerwy byłego ministra wiceadmirała Piotra Kołodziejczyka. Decyzja taka związana jest z koniecznością wyjaśnienia kwestii prawnych odejścia byłego szefa MON do cywila. Przez ten czas wiceadmirał będzie w dalszym ciągu pozostawał w dyspozycji Onyszkiewicza.

Z Hexagonale na Inicjatywę Środkowoeuropejską

Premier Hanna Suchocka uczestniczyła w Wiedniu w szczycie Inicjatywy Środkowoeuropejskiej. Do tego ugrupowania współpracy regionalnej należą obecnie obok Austrii, Włoch, Węgier, CSRF i Polski, Słowenia, Chorwacja oraz Bośnia i Hercegowina.

"Spotkałam się tam z niezwykle ciepłym przyjęciem, albowiem wszyscy odebrali, że sytuacja w Polsce się stabilizuje" - powiedziała Hanna Suchocka. "Przywiozłam do Polski dużo dobrych kontaktów i dużo nadziei z tamtej strony towarzyszącej naszym działaniom".

Uczestnicy spotkania przyjęli dwa dokumenty programowe - deklarację szefów rządów oraz odrębną deklarację poświęconą sytuacji uchodźców z byłej Jugosławii, z apelem do Rady Bezpieczeństwa ONZ. Podpisano także porozumienie o współpracy na wypadek katastrof przemysłowych i żywiołowych.

Szczyt podkreślił rolę ISE jako forum współpracy regionalnej w zakresie przemian demokratycznych i rynkowych. Gorąco powitano założenie przy Europejskim Banku Odbudowy i Rozwoju sekretariatu ds. projektów ISE. Wyrażono przekonanie, że sekretariat "przyczyni się do szybkiego rozpoczęcia realizacji projektów ulepszenia infrastruktury regionalnej".

Zatwierdzono zmianę nazwy

ugrupowania z Heksagonale na Inicjatywę Środkowoeuropejską (ISE) oraz przyjęto na pełnoprawnych członków Słowenię, Chorwację oraz Bośnię i Hercegowinę.

POLONIA I EMIGRACJA

Suchocka nie ma szans

86-letni Jerzy Giedroyc udzielił wywiadu francuskiemu "Le Figaro". Oto fragmenty:

- Czy tak jak Sołżenicyn odmawia pan powrotu do ojczyzny?

- Moje racje są wyłącznie polityczne. Nie widzę demokratycznej Polski, o jakiej marzyłem.

Chciałbym, żeby Polska odnalazła ideę państwa i odpowiedzialności państwowej. Dziś, niestety, polska elita polityczna jest całkowicie niedojrzała i niekompetentna i trzeba będzie poczekać aż opuściscenę. Moją nadzieją jest młodzież, która jest całkiem inna niż pokolenie komunistyczne, bardziej wolna. Inny czynnik pozytywny: rozwój małych, prywatnych firm, które wiedzą, co znaczy inicjatywa. Dzięki nim dochodzi do przemian społecznych i to od podstaw, co jest bardzo istotne.

- Czy sądzi pan, że koalicja rządowa, powstała wokół pani Hanny Suchockiej, może przetrwać mimo jej niejednorodności?

- Nie ma żadnych szans. Skończy się to rozwiązaniem Sejmu i nowymi wyborami. Tylko zmiana ordynacji wyborczej daje szansę na wyłonienie parlamentu bardziej skutecznego, mniej podzielonego.

- Czy francuski model polityczny wydaje się panu możliwy do przeniesienia do dzisiejszej Polski?

- Francuski model prezydencki jest dobrą formułą. Niewielu wie, że to polska konstytucja z 1935 roku była inspiracją dla generała De Gaulle'a i konstytucji francuskiej z 1958 roku. Generał bardzo podziwiał polityczną wizję marszałka Piłsudskiego.

Problem polega na tym, że Polacy boją się zbyt silnej władzy prezydenckiej ze względu na osobę prezydenta Wałęsy. Są niechętni przyznaniu mu zbyt szerokiego przywi-

Antoni Macierewicz

leją. Zapominają, że chodzi o wzmocnienie państwa i funkcji prezydenta, a nie Wałęsy.

Prace naukowe pani premier Suchockiej

"Wewnętrzne organy kierownicze parlamentów socjalistycznych w świetle postanowień konstytucji i regulaminów parlamentarnych" (praca magisterska z r. 1969), "Konstytucyjne gwarancje praworządności w europejskich państwach socjalistycznych" (1975, praca doktorska), "Ewolucja konstytucyjnych zasad federalizmu radzieckiego" (1980).

GOSPODARKA

Kiedy spłacimy?

45,5 mld dol. wynosiło zadłużenie zagraniczne Polski 1 czerwca - poinformował rzecznik ministra finansów, Andrzej Moroz. Dane te nie uwzględniają 30-procentowej redukcji wynikającej z porozumienia z Klubem Paryskim, gdyż umowy nie zostały jeszcze sfinalizowane. Zadłużenie w Klubie Paryskim wynosi 29,1 mld dol., w Klubie Londyńskim (banki komercyjne) - 11,31 mld. Zdaniem dyr. Ryszarda Michalskiego z Ministerstwa Finansów, zainteresowanie wykupem polskiego długu jest obecnie znaczne. Amerykański bank Sacmon Brothers International płaci 17-19 centów za 1 dolar. Dziś dolar naszego długu kosztuje już 27 centów, po zawarciu porozumienia z Klubem Londyńskim jego wartość może wzrosnąć do 40-45 centów.

Półtora dolara za złotego

"Jeśli nic nie zakłóci przebiegu inflacji, to okaże się, że z początkiem roku, po denominacji, wartość jednego dolara wyniesie około 1,5 złotego" - powiedziała prezes Narodowego Banku Polskiego Hanna Gronkiewicz-Waltz. Prezes NBP dodała: "będziemy czuli, że mamy bardzo mocną walutę". Hanna Gron-

Hanna Suchocka

kiewicz-Waltz potwierdziła, że denominacja będzie polegać na technicznej operacji skreślenia czterech zer i wprowadzeniu nowych banknotów, które wydrukowano dwa lata temu i zdeponowano w jednym z banków niemieckich. Prezes NBP powiedziała, że po pierwszym półroczu wszystko wskazuje na to, iż uda się zachować inflację w 1992 r. na poziomie 45 proc.

Postój "Polfy"

Z powodu braku surowców i pieniędzy na ich zakup nastąpiła kolejna przerwa w produkcji Rzeszowskich Zakładów Farmaceutycznych "Polfa". Trudna sytuacja finansowa zakładu jest spowodowana nieregulowaniem należności przez odbiorców krajowych i z b. ZSSR. Normalnie pracują jedynie hurtownie i dział zbytu.

Sytuacja polityczna niepewna

Japoński koncern Tomen zrezyg-

nował z planów współpracy z Polską, informuje prasa tokijska. Firma Tomen, siódma na liście największych japońskich przedsiębiorstw handlowych prowadziła rokowania ze stroną polską w sprawie utworzenia spółki o kapitale mieszanym, która podjęła by się produkcji w Polsce szkła płaskiego najwyższej jakości. Kapitał spółki miał wynosić 15 mld jenów. Przyczyną odstąpienia od rozmów o współpracy była, według prasy japońskiej, niepewna sytuacja polityczna w Polsce.

Auta bez cła

Fiat, General Motors i Volkswagen - jako firmy inwestujące w polski przemysł motoryzacyjny - uzyskały prawo do sprowadzenia z zagranicy, do końca br., 12 tys. samochodów bez cła.

Minister współpracy gospodarczej z zagranicą postanowił także wydzielić z 20-tysięcznej puli, kolejne 12 tys. samochodów i przeznaczyć je dla największych, europejskich koncernów. Wśród nich jest "Peugot",

"Citroen", "Ford", "Renault" i "Mercedes". O przydziale 6 tys. pozostałych samochodów ma zdecydować kolejność zgłoszeń zainteresowanych sprawą importerów, zgodnie z zasadą: kto pierwszy, ten lepszy.

MIGAWKI:

Śmierć w cieśninie Skagerrak

Pięciu polskich marynarzy, członków załogi norweskiego statku towarowego "Kamilla" oraz norweski kapitan zaginęło w niedzielę wieczorem u norweskich wybrzeży w wyniku kolizji ich frachtowca z duńskim kutrem rybackim ISA-FOLD. Jeden z marynarzy frachtowca, 30-letni Krzysztof Samael z Warszawy zdołał się uratować.

Do wypadku doszło w niedzielę o 6.30 po południu. Frachtowiec "Kamilla" został uderzony w prawą burzę przez łódź rybacką. Do wnętrza statku zaczęła wdzierać się woda. Statek przechylił się i po zaledwie dwóch minutach nikał pod wodą.

Frachtowiec "Kamilla" płynął z ładunkiem kamieni z portu północnej Norwegii do Rendsburga w RFN. - Kwestia kilkunastu sekund i nie byłoby wypadku - powiedział Krzysztof Samael, jedyny uratowany marynarz "Kamilli". - Duży wstrząs uniemożliwił ucieczkę tym, którzy byli wewnątrz statku. Ja byłem na pokładzie i po katastrofie wypłynąłem na powierzchnię. Na szczęście w odległości kilkunastu metrów ode mnie była tratwa ratunkowa. Wdrapałem się do niej i dlatego żyję.

W cieśninie zginął kapitan statku, Norweg oraz pięciu Polaków: Michał Hinz z Wejherowa, Stanisław Sadło z Gdyni, Waldemar Jocs (wiadomo jedynie na razie, że urodził się w Wilnie, oraz Piotr Konarski i Robert Sawicki - obydwa z Szczecina).

W poniedziałek o godz. 13.00 jednostki norweskiej służby ratowniczej wyposażone w helikoptery i kutry przerwały poszukiwania. Uznano, że szanse na odnalezienie

ofiar przy życiu są praktycznie równe zero.

Paramedix zamiast noszowego

Ratownik medyczny, znany w wielu krajach jako paramedix zastąpi w polskich karetkach pogotowia kierowcę i noszowego. Nauczanie tej specjalności będzie prowadzone w kilku szkołach medycznych. Program wykładów obejmie m.in. medycynę katastrof, podstawy języka migowego, psychologię i anatomię.

Partyjny podpalacz

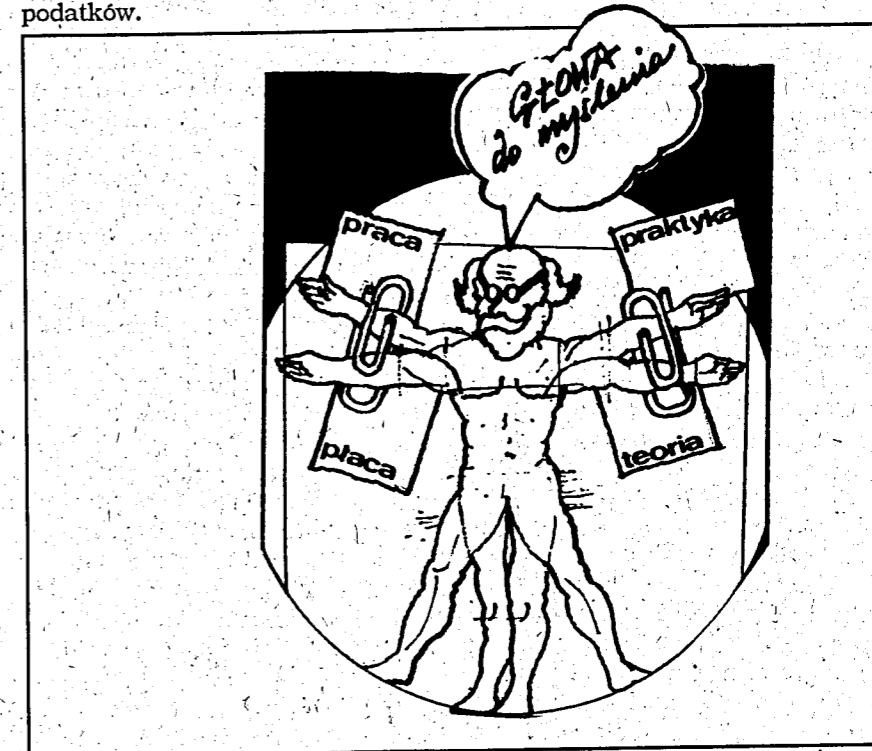
Józef Rogowski, przywódca Prywatnej Partii Obywateli Świata, mimo sądowego nakazu eksmisji, odmówił opuszczenia siedziby swojego ugrupowania "Wiadomości". Zabarykadował się, zagroził podpaleniem benzyny. Odśpiewał hymn państwowy. Gdy zapalił plakat swojej partii i zaproszył ogień do akcji wkroczyły straż pożarna i policja. Pożar ugaszono, zaś skutego kajdankami Rogowskiego odwieziono do komisariatu. Lider PPOS winien jest izbie skarbowej pół milarda zaległych podatków.

Telefon za kożę

Od 8 lat mieszka samotnie w pustelni pod "Diablim kamieniem" na pograniczu woj. krakowskiego i nowosądeckiego 45-letni brat Kamil ze Zgromadzenia Kamillianów. Sypla w trumnie, spędza czas na medytacjach, ale nie stroni od ludzi - w sezonie turystycznym cierpi wręcz na nadmiar gości. Niedawno sprzedał jedną ze swoich kóz, aby zainstalować w pustelni telefon. Stało się to po pożarze, który zniszczył dach domku pustelnika. Brat Kamil podejrzewa podpalenie, strażacy sugerują zwarcie instalacji elektrycznej.

Lapanka

W Nadrenii Północnej-Westfalii policja urządziła lapankę na pracujących bez pozwolenia Polaków. W miejscowości Moenchengladbach na budowach schwytyano 34 naszych rodaków, którzy na koszt miasta mają być odstawieni do granicy. W tej akcji uczestniczyło 84 funkcjonariuszy policji i 20 urzędników magistratu. Z tego miasta w pierwszym półroczu za nielegalną pracę już wydano 62 Polaków.

KORESPONDENCJA Z GÓRNEGO ŚLĄSKA
JÓZEFA DZIUBY

PÓŁDNIEM WRZE

Przez Górny Śląsk przechodzi fala strajków górniczych. Na około 70 kopalni dłuższym bądź krótszym strajkiem zostało objętych już ponad 30. Te, które jeszcze nie strajkowały ostrzegają, że w każdej chwili mogą zastrajkować. To zależy od tego jak na żądania strajkowe kilku różnych związków zawodowych górników zareaguje rząd. Protestujący domagają się m.in. podwyżki płac, rewaryzacji emerytur i rent, oddłużenia kopalni i przyznania im kredytów państwowych oraz negocjacji z rządem. Rząd chce rozmawiać i rozmawia (ministrowie Kuroń i Niewiarowski spotykają się z przedstawicielami górniczych związków zawodowych), ale niewiele może dać. Minister przemysłu i handlu Niewiarowski twierdzi, że spełnienie żądań placowych górników jest niemożliwe. Górnicy twierdzą, że pieniądze muszą się znaleźć. Wskazują, że w tych kopalniach, które poszły na pełny strajk górnicy wywalczyli znaczne podwyżki (1 - 1,5 mln zł miesięcznie). Kuroń zaproponował centralom związkowym negocjacje na temat rozwiązania problemów funkcjonowania kopalni jako przedsiębiorstw państwowych. Propozycje rządowe, które związki mają otrzymać do końca lipca obejmą m.in. sprawy prywatyzacji, oddłużenia, odchodzenia od popitku oraz gwarancji socjalnych państwa wobec pracowników. Kuroń nie wykluczając rozmów ze związkowcami podkreślił jednak, że rząd nie będzie rozmawiał np. z górnikiem, którzy decydują się na okupację budynku np. Państwowej Agencji Węgla Kamiennego w Katowicach. Kuroń - nie może jednak jechać do ludzi popełniających

przestępstwo. Jest to pomysł "jak zlikwidować państwo".

Straty idą w biliony

Z finansowych analiz wynika, że ub. rok polskie górnictwo zamknęło stratą rzędu 8,0 bln zł. Prognozy Państwowej Agencji Węgla mówią już w oparciu o pierwsze pięć miesięcy br., że straty w tym roku wyniosą około 9 bln zł. Przewiduje się, że jedynie 16 kopalń osiągnie zysk. Już dziś wiadomo, że 18 kopalń nigdy nie będzie rentownych, 6 z nich znalazło się w stanie likwidacji. Likwidacja też kosztuje (jednej kopalni ok. 1,5 bln zł). Co zrobić z pozostałymi? Bank Światowy na restrukturyzację kopalni dających pewność rentowności obiecał pożyczkę 500 mln dol., ale chce ją powiązać z reformą w całym górnictwie, aby pieniądze nie poszły na marne. W obliczu fali strajków szef misji Banku Światowego w Warszawie Ian Hume złagodził stanowisko. Obiecał premier Suchockiej i przedstawicielom górniczych central związkowych, że na modernizację kopalni Bank Światowy da od zaraz około 200 mln dol. Według PAW górnictwo w Polsce w zasadzie żyje na kredyt. Funkcjonuje jeszcze tylko dlatego, że nikt nie potrafi uwierzyć, iż górnictwo mogłoby upaść. Z tegorocznej dotacji dla górnictwa zaplanowanej na 3 bln zł pozostało już niewiele. W I kwartale br. otrzymało dotacje 28 kopalni. Z różnych względów rosną zapasy węgla. Na kopalniach zwałach osiągnęły już wielkość 3 mln ton. Zapasy elektrowni przekraczają 4 mln ton. Nie jest to wina kopalni, bo tam rośnie wydajność i wielkość wydobycia. Kiedyś byliśmy węglowym mocarstwem.

Jednak od kilku lat spada eksport polskiego węgla kamiennego. Jeszcze przed trzema laty sprzedano 29 mln ton (16% rocznego wydobycia), w ub.r. już tylko 19 mln ton (13,5%). Na ten rok założono większy eksport - 25 mln ton. Chyba nie jest on realny. W I półroczu sprzedano za granicę 9 mln. Fachowcy mówią, że przyczyną są łagodne zimy, odbiegające od wieloletniej normy i utrzymujące się zapasy u tradycyjnych odbiorców, w ślad za czym idzie spadek popytu na węgiel. Z powodu rozliczeń wolnodewizowych niemal do zera spadł eksport węgla na rynki krajów byłego ZSSR. Jeszcze przed kilkoma laty trafiało tam prawie 10 mln ton surowca z Polski.

Ludzie nie wytrzymują

"Dla mnie jest to strajk rozpacz - powiedział górnik Jacek Zasucha z kopalni "Paryż". Był współzałożycielem tamtejszej "Solidarności '80". Teraz to jest mój trzeci strajk. Różnica jest podstawowa. Poprzednie miały podłoże polityczne. Ten jest wybitnie ekonomiczny. Zabezpieczenie finansowe kopalni jest śmiesznie niskie. Ludzie nie wytrzymują - górnik dolowy odbiera pensję w wysokości 3,5 mln zł z dodatkami na dwoje dzieci. Węgiel leży na haldach, nikt nie chce z nami rozmawiać".

"Solidarność '80" rośnie w siłę

Zdaniem protestujących górników dotychczasowe ugruntowane górnicze związki zawodowe takie jak "Solidarność", Federacja Związków Zawodowych Górników (dawniej OPZZ), Związek Górników w Polsce tracą poparcie bazy. Centrala robi się arystokratyczna, odrywa się od szarych mas. "Solidarność" zdaniem młodego górnika z kopalni "Rozbark" w Bytomiu przez trzy lata nie zrobiła nic pozytywnego dla górnictwa; służyła za przykrywkę dla rządu, który podejmował wiele krzywdzących nas decyzji. "S" traci członków, choć to i tak nadal największy związek w regionie - ponad 100 tys. Ale od stycznia tego roku "S '80" zabrała ich już

50 tys. Górnicy są tak zrozpaczeni i zdeterminowani, że mówią, iż w lipcu może być sierpień, powtórka z historii. W kopalniach wrze bez przerwy. Teraz, gdzie tylko wybucha strajk, komitety strajkowe mają przygotowane teczki i listy pasażerów do wywózki na taczkach za bramę.

"Solidarność" wytaczowana

Górnicy nie widzą nic zdrożnego w taczowaniu dygnitarzy. Tu jest kopalnia i tu nie ma miejsca na Wersal. W kopalni "Makoszowy" w Zabrze nie udało się okiełznać emocji. Przewodniczący kopalnianej "Solidarności" Zbigniew Święcicki został załadowany na taczkę przy aplauzie strajkujących, a następnie wywieziony za bramę. "Święcicki przyszedł na wiec do cechowni - powiedział górnik A. Barszczewski - i zaczął mówić do ludzi, że strajk jest niepożądany, żeby dali spokój i tak dalej. Naród jak to usłyszał zaczął go wyzywać od najgorszych. Odebrali mu mikrofon. Potem Święcicki laził po cechowni i mówił ludziom, że strajk jest nielegalny. To podziało na nich jak płachta na byka. Przypomnieli sobie, jak kilka lat temu też byli tacy, co tak mówili i straszyl. Teraz dla coraz większej liczby ludzi "Solidarność" jest tym, czym kiedyś był OPZZ. Tamci jak się komuna kończyła to jak ratowali. Teraz ci z "Solidarności" poszli w ich ślady". Wszyscy tutaj w kopalniach potrafimy zrozumieć dlaczego na pierwszy plan wysuwa się "S '80", a ta "Solidarność", która strajkami w Jastrzębiu i na Śląsku przypięcztowała zwycięstwo w 1980 r., która tak powszechnie i tak twarde na "Wujku", "Ziemowicie" i "Piastie" broniła "Solidarności" i wolności przeciw stanowi wojennemu - dziś traci wpływy i przez wielu górników traktowana jest z pogardą, a przez większość z niechęcią.

Strajkują górnicy miedziowi

Fala strajków objęła także południowo-zachodnią część kraju. W poniedziałek rozpoczął się strajk za-

łogi Kombinatu Górniczo-Hutniczego Miedzi w Lubiniu. Strajkuje 40 tys. ludzi. Protestujący domagają się podwyżki płac dla górników o 1,2 mln zł, hutników o 1 mln oraz innych pracowników o 700 tys. zł. Dyrekcja przedsiębiorstwa zaproponowała w przeddzień strajku podwyżki niższe - dla górników o 850 tys. zł, o 600 tys. dla hutników i 200 tys. dla pracowników zaplecza. Propozycję taką przyjęli tylko przedstawiciele zakładowej "Solidarności" ogłaszając, że do poniedziałkowego strajku nie przystąpią. Do strajku przystąpiła jednak cała załoga. Szeregowi przedstawiciele "Solidarności" zignorowali swych związkowych bossów. "Nie będziemy płacić więcej składek na związek - mówili. Zaoszczędzimy te 200 tys. zł. Zdaniem przedstawicieli dyrekcji eskalacja żądań placowych będzie miała katastrofalny wpływ nie tylko na kombinat i jego załogę, ale również na gospodarkę kraju. Na podwyżki płac, których żądają związkowcy potrzeba w tym roku 3 bln zł, kilkaset mld na jednorazową wypłatę. Ich realizacja doprowadziłaby przedsiębiorstwo do bankructwa. Aby zrozumieć sens tego strajku trzeba zjechać na dół, popracować, a potem pójść do kasy po te 2-3 mln zł miesięcznie - mówią strajkujący. Tymczasem w styczniu po raz pierwszy w historii kombinat miał straty. W lutym już ich nie było, ale nie odnotowano też zysku. W marcu był on niewielki. Za 5 miesięcy zysk brutto wyniósł 250 mld zł, a obrót około 3 bln zł. Jeszcze 2 lata temu kombinat wypracował 700 mln dol. zysku, w ub.r. 10 razy mniej. Do tego dochodzi fakt, że skromne dochody zżera amrotyzacja wynikająca z przeinwestowania. Jako relikw z czasów gospodarki centralnie sterowanej jest bardzo nieefektywne, źle zorganizowane, ma bardzo nieracjonalną strukturę zatrudnienia. Przez wiele lat było dotowane przez całą gospodarkę. Nieprecyzyjny rachunek kosztów nie pozwalał na dokładną ocenę sytuacji finansowej. Kombinatu jest "chory". Ale na restrukturyzację potrzeba kilkunastu bilionów zł.

Strajkuje także Polska południowo-wschodnia

Od kilku dni trwa strajk dziesięciotysięcznej załogi WSK-PZL w Mielcu. Protestujący domagają się m.in. wypłaty zaległej, czerwcowej pensji (ten postulat został już spełniony), podwyżki płac do wysokości średniej krajowej, zamówień rządowych, natychmiastowego oddłużenia przedsiębiorstw państwowych, zwrotu należności za wyroby sprzedane do byłego ZSSR, kredytów na bieżącą produkcję i na uruchomienie nowej produkcji, ograniczenia zwolnień oraz uznania regionu mieleckiego za zagrożony strukturalnym bezrobociem. Strona rządowa powołała międzyresortową komisję negocjacyjną, ale rozmowy z załogą są trudne. Na częstych wiecach przed budynkiem dyrekcji przedsiębiorstwa padają okrzyki: Idziemy na Polskę! Rozgonić rząd Suchockiej!, Rozwiązać parlament!, Rozliczyć prezydenta!, Rozliczyć złodziei!, Nowych wyborów!

Wyzwanie

Strajki w południowym pasie kraju wybuchły krótko po powstaniu rządu Suchockiej. Są dla tego rządu poważnym wyzwaniem. Czy jej zszywany koalicyjny rząd poradzi sobie ze stroną ekonomiczną jak i polityczną falą strajkowej, która łatwo może się zamienić w najpotężniejszą od chwili odsunięcia komunistów od bezpośredniej władzy. "Moim pragnieniem jest - powiedział wicepremier Goryszewski - aby na Śląsku nastąpiło uspokojenie, ale nie za cenę złamania systemu ekonomiczno-prawnego". Pragnienie wicepremiera okazać się może właśnie jedynie pragnieniem. Koalicyjny rząd może ani nie zapewnić pieniędzy, ani elementarnego ładu. Możemy stanąć przed groźbą anarchii i próbą uspokojenia sytuacji dyktatorsko przez Belweder. Jeśli strajki na południu będą trwać, jeśli rozleją się na Polskę nowe wybory parlamentarne jesienią będą nieuchronne.

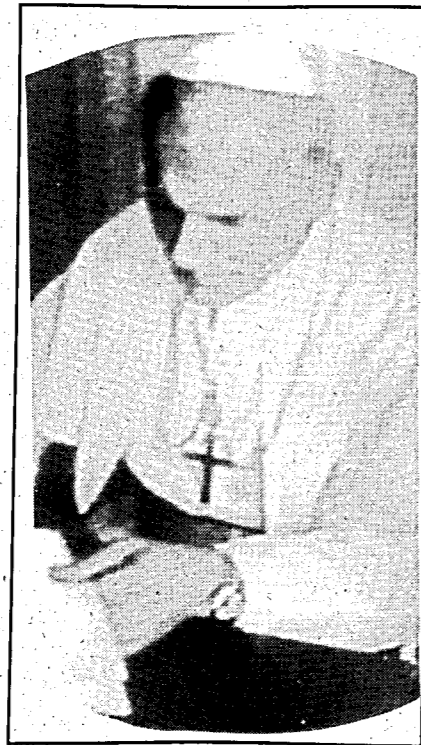
JAN PAWEŁ II SZYBKO WRACA DO ZDROWIA

Według ogłoszonego w poniedziałek w południe komunikatu lekarskiego stan zdrowia papieża Jana Pawła II jest zadowalający. Wyniki ostatnich badań histologicznych zoperowanych tkanek wykazały, że usunięty guz zawierał niewielką liczbę komórek, które zaczęły się uzłośliwiać, ale nie było żadnych przerzutów.

Biuletyn lekarski stwierdza m.in., że "w centralnej strefie gruczolaka odkryto jedno małe ognisko ostrej dysplazji, nie wykazującej tendencji do rozprzestrzeniania się". Rzecznik papieski Joaquín Navarro wyjaśnił dziennikarzom, że chodzi tu o bardzo niewielką część wycinków zawierających komórki, "z których mógłby rozwinąć się nowotwór złośliwy", ale operacja została przeprowadzona "w porę".

Diagnozę tę potwierdził też prof. Luigi Candia, dyrektor medyczny kliniki Gemelli: "Przystąpiliśmy w porę do działania. Grupa komórek złośliwych znajdowała się w centrum usuniętego guza i nie zdążyły one przeniknąć do tkanki jelit. - Niewątpliwie istniało poważne ryzyko - dodał prof. Candia. Zdegenerowane komórki miały charakter inwazyjny, lecz - jak stwierdza komunikat - nie nastąpiły przerzuty ani w obrębie guza, ani na inne części przewodu pokarmowego. Wszelkie opinie o stanie przedrakowym lub początkach raka są tym samym nieprecyzyjne.

Radykalna i skuteczna operacja całkowicie wykluczyła możliwość rozprzestrzeniania się nowotworu. W związku z tym kolejna interwencja

chirurgiczna nie będzie miała miejsca - głosi komunikat lekarski.

Po operacji ryzyko nowotworu złośliwego jest "skrajnie minimalne". Gdybym już miał mieć guza, to chciałbym, aby był on takiego właśnie rodzaju - oświadczył prof. Attilio Maseri, jeden z lekarzy operujących Jana Pawła II. Dokładnie takiego samego guza usunięto Ronaldowi Reaganowi i do tej pory były prezydent USA czuje się doskonale.

W niedzielę rano papież siedząc w fotelu uczestniczył w mszy świętej odprawionej w pokoju szpitalnym.

Do zgromadzonych w cieniu Obelisku i pod kolumnadą Berniniego Jan Paweł II przemówił, jak co tydzień, w niedzielę w południe, odmawiając Anioł Pański. Okno papieskiej biblioteki pozostało jednak zamknięte. Głos papieża na pl. Św. Piotra rozlegał się z głośników radia watykańskiego.

"Modlitwę Anioł Pański odmawiam dziś wspólnie z lekarzami i chorymi w szpitalu, w domu cierpienia i nadziei... Powierzam Panu razem z moimi cierpieniami wszystkich chorych na świecie" - powiedział papież. Jego głos brzmiał słabo, co kilka słów przerywał. Watykański sekretarz stanu kardynał Angelo Sodano powiedział dziennikarzom, że Papież "czuje się całkiem dobrze - jak na człowieka chorego".

Dr. Crucitti poinformował też, iż chirurdzy przewidują usunięcie dostojnemu pacjentowi szwów w ciągu kilku najbliższych dni, być może już w czwartek. Crucitti dodał, że pewne osłabienie Ojca Św. wynika z faktu, że od ubiegłej niedzieli odżywiany był jedynie kroplówką.

Jak oświadczył watykański rzecznik Navarro Valls, papież jest niezwykle przejęty tragedią w Palermo. Jan Paweł II upoważnił sekretarza stanu kard. Angelo Sodano do przekazania wyrazów solidarności władzom Włoch oraz rodzinom zmarłych.

"Ewolucja stanu pooperacyjnego pacjenta przebiega według najbardziej optymistycznych przewidywań - powiedział prof. Luigi Candia, dyrektor medyczny kliniki Gemelli - co pozwala przypuszczać, że Ojciec Święty będzie mógł opuścić szpital w przewidzianym terminie. Rzecznik Watykanu określił stan zdrowia Jana Pawła II łacińskim terminem "restitutio ad integrum", co oznacza pełny powrót do zdrowia.

Być może w sobotę, 25 lipca, jeśli dalsze leczenie przebiegać będzie tak pomyślnie jak do tej pory, Jan Paweł II opuści klinikę Gemelli i zostanie przewieziony do papieskiej letniej rezydencji w Castel Gandolfo. Lekarze nie chcą na razie mówić o terapii pooperacyjnej papieża, uwa-

żając, że przyjdzie na to czas, gdy powróci on do Watykanu.

Rzymski dziennik "Il Messaggero" doniósł, iż jest niemal pewne, że Jan Paweł II uda się, zgodnie z zapowiedzią, w drugą podróż do Ameryki Środkowej, by m.in. uczestniczyć 9 października w inauguracji VI Zgromadzenia Biskupów Ameryki Łacińskiej w Santo Domingo - w 500-lecie odkrycia i ewangelizacji Ameryki.

Przypomnijmy, że w czasie operacji 15 lipca, jak podał oficjalny komunikat lekarski, dokonano usunięcia odcinka jelita grubego z powodu gruczolaka osicy niestety z wielkimi zmianami ogniskowymi, które można odnieść do dysplazji niewielkiego stopnia (tzn. niewielkich zmian zwyrodnieniowych). Usunięto również pęcherzyka żółciowego "z powodu licznych kamieni".

Gruczolak to rodzaj nowotworu łagodnego. Na to wskazują zresztą również zmiany ogniskowe, które wykryto w jelicie. Dysplazja, do której porównano je w oficjalnym komunikacie, to - prościej mówiąc - miejsca pobudzenia, które mogłyby przekształcić się w nowotwór złośliwy, jeśli pozostałyby w organizmie dłużej i nie zostały w porę usunięte operacyjnie. Usunięcie pęcherzyka żółciowego nie jest bardzo skomplikowanym zabiegiem. W żadnym wypadku nie należy go łączyć ze zmianami nowotworowymi, które wykryto w jelicie. Przy otwarciu jamy brzusznej zawsze przeprowadzana jest - taką przyjęto w medycynie normę postępowania - inspekcja narządów wewnętrznych, mająca na celu wykrycie innych ewentualnych zmian chorobowych.

Natychmiast po zabiegu chirurgicznym, w prasie włoskiej, która nadal podaje informacje o chorobie Papieża, na pierwszych stronach, rozgorzała polemika, czy operacja była konieczna i czy nie można było jej zapobiec.

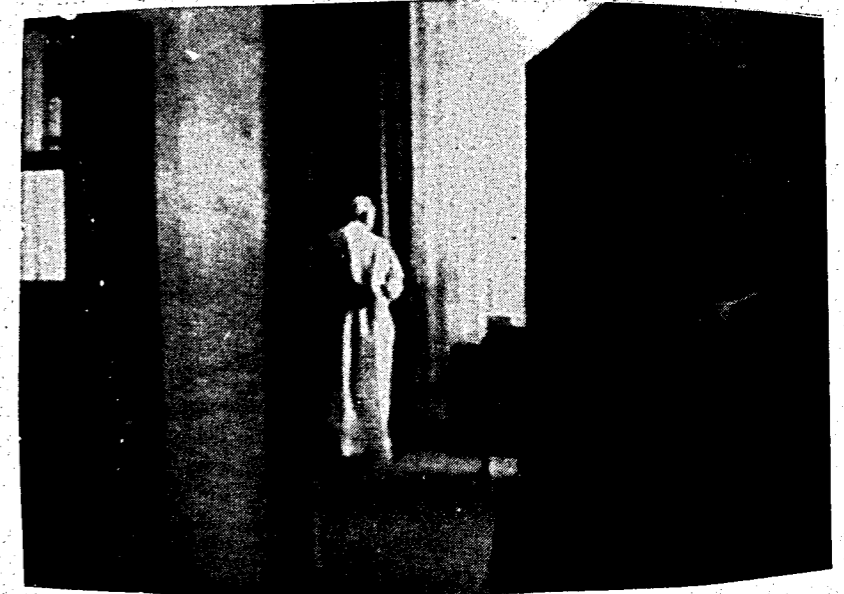
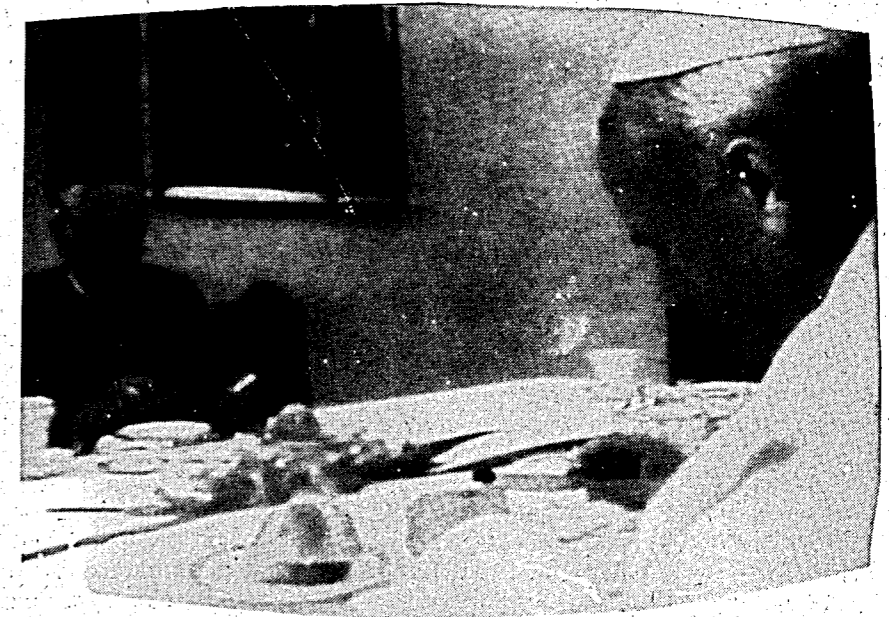
"Czy Ojciec Święty korzysta z równie troskliwej fachowej opieki lekarskiej jak prezydent Stanów Zjednoczonych, który co pół roku poddawany jest kompleksowym badaniom prewencyjnym? A jeśli tak - pytali na konferencji prasowej dziennikarze - to jak było możliwe, że guz

jelita zdołał osiągnąć wielkość pomarańczy?".

Rzecznik Stolicy Apostolskiej Joaquín Navarro Valls, zapewniał, że takie badania, jak analizy krwi, opad krwinek itp. robione są Ojcu Świętemu "znacznie częściej niż co sześć miesięcy".

Do tego dochodzą badania okresowe i inne, zależnie od potrzeby. Navarro jeszcze raz potwierdził, że

pierwsze dolegliwości i bóle Jan Paweł II zaczął odczuwać mniej więcej na tydzień przed pójściem do szpitala. Prof. Crucitti odrzucił twierdzenia części prasy włoskiej, że guz można było wykryć wcześniej. Jego zdaniem zoperowany papież nigdy nie dawał żadnych objawów, np. krwawienia, zaś jego usytuowanie uniemożliwiało wykrycie przy rutynowych badaniach.

W LASKACH PLUJĄ NA LEKARZY ŚWIATA

Ostatnio przez kilka dni przebywała w Polsce kilkunastoosobowa delegacja stowarzyszenia "Lekarzy Świata". Jest to międzynarodowa organizacja pozarządowa, której celem jest niesienie pomocy humanitarnej chorym. Cieszy się ogromnym prestiżem. "Przyjechalismy do Polski, żeby dać wyraz naszemu zaniepokojeniu nietolerancją wobec chorych na AIDS. Wszelka dyskryminacja z tego powodu, że jest się chorym, jest nie do przyjęcia, bez względu na to, jakiej choroby dotyczy" - wyjaśnił członek delegacji prof. Michel Kazatchkine z Uniwersytetu Paryskiego. Jeden z najwybitniejszych immunologów francuskich. Delegacja odwiedziła dwie podwarszawskie miejscowości: Laski znane z gwałtownych protestów mieszkańców włącznie z pożarem dwóch domów opieki Monaru dla dzieci z wirusem HIV przeciwko powstaniu tych ośrodków w Laskach oraz Piastów, gdzie od wiosny 1991 roku istnieje ośrodek dla nosicieli i chorych na AIDS.

LASKI WROGIE

W Laskach miało dojść do spotkania lekarzy z mieszkańcami. W umówionym miejscu nikt się nie pojawił. Natomiast delegację przywitał transparent: "Nie zgadzamy się na getto nosicieli", a przed jednym ze spalonych budynków Monaru, w których miały mieszkać dzieci, przywiązano kozę, z przywiązaną do szyi tekturką z napisem: "Jestem nosi-

cielem wirusa HIV, proszę o wsparcie". Do monarowskich domów przywiązano także czarne flagi i nadmuchane prezerwatywy. Mieszkańcy Lasek usypali szefowi Monaru Kotańskiemu wielki kopiec z chwastów. Jak jeden z mężczyzn wyjaśnił, żeby zrobić sobie kompot i naćpał się. Gdy jedna z kobiet zobaczyła, że Kotański znajduje się w grupie lekarzy wyjęła siekierę, krzycząc, że to go czeka. Widać było także w pobliskich uliczkach transparenty: "Precz z Sienkiewicz", "Niepotrzebne nam prelekcje - dla narkomanów te lekcje". Obecna także wiceminister zdrowia Krystyna Sienkiewicz poinformowała, że wojewoda warszawski uchylił decyzję gminy zakazującą prowadzenie prac remontowych w monarowskich willach dla dzieci. Do gości podeszły jednak dwie osoby. Powiedziały one, że ludzie się po prostu boją, spodziewają się, że za chorymi dziećmi pojawią się dorośli narkomani i nosiciele. Jeśli to są ludzie chorzy, to powinni być lokowani w szpitalach, a nie w gettach. "Domy dla chorych na AIDS nie mogą płonąć - odpowiedział prof. Kazatchkine. Choroba ta łączy się z wielkim cierpieniem mężczyzn, kobiet i dzieci. Liczba zachorowań będzie wzrastać, dlatego nie można tych chorych dyskryminować". Podkreślił, że ludzie będą się bać do momentu, kiedy nie uświadomią sobie, że chorobą tą można się zakazić tylko w ściśle określony sposób, kiedy rozwiana zostanie niewiedza, strach i

nienawiść miłą. Przed odjazdem delegacja podeszła do stojącego około kilkuset metrów dalej kilkudziesięcioosobowego wyraźnie wrogłego tłumu. Nie udało się nawiązać żadnej rozmowy. Ludzie krzyczeli, gwizdali, przeklinali i pluli. Treść gniewu była taka: ci co ćpali i pierd... się z kim popadnie won z nimi z Lasek, niech zdychają gdzie ich weźmie Kotański, ale nie u nas. Nie damy tym trędowatym hu... zepsuć nasze dzieci. Co bardziej krewcy, w tym i kobiety, próbowali dołożyć Kotańskiemu i Sienkiewicz. Wszyscy musieli się uciec do ochrony policyjnej i odjechali pod eskortą policji. "Nie ballismy się tam jechać - powiedział potem prof. Kazatchkine. Pełne nienawiści spojrzenia dzieci zrobiły na nas jednak ogromne wrażenie".

W PIASTOWIE SPOKOJNIEJ

Podczas wizyty delegacji w Piastowie atmosfera była spokojniejsza. O tutejszym ośrodku readaptacyjnym dla nosicieli wirusa HIV i chorych na AIDS prof. Kazatchkine powiedział: "W takim domu nosiciele mogą spokojnie żyć. W Laskach było ponuro, a tu widzę normalny dom, ogórek, książkę, zwykłe życie". Podopieczni księdza Arkadiusza Nowaka, dyrektora ośrodka, przekazanego Ministerstwu Zdrowia w 1991 roku przez oo. kamillianów, przyjęli "Lekarzy Świata" bardzo ciepło. Jest ich w ośrodku 18. Najmłodszym

pacjentem jest dwuletni Jasio. Wkrótce ośrodek przyjmie dwóch następnych pacjentów: matkę z dzieckiem. Jednakże w czasie wizyty "Lekarzy Świata" przed bramą ośrodka zebrało się około 10 ludzi, demonstrowujących swoje niezadowolenie z powodu istnienia domu. Większość okrzyków była niecenzu-

ralnych. Wszarże, gnojowce, posrańcy - to były delikatniejsze określenia. "Polska nie jest odosobniona w swojej nietolerancji dla nosicieli wirusa HIV" - powiedziała dr Lawrence Weiss. Z AIDS trzeba i można walczyć poprzez edukację i zapobieganie. "Nie można mówić, że AIDS jest karą za grzechy - twierdził ksiądz

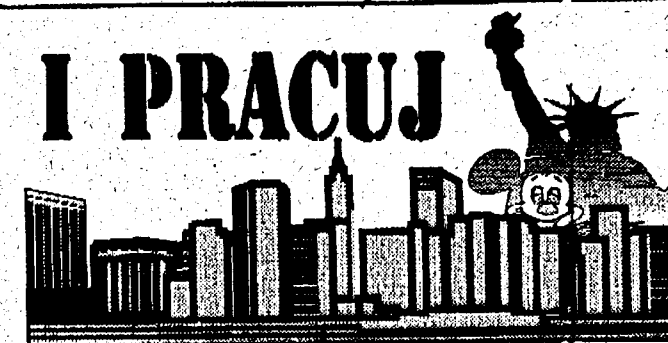
Nowak. Nigdy nie знаłem Boga karzącego, tylko kochającego". Obecnie jak szacuje Światowa Organizacja Zdrowia, w Europie zakażonych HIV jest około 80 tys. osób. Na całym świecie nosicieli jest ok. 10 mln. Przewiduje się, że w roku 2000 liczba ta zwiększy się 10-krotnie.

Tel.: (519) 433-6600, Fax: (519) 433-3685, 205-111 Waterloo St., London, Ont. N6B 2M4

WARTA, LTD.

MIESZKAJ I PRACUJ

W USA

WARTA LTD. OFERUJE SPECJALNY PROGRAM DLA :

- * LEKARZY
- * PIELEGNIAREK
- * TECHNIKÓW LABOLATORYJNYCH I MEDYCZNYCH
- * OSÓB Z WYŻSZYM WYKSZTAŁCENIEM

GWARANTUJEMY CI :

- :: WIZĘ PRACOWNICZĄ
- :: POZWOLENIE NA PRACĘ
- :: PEŁNE ZATRUDNIENIE
- :: PEŁNY PATRONAT (SPONSORSTWO)
- :: WYSOKIE ZAROBKI

**PO DOKŁADNE INFORMACJE DZWOŃ :
TEL.: (519) 433-6600**

WIKTORIUSZAW ZUCIOWA SZANSE !!!

LESZEK SZARUGA

JAK Z TEGO WYJŚĆ?

Warto może przypomnieć, że pod takim właśnie tytułem ukazała się w drugiej połowie lat siedemdziesiątych cieniutka książeczka opracowana przez nielegalnie wówczas działające Konwersatorium "Doświadczenie i Przyszłość" gromadzące w swych szeregach wybitnych ekonomistów, socjologów, politologów, historyków i dziennikarzy. Zastanawiano się wówczas nad możliwymi w ramach "realnego socjalizmu" przemianami ustrojowymi, proponowano w okrojonej formule, ale jednak jakieś tam wolne wybory parlamentarne (zakładając dla komunistów i ich satelitów 51% pakietu kontrolnego) z udziałem opozycji, itp. W ówczesnej sytuacji, gdy niewielu wyobrażało sobie upadek komunizmu w dającej się przewidzieć czasowej perspektywie, były to pomysły rewelacyjne i rewolucyjne. Nawet ślepi widzieli upadek późnogiełkowskiej gospodarki i chodziło przede wszystkim o wypracowanie programu pozwalającego - przy utrzymaniu władzy przez komunistów - ratować to, co jeszcze możliwe było do uratowania. Był to w zasadzie program realistyczny i jednocześnie (w chytrym zamyśle) zmierzający do powolnego wyrwania totalitarnej władzy choćby niektórych obszarów. Godzono się na totalitaryzm z konieczności, lecz proponowano jednocześnie owej władzy ustąpienie tam, gdzie i ona mogłaby odnieść wymierne korzyści. Mimo realistycznego wymiaru tego kontraktu ideologia okazała się silniejsza.

Podobnie realistyczna była postawa tych, którzy zawierali układ okrągłostołowy. Nie sądzę, by wielu

było w układających ten program gronach ludzi wierzących w upadek komunizmu. Polska była w lutym 1989 roku samotną wyspą w morzu wrolego systemu. Liczono się z możliwością interwencji sąsiadów - były w końcu takie sugestie ze strony Niemiec Wschodnich. Przecież dopiero jesienią - gdy w Polsce mieliśmy już pierwszego między Łabą i Kamczatką niekomunistycznego premiera - nastąpiło załamanie systemu. Dziś łatwo mówić, gdy zna się następstwo wypadków, że "trzeba było iść dalej". Wtedy sam okrągły stół uważano za szczyt możliwości, zaś partnerów do rozmów z władzami dobierano bardzo ostrożnie; dość przypomnieć, że długo trwała pryncypałka dotycząca dopuszczenia do pertraktacji takich "wrogów ludu" jak Jacek Kuroń. **Ale granica kompromisu ze strony komunistów nie była przesadnie elastyczna. Mniej może obawiali się rozmów z ekstremą, jak wówczas nazywano te grupy, które do stołu nie zostały dopuszczone, niż reakcji mocodawców z Kremia.** Oni też podjęli wtedy pewne ryzyko, mieli swe obawy i lęki. Warto o tym pamiętać dziś, gdy reperkusje okrągłego stołu zaczynają się dawać we znaki. Można było wówczas, oczywiście, powiedzieć "wszystko albo nic". Lecz czy można być pewnym, że nie zahamowałoby to na lata przemian na całym obszarze moskiewskiej dominacji? Przecież to właśnie przykład z Polski stał się modelem tego, co działo się później u naszych sąsiadów - kształtował postawy opozycji w Czecho-Słowacji i Niemczech. I choć byłem wówczas przeciwnikiem całej tej okrągłosto-

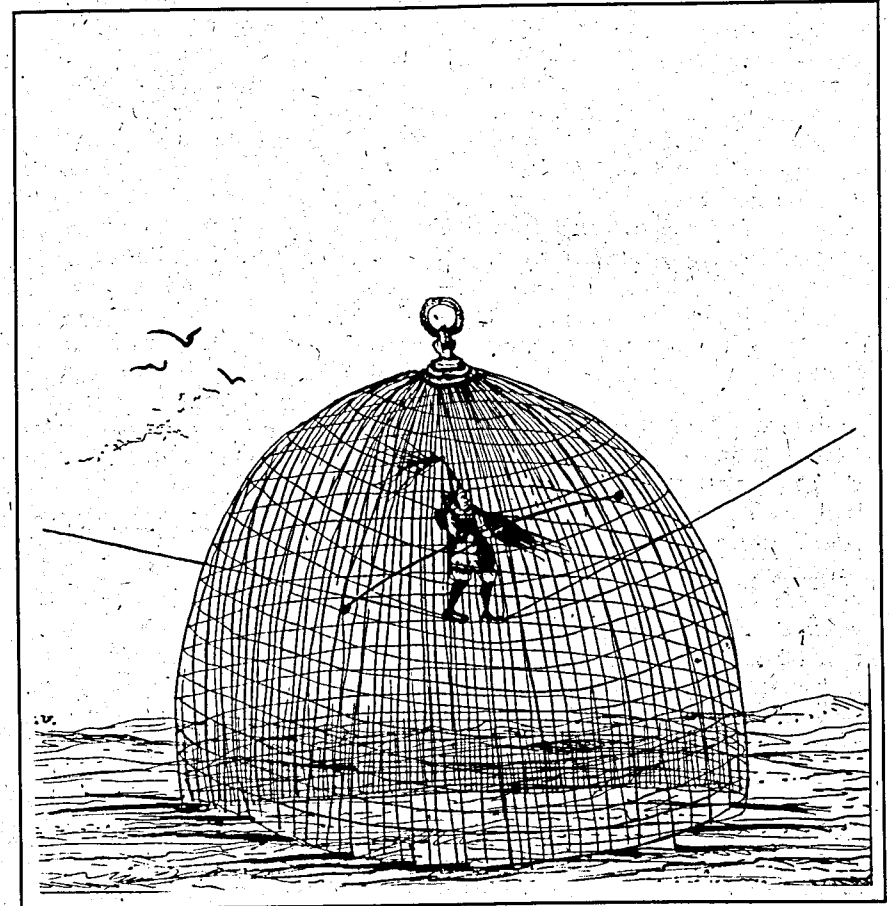
lowej afery - zakładałem, że to kolejne komunistyczne szalbierstwo - to dziś nie jestem skłonny do łatwej z perspektywy dokonanych przemian krytyki ówczesnych działań.

Jest jednak faktem, że dokonane wtedy wybory - a przede wszystkim ograniczenie przedstawicielstwa opozycji w owoych debatach, także słynna "Magdalenka" - ciążyą nad dniem dzisiejszym. Jak to słusznie napisał jeden z moich znajomych: "Pocziwe kłamstwo okrągłego stołu z wpływem czasu coraz wyraźniej traci swoją pocziwość. Nie była to zdrada, jak lubią mówić niektórzy, ani narodowe nieszczęście. Kłamano w dobrej wierze i nie jakoś okropnie, tylko trochę. Ograniczenie osób zasłużonych dla sprawy wolności, którym wtedy rozdano karty przy stole, też wydaje się mniej więcej zrozumiałe. Nie przewidziano, że ci którzy czuli, że zasługują, a nie byli dopuszczeni, zostaną skaleczeni na całe życie. Ograniczono miejsca przy stole, aby był większy porządek, by wyeliminować tych co nie potrafili się zachować przy stole i rękawem wycierają wilgotne od narodowego sosu usta. Teraz oni sami wywalczyli sobie miejsca przy stole władzy, ale nadal są purpurowi ze złości za dawną zniwagę. To skaleczenie jest ciągle otwartą raną naszej współczesnej polityki".

W zasadzie należy się z tą oceną zgodzić. W zasadzie, gdyż oczywiście nie tylko urazy odgrywają tutaj rolę. Istotne są spory o hierarchię ważności spraw, które dziś w Polsce trzeba rozstrzygnąć. Osobiście uważam, że ułożenie takiej hierarchii musi mieć jakiś istotny punkt od-

niesienia. Tym punktem odniesienia jest dla mnie upływ czasu. Wiele razy powtarzam i będę powtarzał, że złudzeniem jest przekonanie, iż historia zatrzymała się w miejscu. Z niepokojem też obserwuję, że Polska nie potrafi - za sprawą wewnętrznych sporów politycznych - wygrać szansy, jaka się przed państwem otworzyła po niemal 300 latach destabilizacji i osłabienia. Jest rzeczą ważną zbudowanie stabilnych struktur ustrojowych, lecz w polskim położeniu rzeczą jeszcze ważniejszą jest umocnienie pozycji międzynarodowej - tu powinna być skupiona najwyższa uwaga. I na sprawach gospodarczych. By to jednak nastąpiło, konieczne jest instytucjonalizowanie podstaw ustrojowych. Jest rzeczą niebezpieczną nakładanie się na siebie kompetencji prezydenta, rządu i poszczególnych ministerstw. Dlatego nie ma pilniejszej rzeczy niż uchwalenie konstytucji - w tej kwestii powinny być zawieszono wszelkie spory międzypartyjne. Inaczej będzie się powtarzać sytuacja, w której każda z instytucji będzie uprawiała po swojemu np. politykę zagraniczną. A to osłabia pozycję kraju. Osłabia też pozycję kraju publiczne atakowanie najwyższych urzędów.

W tym wszystkim pojawić się musi sprawa oczyszczenia życia politycznego z byłych agentów. Słusznie jednak zauważa Krzysztof Pomian w ankiecie "Kultury": "Choć rząd premiera Olszewskiego należy do przeszłości, skutki jego polityki ciążyą będą przez lata. Dotyczy to zwłaszcza rzekomego ujawnienia agentów SB obecnych w życiu politycznym. Rzekomego, gdyż dokonało się to tak, że nikt nie jest i zapewne już nigdy nie będzie w stanie poznać prawdy, i że wszystko stało się możliwe, nawet to, że prawdziwi agenci oskarżają niewinnych. **Odpowiedzialność za to spada również na poprzednie rządy, które prowadziły w tej sprawie politykę strusią.**" Od początku byłem co najmniej sceptyczny wobec "idei dekomunizacji". Nie chodziło mi o zasadę, lecz o sprawę poważniejszą. Chodziło mi o coś, co jest jakby zakodowane w naszych genach: bała-

ganiarstwo i brak kompetencji. W sprawie o tak kluczowym znaczeniu dla państwa można podjąć jedynie dwie decyzje: albo nie robić nic (czyli ustalić coś w rodzaju "grubej kreski"), albo przystąpić do systematycznej i żmudnej pracy. Jak zwykle w Polsce, zatriumfowało efekciarstwo. Ma rację Ewa Łętowska, gdy w odpowiedzi na wspomnianą ankietę pisze: "Rzeczywiście najważniejszą w świecie uważam, że lenistwo jest najdotkliwszą plagą polskich administratorów i polityków. Oni w większości są zresztą bardzo zajęci, tyle, że puszczają fajerwerki bądź dym, ale pracować im się nie chce". I tak kluczowa sprawa w polskim życiu politycznym w owych fajerwerkach i dymie została pogrzebana.

Czy jest z tego jakieś rozsądne wyjście? Nie wiem. Wiem natomiast, że nasi politycy nie słuchają tego, co się im podpowiada. Wiem, że odłogiem leżą przygotowywane dla nich sprawozdania i ekspertyzy dotyczące sytuacji kraju. I tak długo, jak

ważniejsza od prawdziwej pracy będzie rozgrywka polityczna, tak długo nic się w Polsce na lepsze zmienić nie może. By to jednak osiągnąć, trzeba wystudzić emocje i przestać we wszystkim wietrzyć podstępny. Jak na razie na takich grach i zabawach Polska straciła już trzy lata. Politycy przychodzą i odchodzą, lecz za ich dzisiejsze błędy będą płaciły całe pokolenia. Tempo zmian zewnętrznych jest wprost niebywale, tymczasem kraj, pogrążony w jałowych grach, w których częściej chodzi o zaspokojenie osobistych ambicji niż o załatwienie spraw interesujących ludzi, stoi w miejscu.

Tak, jakby w ciągu tych trzech lat nikt nie zauważył, że z kraju sąsiadującego z trzema państwami zamieniliśmy się w kraj, który - po rozpadzie Czecho-Słowacji - graniczy obecnie z siedmioma (z Rosją, Litwą, Białorusią, Ukrainą, Słowacją, Czechami i Niemcami). Pociąga to za sobą określone konsekwencje

Dokończenie ze str. 3

Pekinowi w budowie supernowoczesnego samolotu, na podstawie projektu Lavi, który został w samym Izraelu skasowany. Projekt ten oparty jest głównie na najnowocześniejszej technologii amerykańskiej. Podobnie zakupiono od Izraela technologie nowoczesnej artylerii, rakiet powietrze-powietrze i powietrze-zemia, pocisków antyczołgowych i sprzętu elektronicznego do obsługi systemów rakietowych. Większość rodzajów tej broni opartych jest również na najnowocześniejszej technologii amerykańskiej.

AGRESJA CHIŃSKA JUŻ MA MIEJSCE

Zachodnie środki przekazu na ogół zignorowały mającą miejsce na początku br. aneksję przez Chiny archipelagu setek małych wysepek, położonych na wielkiej przestrzeni między Filipinami, Malajzją i Wietnamem.

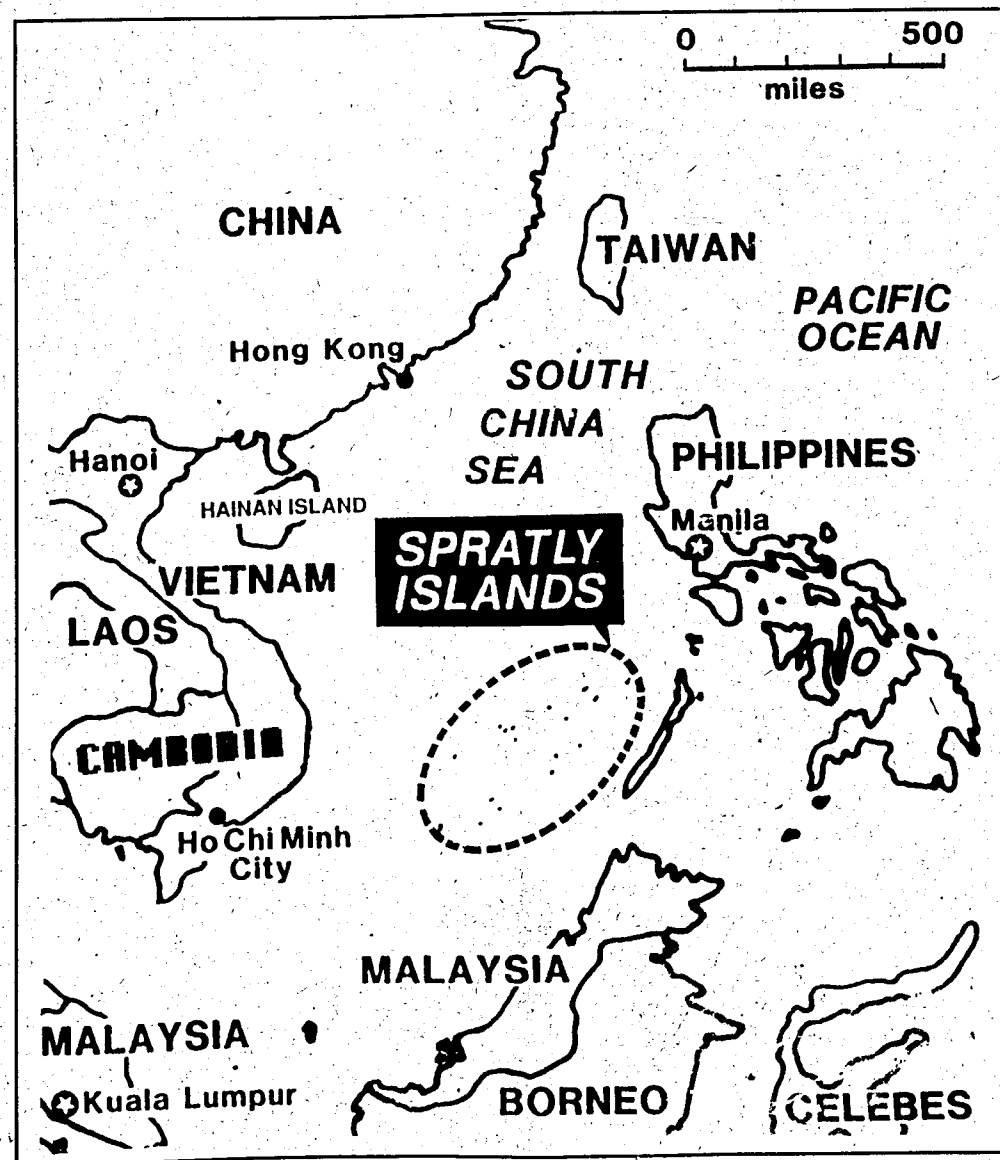
W większości niezamieszkałe wyspy zaczynają się około 100 mil od Filipin, 300 mil od sultanatu Brunei, 300 mil od Wietnamu, i aż 700 mil od najbliższej posiadłości chińskiej - wyspy Hajnon (patrz - załączona mapa). Do tego, rozrzuconego na długości 700 mil (1000 km) i szerokości 300 mil obszaru roszczenia swe zgłaszało pięć innych państw, w tym Tajwan (Chiny niekomunistyczne). Zajęto także inny, mniejszy archipelag wysp rozrzuconych między wyspą Hainan a wietnamskim portem Danang.

Można spokojnie powiedzieć, że administracja amerykańska udzieliła poparcia komunistycznej agresji Chińczyków poprzez wysłanie

przedstawiciela swej ambasady na uroczystość podpisania kontraktu między czerwonymi oficjalami a firmą poszukiwań naftowych ze stanu Colorado. Zarówno Filipiny jak i Wietnam zaprotestowały przeciwko agresji i podpisaniu w Pekinie kontraktowi. Sprawę tę całkowicie zignorowała Rada Bezpieczeństwa ONZ, mająca ponoć zajmować się rozwiązywaniem konfliktów zbrojnych w ramach "nowego porządku światowego". Jest to jeszcze jeden przykład na podwójny standard ocen, dokonywanych przez tę radę, działającą na rzecz "pokoju światowego". W przypadku najnowszej agresji chińskiej chodzi najbardziej

o ropę, o taką samą ropę jak ta w Kuwejcie. Okazuje się jednak, że co wolno wojewodzie... "Nowy porządek światowy" jest wielką hipokryzją i - jak widać - ta formuła nie będzie prowadzić do światowego pokoju, wbrew zmasowanej propagandzie na jej cześć.

Podpisany w Pekinie kontrakt uprzywilejował firmę z Denver "Crestone Energy Corp.", która będzie dokonywać masowych wierceń na spornych wodach (do tej pory oficjalnie neutralnych) pod ochroną właśnie rozbudowywanej i unowocześnianej floty morskiej chińskich komunistów.

Nie jest to precedens. W roku 1973 ówczesny Wietnam Południowy przyznał grupie firm amerykańskich prawa do odwiertów na tej części omawianych wód, która leży bliżej Wietnamu. Doprowadziło to w rok później do bitwy morskiej między Wietnamem Południowym a czerwonymi Chinami.

Po podpisaniu ostatniego kontraktu Randall Thompson, prezes koncernu Creston powiedział dziennikarzom chińskim, że jest świadomy tego, iż jego załogi będą musiały pracować na spornym terytorium, ale dodał: "Zostałem zapewniony przez najwyższe czynniki chińskie, że będą mnie ochraniać pełną potęgą swej floty. Tak mi powiedzieli w negocjacjach, że jeśli będzie potrzeba, będą tam mieli całą swoją flotę, aby mnie osłaniać".

Archipelag wysepek Nansza, znanych też w zachodnich atlasach jako Spratly Islands swym najdalszym obrzeżem sięga ponad tysiąc mil od wyspy chińskiej Hajnan, to jest wielokrotnie przewyższa dystans 200 mil, uznawany w prawie międzynarodowym za dopuszczalną strefę gospodarczą na wodach neutralnych. Ten ogromnie roponośny teren leży bardzo blisko terytorium Filipin, wieloletniego sprzymierzeńca Ameryki; kraju posiadającego bliskie więzy kulturowe ze Stanami Zjednoczonymi. Przeludnione i biedne Filipiny, dawna kolonia hiszpańska o zdecydowanie katolickiej cywilizacji, upatrywała jedyną swą szansę gospodarczą w pobliskich potężnych pokładach ropy. Jasne jest, że zachowując się w ten a nie inny sposób, administracja amerykańska zdradziła swego najwłaściwszego sojusznika w południowo-wschodniej Azji, faworyzując operatorów z Placu Tiananmen.

Co więcej - windowanie reżimu w Pekinie na pozycję światowego supermocarstwa, odnawia komunistyczną groźbę dla bezpieczeństwa światowego. Fakty bowiem świadczą, że reżim ten nie demokratyzuje się, lecz wręcz przeciwnie; powiększa ilość obozów koncentracyjnych, a w łamaniu podstawowych praw człowieka zdecydowanie przoduje w dzisiejszym świecie.

S.†P.

ZBIGNIEW WYDERKO

lat 43

zginął tragicznie podczas
nurkowania w jeziorze Ontario
18.07.92 r.

Wyrazy współczucia Bratu Witkowi,
Członkom Klubu
składa

ZARZĄD KLUBU
"CORAL"

ŚMIERĆ PLETWONURKA

18.07.1992 r. pod Kingston, podczas nurkowania na wraku "Marsh" zginął 43-letni Zbigniew Wyderko. Ukazały się w tej sprawie niezbyt dokładne notatki prasowe. W związku z tym ECHO zwróciło się do Klubu "Coral" o przedstawienie przebiegu tragicznego wydarzenia. W przyszłym tygodniu zamieścimy relację kierownika Klubu Marka Paszyna, który był świadkiem i brał udział w akcji ratunkowej.

PolBiz

BUSINESS WITH POLAND NEWSLETTER

POLSKA - AMERYKA PŁN. IMPORT-EXPORT
INWESTYCJE W POLSCE, JOINT-VENTURES
NAJNOWSZE PRZEPISY PRAWNE,
PODATKOWE, CELNE, TARGI, ADRESY,
KONTAKTY, DATY, CYFRY, OPINIE, ETC.

Zainteresowanych otrzymaniem
darmowych egzemplarzy
prosimy o kontakt.

MASTER PRINTING INC.
PRINTING • PUBLISHING • ADVERTISING
2965 Dundas St. West
Toronto, Ontario, Canada M6P 1Z2
Tel. (416) 761-9659 Fax (416) 761-1933

Dokończenie ze str. 21

dla bytu państwowego. Przemianie ulega konfiguracja ekonomiczna i militarna zarówno w najbliższym sąsiedztwie, jak na całym świecie. Lecz my Polacy, wolne ptacy... Obawiać się należy, że przy tym poziomie politycznych elit wolni będziemy do czasu. W dodatku narastają nieuniknione napięcia okresu wzrostu - już dziś nie brakuje strajków, które jutro mogą sparaliżować kraj. Nie brak przejawów anarchii. W luki wytwarzane przez polityczną głupotę oraz zaślepienie wlewką się osobnicy w rodzaju Tymiańskiego czy przywódcy chłopskiej Samoobrony. Nie wyjaśnione są decydujące o przyszłości Polski stosunki między państwem i Kościołem, który - przy całym szacunku dla jego historycznych osiągnięć - zbyt jawnie i bezpardonowo wpływa na kształt polskiej sceny politycznej.

Tymczasem sprawy o znaczeniu strukturalnym zastępowane są problemami personalnymi. Zarówno Olszewski czy Mazowiecki są przejsłowi. Problemy kraju nie.

na terenach okupowanych. We wszystkich tych sprawach kandydat demokratów Clinton zajmuje stanowisko odmienne, a ma małe szanse na wygranie wyborów, chyba że przeciwko Bushowi wyciągnie się jakąś armatę. Armatę wyciągnięto 9 czerwca, a strzela się z niej już nie tylko skandalem Banca Nazionale, ale i całą serią skandalików trzymanych dotychczas w tajemnicy na taką okazję. Chór mniejszych armat, ale bardzo licznych rozlega się już w programach rozrywkowych, a nawet w serialach komediowych, w których nie może obyć się bez złośliwych dowcipów o Barbarze Bush. Krewka małżonka Clintona, rezolutna pani Hilary nie znajduje sobie miejsca w żadnym z komediowych serialików. Bo przecież chodzi o to, by została "pierwszą damą USA".

Od 9 czerwca z ekranów w całej Ameryce zaczął się też rozlegać chór oburzenia na wiceprezydenta Dan Quale. Z braku ciężkiej amunicji (której poszukiwanie zapewne trwa gorączkowo) trzeba się zadowolić "skandalem" jaki wywołał Quale, wypowiadając się przeciwko propagowaniu stylu życia samotnej kobiety w popularnym serialu Murphy Brown. Na ekranie zaroiło się od niewiast, młodych i starszych, ładnych i brzydkich, "zaskoczonych" postawą wiceprezydenta przeciwko kobietom". Dan Quale, dotychczas portretowany jako przystojny, miły i rozsądny mąż stanu, z dużymi walorami na zajęcie kiedyś miejsca po Bushu, nagle pokazany jest w dziennikach telewizyjnych (!) na spotkaniu w szkole, gdzie sztubak z niższej klasy wyjaśnia mu, że ziemniak w liczbie mnogiej pisze się "potatoes", a nie - jak napisał wiceprezydent "potatos" (bez "e"). Rzeczywiście - wiadomość najwyższej wagi światowej, godna umieszczenia jej między relacją o bombardowaniu Sarajewa a sprawozdaniem z przygotowań do wizyty Jelcyna w Białym Domu....

Pozostał jeszcze jeden kandydat w kampanii wyborczej, niezależny Ross Perot. Przez pewien czas nie wiadano jak o nim informować, bo kandydat był nieplanowany. Wresz-

cie jest metoda! Jak Perot mówi, że nie zatrudni jawnych homoseksualistów w swojej administracji, to trzeba pokazać głosy oburzenia. Jak Perot mówi nieprzychylnie o Clintonie i niskiej stopie życiowej pod jego gubernatorskimi rządami w stanie Arkansas - to wyciąć. Ale jak Perot mówi, że "prezydent wysyłał delegacje, aby przewijały pieluszki Huseinowi" - to puszczać na pierwszym miejscu w dzienniku i na pierwszej

stronie w "New York Post"! Mało tego - wypełnić tego wieczora ekspertami "ABC Nightline", którzy udowodnią ile prawdy zawiera to jedno zdanie Perota, "najmądrzejsze jak dotąd stwierdzenie w kampanii Rossa".

Voilà! Murzyn zrobił swoje, murzyn może odejść. I nie tylko, że niepotrzebny, to jeszcze przeszkadza, bo blokuje Billowi i Hilary Clintonom zasłużony trawnik przed Białym Domem.

NEW YORK POST
METRO EDITION
A POST EXCLUSIVE
The White House cover-up that led U.S. to ... WAR
Saddam's secret agents & the Bush administration

This never-before-published photo of Eliza Presley shows the King back at the birth of the King back in the 50s. For a

KORESPONDENCJA Z BARCELONY KRYSZTYNY NIEPOKÓLCZYCKIEJ-WEBER

PRZED OTWARCIEM IGRZYSK OLIMPIJSKICH

ŁÓŻEK STARCZY DLA WSZYSTKICH

Na kilka dni przed ceremonią otwarcia (25 lipca) Igrzysk Olimpijskich stolica Katalonii Barcelona żyje całym sercem olimpiadą. Pewnie jest tak od dłuższego czasu. Katalończycy zawsze znani z życzliwości, teraz prześcigają się w gościnności i różnych serdecznościach. Na głównych ulicach i w centralnych punktach miasta wydaje się, że Igrzyskom podporządkowane jest wszystko. Hiszpanom zależy, aby i ich olimpiada zapisała się w pamięci świata. Wiedzą, że trzeba zadbać o wszystko - od ceremonii otwarcia, której przebieg jest ściśle strzeżoną tajemnicą, po najdrobniejsze szczegóły - jak wyrównanie wybrzuszonego trotnaru czy wypucowanie i ozdobienie miejskich autobusów. Pewnie tak nie jest zawsze, ale obecnie Barcelona żyje całą dobę. Brać turystów i kibiców sportowych z wszystkich zakątków lubi wysiadywać w przyrestauracyjnych ogródkach do wczesnych godzin rannych. W 2-milionowej Barcelonie jest fala upałów. Powyżej 30 stopni w cieniu i duchota nagranych murów, zwiększana wylewami samochodów. Im dalej w noc tym bardziej przyjemnie - czuć także lepiej nawet dalej od wybrzeża, ożywczy powiew bryzy śródziemnomorskiej. Panuje atmosfera kumpelstwa. Łóżek starczy dla wszystkich. Dla przybyłych bez pieniędzy studentów i różnych wagabundów są przygotowane leża darmowe bądź za symboliczną opłatę (nawet w podziemiach kościołów). Dla bardziej

zasobnych jest mozaika propozycji noclegowych od taniutkich kwater do luksusowych hoteli. Widać, że Katalończycy chcą wszystkich zaspokoić i uradować, ale chcą także zarobić. Barcelona liczy, że zysk z olimpiady wyniesie kilkaset milionów dolarów. Największym zmartwieniem organizatorów jest ETA - baskijska organizacja terrorystyczna. Walczący od lat o niepodległość Baskowie wielokrotnie już sięgali po terror jako główne narzędzie swej walki. Na kilka miesięcy przed olimpiadą policji udało się aresztować we Francji głównych przywódców ETA. Ale czy nie znajdują się następcy? W każdym razie bezpieczeństwa igrzysk i miasta strzeże 33 tysiące policjantów. Rzucają się w oczy liczne patrole konne. Na razie największej na stoku góry Montjuic.

Tutaj będą walczyć o medale

Właśnie na stoku góry Montjuic (jak mi wyjaśnił znajomy kłaniają się czasy, gdy Barcelona należała do Rzymian, gdyż nazwa ta stanowi zniekształcone Mont Jovis - Góra Jowisza) rozciąga się tzw. Pierścień Olimpijski. Jego głównymi obiektami są Stadion Olimpijski zbudowany jeszcze w końcu lat dwudziestych z okazji Wystawy Międzynarodowej w 1929 r. oraz Pałac Sportu św. Je-

rzego (Palau Sant Jordi). Rzecz jasna, że Stadion Olimpijski zmodernizowano i zmodyfikowano pod kątem potrzeb zmagani sportowców i relacjonujących walkę o medale dziennikarzy. Powiększono także widownię do 67 tys. miejsc, ale jego bryła i elewacja pozostała nienaruszona. Tutaj odbędzie się oprócz wielu konkurencji sportowych ceremonia otwarcia i zamknięcia igrzysk (cena najlepszych miejsc na te uroczystości wynosi 460 dol.). Pałac Sportu jest obiektem nowym, wybudowanym w latach 1984-90. Zaprojektował go japoński architekt Isozaki, wyodrębniając w nim dwie główne części: halę sportową z widownią na 17 tys. miejsc oraz pawilon parterowy, który dzięki ruchomym ścianom może być dzielony w różne części (maksimum cztery) stanowiące odrębne i wyizolowane areny sportowe. Tutaj mają się odbywać m.in. zawody w gimnastyce artystycznej i mecze siatkówki. W Pierścieniu Olimpijskim znajduje się także pływalnia miejska (także z 1929 roku), gdzie boje będą toczyć piłkarze wodni, oraz Narodowy Instytut Wychowania Fizycznego, gdzie ulokowano centrum prasowe, jak i gdzie przeprowadzi się także kilka zawodów.

W północnej części miasta znajduje się drugi kompleks stadionów olimpijskich. Są to welodrom w Horta oraz korty i Miejski Pałac Sportów w Val d'Hebron. Najnowszy jest zespół kortów z widownią na korcie cen-

tralnym na 10 tys. wzdów wybudowany w roku ub. W latach 1990-91 z myślą o Igrzyskach wybudowano Miejski Pałac Sportu.

Wioska olimpijska

Na stadionie "Nou Camp" sławnej FC Barcelony z widownią na 120 tys. kibiców zostanie rozegrany turniej piłkarski. W Monachium drużyna polska wywalczyła złoty medal. Chciałabym, aby sztuka ta udała się obecnemu zespołowi, chociaż gazety tutaj napisały, że ktoś się ponoć w drużynie dopingował.

Mecze koszykówki z udziałem amerykańskiego "zespołu marzeń" - po raz pierwszy na olimpiadzie drużyny zawodowców, która w co nikt nie wątpi nie tylko, że zdobędzie złoty medal, ale która bawiąc się zdeklaruje rywali - odbędą się w Miejskim Pałacu Sportu na 12 tys. osób w Badalonii (przedmieścia Barcelony).

Wioska olimpijska na 15200 osób usytuowana jest w pasie nabrzeża Morza Śródziemnego. Jeszcze przed kilku miesiącami Hiszpanie wpadli w przerażenie. Rozszerzony program igrzysk, nie przewidziane powstanie nowych państw, które otrzymały prawo wystawienia własnych ekip, większa niż założono liczebność ekip spowodowały, że jeszcze w kwietniu na liście zgłoszeń znajdowało się 19 tysięcy sportowców i trenerów ze 172 państw. Organizatorzy i MKOL po ostrych negocjacjach skłonili jednak narodowe komitety olimpijskie do ostrej selekcji. Także Polski Komitet Olimpijski musiał zaostrzyć kryteria awansu do reprezentacji. W sumie w Letnich Igrzyskach w Barcelonie weźmie udział 9 tysięcy 569 sportowców oraz 4 tysiące 537 trenerów

i działaczy. Wioska olimpijska podzielona jest na 34 dzielnice. W środku wystawiono port olimpijski, a w jego pobliżu zbudowano wysoki hotel i biurowiec. Wioska jest przepiękna. Na jej terenie są parki, bieżnia przez nią aleje, bulwary, są bezpośrednio wyjścia na plażę. Po olimpiadzie wioska zostanie osiedlem mieszkaniowym. Czy sportowcy będą z niej zadowoleni? Chyba nie. Oprócz tego, że jest naprawdę ładna - standard jest przeciętny. Przede wszystkim pomieszczenia nie są klimatyzowane. Bliskość Morza Śródziemnego może nie być wystarczającą ochłodą od subtropikalnego klimatu. Po drugie większość pokoi to pokoje dwuosobowe, a nawet trzyosobowe. Ale organizatorzy igrzysk bronią się, że po raz pierwszy w historii uczestnicy olimpiady mają pokryte przez organizatorów wszystkie koszty. Nikt nie ściągnie z nich ani grosza za jedzenie czy za mieszkanie (budżet igrzysk wynosi 1,4 mld dol.). Wioska olimpijska, co także uchodzi za jej mankament, znajduje się w ruchliwej, hałaśliwej dzielnicy miasta. Zamożniejsi sportowcy postanowili jednak załatwić sobie sami zakwaterowanie. Amerykańscy koszykarze multimilionerzy oraz niemieckiej bogaci najlepsi tenisistów powynajmowali luksusowe apartamenty w pięciogwiazdkowych hotelach. W wiosce olimpijskiej nie będzie także mieszkań najlepszy tyczkarz świata - Siergiej Bubka. Polska ekipa (oprócz bodajże faworytki maratonu Panfil) zamieszkała w pięciopiętrowym domu, w którym przydzielono Polakom cztery klatki schodowe. Utrapieniem igrzysk zimowych w Albertville był transport. W Barcelonie transport powinien działać bez zarzutu. Jednym z oficjalnych sponsorów olimpiady jest koncern samochodowy Seat, który przeznaczył dla potrzeb sportowców, dziennikarzy, oficjeli i organizatorów 2500 samochodów. Także odległości pomiędzy wioską olimpijską i obiektami nie są duże. Największe 30 - 40 km. Tak jak w Albertville, tak i w Barcelonie organizatorzy igrzysk zalecają zawodnikom bezpieczny seks. Ale już nie za darmo. W barcelońskiej wiosce ustawiono specjalne automaty, w któ-

Najstarsze Polonijne Biuro Pomocy Imigracyjnej Lech W. Prusinski

Magister Praw,
Długoletni kierownik Rządowego
Biuro Pomocy Imigrantom.

Załatwianie stałego pobytu, wiz turystycznych, sponsorowanie, imigracja do USA, wypełnianie formularzy imigracyjnych, indywidualny serwis.

Bezpłatne porady we wtorki 12:00 - 19:00.

Prosimy o telefoniczne ustalenie wizyt.

Prowadzenie Wszelkich Spraw w Polsce

■ sprawy podatkowe ■ sprawy spadkowe
■ inne sprawy cywilne i administracyjne

■ sporządzanie umów, podań, pozwów i innych pism.

**OFERUJEMY NAJLEPSZĄ OPIEKĘ PRAWNĄ
WE WSZYSTKICH SPRAWACH W POLSCE**

194 Garden Avenue, Toronto, Ont. M6R 1H7

TEL. (416) 588-1659

PIENIĄDZ ROBI PIENIĄDZ

SŁOWNIKA FINANSOWEGO

ciąg dalszy

CONFIRMATION - Pisemne potwierdzenie warunków, np. zakupu inwestycji.

CONSUMERS PRICE INDEX - Wskaźnik pokazujący przeciętny wzrost cen towarów w ciągu określonego okresu.

"CONVENTIONAL" MORGAGE - Hipoteka wzięta do wysokości 75% wartości nieruchomości.

CONVERTABLE TERM - Ubezpieczenie okresowe, które może być zamienione na ubezpieczenie stałe bez konieczności przeprowadzania dodatkowych badań medycznych.

CORPORATE BOND - Obligacja wytworzona przez korporację.

CURRENT YIELD - Bieżąca stopa zysku obliczona jako roczny dochód podzielony przez bieżącą cenę papieru wartościowego.

DEBENTURE - Obligacje niezabezpieczone zastawem.

DECREASING TERM - Ubezpieczenie o zmniejszającej się wartości i stałej cenie.

DEEMED DISPOSITION - Zmiana właściciela nieruchomości bez jej sprzedaży.

DEFERRAL - Forma oszczędności podatkowych polegająca na przesunięciu w przyszłość dochodów i ich opodatkowania.

DEPRECIATION - Deprecjacja. Spadek wartości środków trwałych spowodowany ich zużyciem.

DISCOUNT - Sprzedaż poniżej nominalnej wartości.

DISABILITY - Niezdolność do pracy spowodowana chorobą lub wypadkiem.

DIVERSIFICATION - Dywersyfikacja. Sposób inwestowania polegający na kupowaniu akcji i obli-

gacji różnych przedsiębiorstw w celu zmniejszenia ryzyka inwestycyjnego.

DIVIDEND - Dywidenda. Część zysku korporacji podzielona pomiędzy jej akcjonariuszy. Przy polisach ubezpieczeniowych, jest to zwrot nadpłaconych składek.

DOLLAR-COST-AVERAGING - Sposób inwestowania polegający na kupowaniu papierów wartościowych w regularnych odstępach czasu i przeznaczaniu na zakup zawsze tej samej ilości pieniędzy.

DONEE - Osoba otrzymująca podarunek.

DONAR - Osoba wręczająca podarunek.

EFFECTIVE TAX RATE - Efektywna stopa podatkowa. Równa się ona stosunkowi podatków do zapłaconia od dochodu podlegającego opodatkowaniu.

ELIMINATION PERIOD - W wypadku polisy ubezpieczeniowej tzw. "disability insurance" jest to okres od dnia choroby lub wypadku do dnia, w którym zaczynają przysługiwać benefity.

ESTATE - Majątek posiadany w dniu śmierci.

ESTATE PLANNING - Proces planowania i doboru optymalnego portfela inwestycyjnego, jak również dróg jego przekazania spadkobiercom w taki sposób, aby jak najlepiej zabezpieczyć ich potrzeby, uniknąć sporów, jak również zminimalizować podatki.

EQUITY - Wartość netto, czyli aktywa minus pasywa.

EXECUTOR - Osoba wyznaczona w testamencie do przeprowadze-

nia podziału majątku zgodnie z warunkami testamentu.

FAIR MARKET VALUE - Wartość rynkowa aktywów w danym momencie. Pojęcie jest używane najczęściej przy zmianie własności aktywów bez jego sprzedaży.

FRANCHISE - Forma organizacyjna biznesu udostępniająca sprawdzone produkty i terytoria, na których możemy je sprzedawać z prawem wyłączności.

FINANCIAL PLAN - Plan finansowy, czyli plan konsekwentnego dojścia do określonego celu.

FUTURE KONTRAKT - Prawa kontraktowe upoważniające do sprzedaży towarów w przyszłości, po cenie obowiązującej w momencie podpisania kontraktu.

GENERAL PARTNER - Osoba aktywnie zaangażowana w działalność "Limited Partnership".

GRACE PERIOD - Okres, w którym polisa ubezpieczeniowa jest jeszcze w mocy, mimo że nie płacone są już składki.

GOVERNMENT BOND - Obligacje rządowe.

ZMIANY W RRIF

Jednym z najbardziej popularnych sposobów likwidacji RRSP jest jego zamiana na RRIF (Registered Retirement Income Fund). W odróżnieniu od "Life annuities", które zwykle zapewniają stały miesięczny dochód, RRIF daje prawie nieograniczoną elastyczność w korzystaniu z funduszu, a jedynym ogranicze-

Ciąg dalszy na str. 36

niem jest minimum, które należy wypłacać każdego roku.

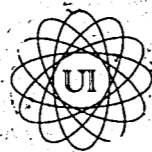
Ostatni budżet wprowadził duże zmiany dotyczące minimalnych wypłat. Wg nowych zasad fundusz nie będzie musiał być wyczerpany do 90 roku życia, a wypłaty mogą być kontynuowane przez całe życie. Do 71 roku życia będą one takie same jak w starym systemie pomiędzy 71-77 rokiem życia wypłacać będziemy musieli więcej, po 78 roku życia wymagane minimalne wypłaty są mniejsze niż w starym systemie. W wieku 94 lat i później wysokość minimalnej wypłaty równać się musi 20% wartości funduszu.

Zmiany te dotyczyć będą RRIF zakupionych po 1992 roku. Dla wszystkich istniejących RRIF lub zakupionych do końca bieżącego roku stosowany będzie stary system. W rezultacie więc otwierając plan w 1992, właściciel będzie mógł wypłacać mniej w latach 71-77 stosując stary system i mniej w latach późniejszych stosując nowy system.

Poniższa tabela przedstawia minimalne wypłaty wg starego i nowego systemu, w procentach wartości funduszu.

**RYSZARD BIERYŁO
MAREK KAWKA**

Wiek	Stary system	Nowy system
71	5.26	7.38
72	5.56	7.48
73	5.88	7.59
74	6.25	7.71
75	6.67	7.85
76	7.14	7.99
77	7.59	8.15
78	8.33	8.33
79	9.09	8.53
80	10.00	8.75
81	11.11	8.99
82	12.50	9.27
83	14.29	9.58
84	16.67	9.93
85	20.00	10.33
86	25.00	10.79
87	33.33	11.33
88	50.00	11.96
89	100.00	12.71
90	0.00	13.62
91	0.00	14.73
92	0.00	16.12
93	0.00	17.92
94	0.00	20.00
95	0.00	20.00
96	0.00	20.00
97	0.00	20.00
98	0.00	20.00
99	0.00	20.00
100+	0.00	20.00

UNIVERSE FINANCIAL

150 Lakeshore Rd. W. Mississauga, Ont. L5H 3R2

INFORMUJE:

- Godziny otwarcia w sezonie letnim 10.00-19.00
- Rozszerzony zakres usług finansowych
  - * ponad 100 Mutual Funds
  - * self-directed RRSP (plan emerytalny)
  - * indywidualne rejestrowane (RESP) oraz nierejestrowane "account in Trust" konta dla dzieci
  - * ubezpieczenia (dentystyczne, dla podróżujących i wyjeżdżających z Kanady, na życie, chorobowe)
- Nowość

**W KAŻDĄ ŚRODĘ od 19.00 do 20.30
LETNIE SEMINARIA O FINANSACH
(mortgage, podatki, giełda i dużo, dużo jeszcze)**

W związku z limitem miejsc, prosimy o telefoniczną rezerwację miejsc

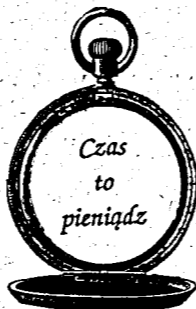
HALINA BARANOWSKA

M.A. A.I.I.C.

OFERUJE INWESTYCJE Z ZYSKIEM
12% PLUS

oraz najkorzystniejsze dla klienta

- RRSP
- Ubezpieczenia na życie
- Ubezpieczenia chorobowe
- Ubezpieczenia hipoteki
- Planowanie finansowe
- Planowanie emerytalne
- RRIF
- Renty dożywotnie
- Plany edukacyjne

Po dodatkowe informacje dzwoń do eksperta - TEL. (416) 629-8322
gorąca linia (416) 740-7463 Fax (416) 629-4767
Adres - 5160 Explorer Dr., Suite 22, Mississauga, Ont. L4W 4T7

ANGIELSKI DLA AMBITNYCH

STRUCTURE AND WRITTEN EXPRESSION

Nieprawidłowe użycie zaimka może być powodem błędu w zdaniu. Przypomnijmy sobie, jakie formy przyjmuje zaimek. A więc: **forma podmiotu, forma dopełnienia, postać dzierżawcza w dwóch odmianach - przymiotnik dzierżawczy oraz zaimek dzierżawczy, zaimek zwrotny.** Dla przykładu: zaimek "I" ma następujące formy (według kolejności podanej): **I - me - my - mine - myself.** Wypiszcie wszystkie formy pozostałych zaimków i sprawdźcie w Kluczu, czy dobrze je pamiętaliście.

Trzy reguły na formę podmiotu zaimka:

1. Używamy jej dla podmiotu zdania głównego lub podrzędnego.
It consists of two basic units. Its armature is the structure (zdanie główne) which supports the conductors. (zdanie podrzędne przymiotnikowe)
After they left, he phoned the police (zdanie podrzędne przysłówkowe)
2. W formie podmiotu muszą być użyte zaimki, które następują po czasowniku "be".
It could have been she who cleaned all the mess.
3. Formy podmiotu używamy, gdy porównujemy podmioty dwóch zdań składających się na jedno zdanie złożone.
She is more intelligent than he (is). They make more money than we (do).

Ćwiczenie I

Proszę wstawić odpowiednią formę zaimka:

1. .... and his brother are our best friends.
2. Unless ..... gives me a call in fifteen minutes, I'll never talk to her again.

3. Mary got mad at me because I received a better mark than .....
4. It is ..... who always offers his help.
5. The professor ..... teaches my class is very nice

Ćwiczenie II

Zdania prawidłowe oznaczcie przez "C", nieprawidłowe - przez "I". W błędnych zdaniach zakreślcie nieprawidłową formę zaimka.

1. It was him whom you saw on the street yesterday.
2. It is obvious that he will be more successful than she.
3. It was she at the door.
4. She is sure that I have a better job than her.
5. It must have been they who the police arrested.

Trzy reguły na formę dopełnienia zaimka.

1. Zaimek musi mieć formę dopełnienia jeśli jest dopełnieniem bliższym lub dalszym w zdaniu głównym lub podrzędnym.
He loves her (dopełnienie bliższe - zdanie główne)
The man whom we met was John's brother (dopełnienie bliższe - zdanie podrzędne przymiotnikowe)
If you give him a call, he will be happy (dopełnienie dalsze - zdanie podrzędne przysłówkowe)
2. Zaimek przyjmuje formę dopełnienia, jeśli występuje jako dopełnienie w połączeniu z przymiotnikiem.
Every student except him likes professor Brown.
The girl with whom he is talking is my best friend.
3. Zaimek ma formę dopełnienia, jeśli dopełnienia dwóch zdań składa-

jących się na zdanie złożone są porównywane.
He was more willing to speak to her than to me.

Ćwiczenie III

W puste miejsca proszę wstawić odpowiednią formę zaimka:

1. No one likes that waitress because it takes ..... so long to bring the food.
2. If she calls ..... tomorrow, she will ask him to play with us.
3. The candidate ..... they have chosen knows five languages.
4. Mark told us not to go without .....
5. Our friends like my husband more than .....

K l u c z

Formy zaimków:

you - you - your - yours - yourself
he - him - his - his - himself
she - her - her - hers - herself
it - it - its - x - itself (nie ma formy zaimka dzierżawczego)
we - us - our - ours - ourselves
you - you - your - yours - yourselves
they - them - their - theirs - themselves

Ćwiczenie I

1. he, 2. she, 3. she, 4. he, 5. who

Ćwiczenie II

1. I - he, 2. C, 3. C, 4. I - her, 5. C.

Ćwiczenie III

1. her, 2. him, 3. whom, 4. him, 5. me.

Opr.

DANUTA KUKULKA

KOMUNIKAT

Stowarzyszenie Techników Polskich w Kanadzie organizuje odczyt na temat Loteria Wizowa, losowanie wiz do Stanów Zjednoczonych.

Odczyt odbędzie się w SPK przy 206 Beverly Street w czwartek dnia 30 lipca o godzinie 20:00, a poprowadzi go pani Krystyna Staden. Konsultant do spraw imigracyjnych.

Jedziemy do Turcji - tylko historii

W latach siedemdziesiątych w Turcji było przynajmniej pół Polski. Przyjeżdżano koźuchowym Orient-Expressem, autobusami, samochodami. W celach bardziej komercyjnych niż turystycznych, a więc w konsekwencji mało kto widział coś poza bazarami. A szkoda. Turcja jest krajem turystycznie niezwykle ciekawym. Ale Turcji nie wystarcza zwiedzać. Każdy nieomal obiekt jest tak "naładowany" historią, że aby go odpowiednio ocenić, trzeba znać jego tło historyczne. A historia Turcji biegła takimi torami, że gdyby ktoś intensywnie i długo myślał, to nie wymyśliłby tak fantastycznego spłotu wydarzeń i nie stworzyłby równie nieprawdopodobnych postaci ich bohaterów. Największe imperium w historii świata przez blisko 400 lat rządzone przez opętanych, niespełna rozumu sultanów, którym prawo nakazywało, aby po objęciu władzy zamordować wszystkich młodszych braci. Jeden z sultanów utopił w Bosforze cały swój harem, 280 nałożnic, na podstawie nieudowodnionej i mało wiarygodnej plotki o niewierności jednej z nich. Inny z nich był namiętnym (i doskonałym) lucznikiem, a najbardziej lubiał celować do ludzi. Do ogrodów Seraju wypuszczano więc niewolników służących jako ludzkie cele. Ostatni Sultan miał manię prześladowczą i aby zabezpieczyć się przed zamachow-

cami, poumieszczał w każdym pokoju swego pałacu dziesiątki nabitych pistoletów, które za najmniejszym podejrzeniem mógł zdalnie odpalać. O psychopatycznych władcach Imperium Osmańskiego można by napisać całe tomy.

Prawo nakazujące bratobójstwo zostało później "zhumanizowane" i

od XVII wieku wszyscy synowie panującego sultana, od najmłodszego dzieciństwa przebywali w "klatce", specjalnym domu w obrębie haremu, całkowicie odizolowanym od otoczenia. Jedynymi towarzyszami potencjalnych następców tronu byli okaleczeni głuchoniemi słudzy i wsterylizowane nałożnice. "Klatka" była

Sulejman
Wspaniały
(1520-1566),
ostatni
z wielkich
sultanów
tureckich

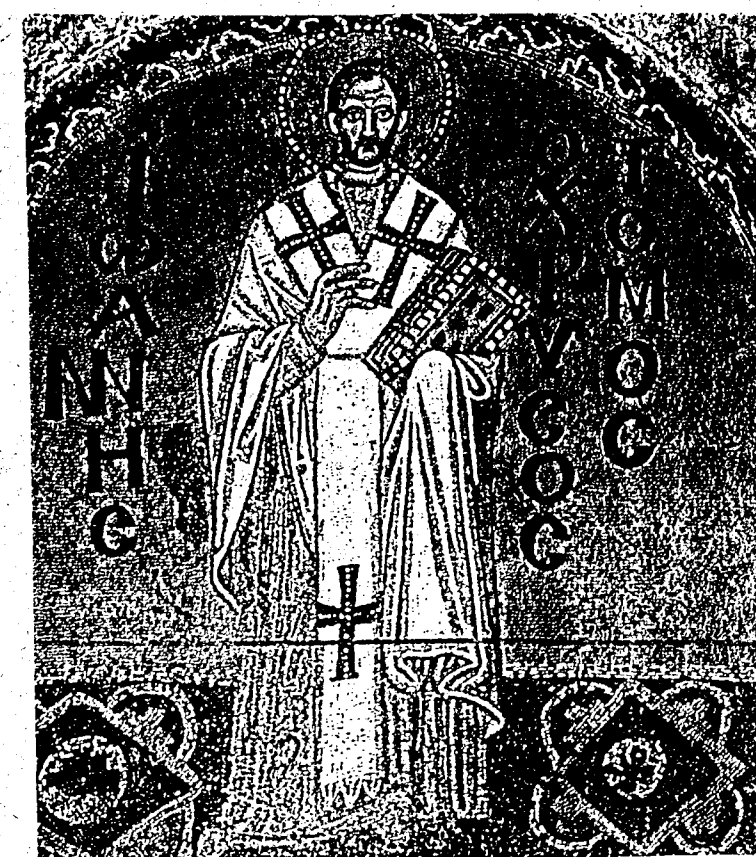
wzięciem dożywotnim, z której wyjść mógł tylko następca tronu po śmierci swego ojca. Dwudziesto-, trzydziesto- lub czterdziestoletni pobyt w "klatce" przekształcał sultańskich synów w ponurych degeneratów, którzy po wyjściu na wolność nie potrafili już funkcjonować normalnie. Na ogół oddawali się ekscesom seksualnym, pijaństwu lub bezmyślnemu okrucieństwu, a bardzo często wszystkim z trzech powyższych "rozrywek".

Po śmierci ostatniego z wielkich sultanów, Sulejmana Wspaniałego, Imperium Osmańskie zaczęło się chylić ku upadkowi. Chyliło się tak jeszcze przez 400 lat, mimo że prawie przez cały ten czas było rządzone przez zdegenerowanych sultanów i skorumpowanych urzędników. Tak długie istnienie zawdzięczało doskonałej organizacji biurokracji i wojska, które mimo korupcji nie miały sobie równych we współczesnym świecie. Postęp europejskiej techniki i cywilizacji zwolna, lecz niepowstrzymanie dystansował skostniałe w przestarzałych tradycjach Imperium i nieubłaganie doprowadził do jego upadku. Upadek ten jednak nastąpił dopiero po I wojnie światowej.

Dzieje Turcji po I wojnie światowej to osobny i równie fantastyczny rozdział. Dzięki zbiegom okoliczności, przypadkom i zdeterminowaniu, do władzy dochodzi Mustafa Kemal, zwany później Atatürkiem (ojcem Turków). Despota i dyktator, pijak i dziwkarz, a zarazem geniusz wojskowy, doskonały polityk, a nade wszystko natchniony wizjoner, zdaje sobie doskonale sprawę z krytycznej sytuacji, w jakiej Turcja się znalazła i w przeciągu kilku lat wprowadza szereg reform, które brutalnie zrywają z liczącymi setki lat tradycjami. Reformy te, aczkolwiek niechętnie przyjmowane, okazały się zbawienne dla kraju. Przez swoje reformy, Atatürk w przeciągu pół pokolenia przeniósł Turcję ze średniowiecza w sam środek wieku dwudziestego. Najważniejszymi reformami Atatürka było wprowadzenie ustroju republikańskiego, oddzielenie religii od państwa, reforma alfabetu i kalendarza. Atatürk także zdelegalizował

Sultan Ibrahim
wstawił się tym,
że utopił
cały swój
harem
w Bosforze.

Św. Jan Chryzostom (Złotousty),
Fragment mozaiki w Bazylce Hagia Sophia.

Ciąg dalszy na str. 36

PIŁKARZE MIERZĄ W MEDAL

W pierwszej blisko stuosobowej grupie polskich zawodników, trenerów, działaczy i lekarzy odleciała z Warszawy do Barcelony kadra olimpijska piłkarzy. Mieli oni dłuższą podróż, bo pojechali do Saragossy, gdzie już 24 lipca grają z Kuwejtem. Prezes PZPN, Kazimierz Górski życzył piłkarzom, aby po dwudziestu latach powtórzyli sukces z Monachium (złoty medal), albo przynajmniej z Montrealu (druga lokata).

Trener Janusz Wójcik o rywalach w grupie eliminacyjnej:

"Najmniej wiemy o drużynie Kuwejtu. Byliśmy jednak na zgrupowaniu w Emiratach, więc arabska piłka nie jest nam całkowicie obca. Mogą zagrać wspaniale, albo bardzo źle. Włochów znamy doskonale. mamy zarejestrowanych na taśmie filmowej kilka ich spotkań. Natomiast poza składem, niewiele wiemy o ekipie USA. Ale na rozpracowanie Amerykanów będzie czas na miejscu".

Piłkarze mówią o podium. Powrót bez medalu uważaliby za porażkę.

Oto skład kadry: bramkarze - Aleksander Klak (Igloopol Dębica) i Arkadiusz Onyszek (Zawisza Bydgoszcz); obrońcy - Dariusz Adamczuk (Pogoń Szczecin), Marcin Blocha (Wisła Kraków), Tomasz Waldoch (Górniki Zabrze), Mirek Bajor i Tomasz Lapiński (oba Widzew Łódź), Marek Koźmiński (Hutnik Kraków); pomocnicy - Ryszard Maniok i Dariusz Kocała (oba Górniki Zabrze), Dariusz Gęsiar (Ruch Chorzów), Piotr Świerczewski (GKS Katowice), Tomasz Wieszczycki (LKS Łódź), Jerzy Brzeczka (Olimpia Poznań), Mirosław Waligóra (Hutnik Kraków); napastnicy - Andrzej Juskowiak (Lech Poznań), Wojciech Kowalczyk (Legia Warszawa), Grzegorz Mielcarski (Olimpia Poznań), Andrzej Kobylański (Starka Tarnobrzeg) i Dariusz Szubert (Pogoń Szczecin).

Dyrektor generalny FSO A.Tysz-

kwiewicz powiedział piłkarzom, że na posiedzeniu rady pracowniczej FSO ustalono, iż w wypadku zdobycia medalu każdy piłkarz otrzyma poloneza caro.

MIGAWKI BARCELONSKIE:

○ Podczas olimpijskiego turnieju w Barcelonie w podnoszeniu ciężarów obowiązować będą nowe reguły. Na jedno podejście zawodnicy będą mieli 90 sek. zamiast - jak dotychczas - 2 min. Rekordy olimpijskie lub światowe zostaną odnotowane, jeśli ciężarowiec podniesie o minimum 2,5 kg więcej od poprzedniego rekordu.

○ Według agencji ADN, przyjazd do Barcelony zapowiedział przywódca kubański Fidel Castro. Ma on wziąć udział w ceremonii otwarcia igrzysk XXV Olimpiady.

○ Reżyserem filmu o igrzyskach olimpijskich w Barcelonie miał być Brytyjczyk Hugh Hudson - twórca słynnych "Rydwanów ognia". Umowę z nim podpisano jeszcze dwa lata temu. I oto w ostatniej chwili ogłoszono, że film będzie kręcił najsłynniejszy hiszpański reżyser, Carlos Saura.

Powodem zmiany były nieporozumienia między zleceniodawcą, czyli Komitetem Organizacyjnym Igrzysk, a Hudsonem. Hiszpanie domagali się, by personel techniczny złożony był wyłącznie z krajowych fachowców. Brytyjczyk zaś chciał zatrudnić ekipę międzynarodową.

Film, którego budżet przewidziano na 9,5 mln dolarów, będzie nosił tytuł "Maraton".

○ Aż ośmiu tenisistów z pierwszej dziesiątki światowej weźmie udział w turnieju olimpijskim. Na liście zgłoszeń znalazły się nazwiska Amerykanów Jima Courierera, Bete'a Samprosa i Michaela Changa, Szweda Stefana Edberga, Chorwata Gorana Ivanisevicia, Niemców Borisa Beckera i Michaela Stichn oraz Francuza Guya Forgeta.

Wyżej wymienieni będą głównymi kandydatami do medali, choć faworyci przynajmniej dużo szans repre-

zentantom gospodarzy, Emilio Sanchezowi i Sergiemu Bruguerze.

BLASZCZYK I KRZESZEWSKI MISTRZAMI EUROPY

Lucjan Błaszczuk i Tomasz Krzeszewski zostali pingpongowymi mistrzami Europy w grze podwójnej. W finałowym meczu Polacy pokonali parę z CSRF - Mark Klasek/Mark Cihak 21:12, 17:21, 21:10. Brązowe medale w kategorii kadetów zdobyli: w grze podwójnej Dariusz Kich i Artur Baranowski oraz w grze mieszanej Kich z Violetta Matus.

W PARACH ŻUŻLOWYCH NAJLEPSI AMERYKANIE

Duńscy żużlowcy siedem razy z rzędu zdobywali mistrzostwo świata w jeździe parami, ale przed tegorocznym finałem w Lonigo fachowcy nie wymieniali ich w gronie faworytów. Nie mógł bowiem wystartować kontuzjowany mistrz świata Jan O.Pedersen, a były champion Hans Nielsen wprowadził kontuzję już wyleczył, ale wysokiej formy jeszcze nie odzyskał. W tej sytuacji najwięcej mówiono o Amerykanach i Anglikach. Prognozy okazały się słuszne, a klasa obu ekip tak wyrównana, że o złotym medalu musiał decydować dodatkowy wyścig, w którym Greg Hancock (USA) pokonał Gary'ego Havelocka.

Wyniki: 1. USA - 23 pkt. (S.Ermolenko, R.Correy, G.Hancock), 2. W.Brytania - 23 (C.Havelock, T.Kelvin, M.Dugard), 3. Szwecja - 22 (P.Jonsson, H.Gustafsson, T.Rickardsson), 4. Włochy, 5. Dania, 6. Nowa Zelandia, 7. Australia.

Kraksy na lubelskim torze

Podczas ligowego meczu w Lublinie pomiędzy Motorem Lublin - Morawskim Zielona Góra, zakończonym remisem 45:45 doszło do dwóch poważnych kraks. W 9 wyścigu po wjechaniu na Szewczyka i upadku na bandę rękę złamał Norweg Gunnesstad. W 11 biegu na bandzie znaleźli

się Szymkowiak, Nielsen i Mordel. U Norwega Nielsena stwierdzono bardzo silny wstrząs mózgu.

Lindros w "Płomieniach"

Podpisując kontrakt z Philadelphia Flyers, 20-letni Eric Lindros znalazł się wśród trzech najlepiej opłacanych graczy amerykańsko-kanadyjskiej National Hockey League. Według "Philadelphia Daily News", sześciolletni kontrakt Lindrosa z "Płomieniami" kosztować będzie ten klub 22 miliony dolarów. Wayne Gretzky z Los Angeles Kings, największa i najwyżej opłacana gwiazda NHL otrzymał za miniony sezon około 3 milionów dolarów. Roczna gaża Lindrosa szacuje się na 2,5 miliona, tj. na tyle, ile zarabiał Mario Lemieux w Pittsburgh Penguins i Mark Messier w New York Rangers.

Pierwotny właściciel Lindrosa klub Quebec Nordiques, w którym Lindros od roku odmawiał gry, rzekł się hokeisty za wysoką cenę. Biorąc Lindrosa, Flyers oddali Nordiques pięciu swoich zawodników, plus czołowego gracza w drafcie '82 plus 15 milionów dolarów na otarcie lez. Ed Saider, główny właściciel "Płomieni", nie ma wątpliwości, że ta transakcja wyjdzie klubowi na dobre.

MIESZANKA AGENCYJNA:

W Genewie odbyło się losowanie rozgrywek o europejskie puchary w piłce nożnej. Spośród 136 drużyn, które stają do rywalizacji, przeciwnikami polskich zespołów będą - w Pucharze Europy: Lecha Poznań - Klaksvikar Itroltarfelag (Wyspy Owcze) lub Skonto Ryga (Lotwa); w Pucharze Zdobywców Pucharów: Miedzi Legnica - AS Monaco (występuje w lidze francuskiej); w Pucharze UEFA: GKS Katowice - Galatasary Sztambuł i Widzew Łódź - Eintracht Frankfurt. Mecze pierwszej rundy rozgrywane będą 15 września, a rewanż 30 września.

Puchar Federacji tenisistek zdobyły we Frankfurcie Niemcy, poko-

nując Hiszpanię 2:1. W półfinale Niemcy wygrały z USA 2:1, a Hiszpania pokonała Australię 3:0. W ćwierćfinale Niemki pokonały 3:0 Polki (Graf pokonała Katarzynę Nowak 6:0, 6:0). Najlepsza polska tenisistka Katarzyna Nowak od lat marzyła o tym, aby spotkać się ze Steffi Graf. W turniejach, do których Nowak udało się zakwalifikować w I rundzie nigdy nie mogła jakoś trafić na Niemkę, a drugiej szansy rywalki już jej z reguły nie dawały. W ćwierćfinale rozgrywanego we Frankfurcie Pucharu Federacji, nieoficjalnych drużynowych mistrzostw świata tenisistek, marzenie Nowak wreszcie się spełniło. Przyjemność trwała jednak krótko, Nowak uległa Graf po 30 min. 0:6, 0:6.

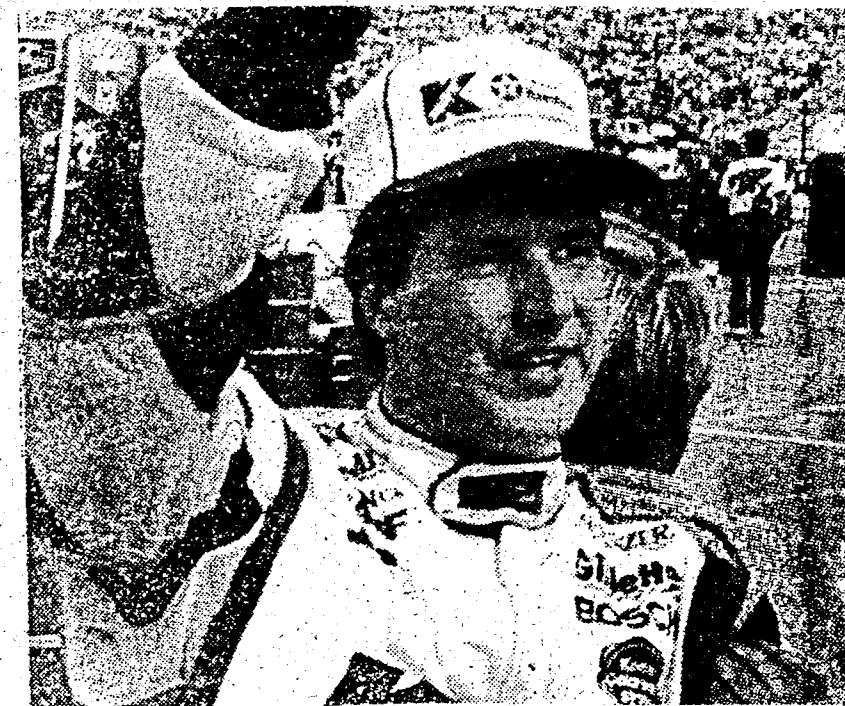
Wieloletnia czołowa łyżwiarka NRD Katarina Witt skonfrontowana została z zarzutami współpracy z policją polityczną Stasi. Witt, uchodząca przez lata za pierwszą gwiazdę sportu wschodniemieckiego, nazywana była przez samego Honeckera "najpiękniejszą twarzą NRD". Teraz

odnaleziono dowody na jej donosielskie powiązania ze Stasi.

W Chemnitz odnaleziono licząc 1643 strony zbiór donosów i raportów pisanych i składanych przez Katarinę Witt na temat swoich koleżanek i kolegów. Dotyczą one lat 1984-1989 i odnoszą się do takich sytuacji jak wybory w byłej NRD, zamknięcie granicy z Czechosłowacją w 1989 r. dla powstrzymania fall uciekinierów - Witt donosiła w swych meldunkach o nastrojach wśród kolegów i wrażeń, jakie wywarły na nich wspomniane wydarzenia.

Witt zdecydowanie zaprzeczyła tym informacjom. Poprzez swego adwokata zamierza wnieść sprawę do sądu, jeżeli prasa nie odwoła swych osądzeń, iż była agentką Stasi.

Padł transferowy rekord w polskiej lidze piłkarskiej. Za przejście dwóch zawodników - Piotra Czachowskiego i Macieja Sliwowskiego - Legia Warszawa wypłaci mieleckiej Stali 5 mld zł w dwóch ratach oraz wypożyczy bezpłatnie jednego piłkarza.

Zwycięzcą torontońskiego Molson Indy został po raz trzeci Michael Andreotti. Kanadyjczyk Scott Goodyear zajął szóste miejsce.

rych za 100 peset (około 1 dolara) można otrzymać opakowanie z trzema sztukami prezerwatyw.

Zobaczyć Barcelonę

Być w Barcelonie i nie zobaczyć Barcelony to byłoby niewybaczalnym grzechem. Przeszło dwumilionowa Barcelona to największe miasto Złotego Wybrzeża (Costa Dorada). Zabytków najwyższej klasy jest tutaj co niemiara. W Barcelonie jest praktycznie wszystko. Pamiątki z czasów rzymskich, romański kościół Sant Pau del Camp (św. Pawła z Pól) zbudowany nie później niż w 912 r., piękny gotyk, modernizm i współczesność (Barcelona potencjałem przemysłowym przewyższa wiele dużych miast europejskich). W pobliżu Pierścienia Olimpijskiego znajduje się sławne Muzeum Katalońskie z najbogatszą na świecie kolekcją rzeźby romańskiej. Turyści walą jednak przede wszystkim do starego miasta zwanego Dzielnicą Gotycką (Barrio Gótico). Atrakcją jest wspaniała katedra św. Eulalii, której wnętrze pełne jest dzieł sztuki, a przed którą co sobota i niedziela Katalończycy tańczą swój taniec narodowy - sardane. W pobliżu wznosi się pałac Królów Aragonii. W jednej z komnat tego pałacu Krzysztof Kolumb składał sprawozdanie ze swego odkrycia Ameryki. Pomnik Kolumba stoi na 60-metrowej kolumnie (na którą można wjechać) u końca Rambli - słynnej szerokiej alei-deptaka, ocienionej czterema rzędami platanów, łączącej śródmieście Barcelony z portem. Pod platanami ciągną się setki kramów z książkami, pamiątkami, kwiatami i antykami. Można także zjeść lody i napić się kawy. W porcie u stóp Kolumba zakotwiczona jest replika karaweli "Santa Maria", którą dopłynął do Ameryki. Wracając do naszego wieku nie wolno nie pójść do bogatego Muzeum Picassa. No i wreszcie koniecznie trzeba "zaliczyć" budowle zaprojektowane przez Antonia Gaudiego (1852-1926) - najslawniejszego architekta tworzącego w tym mieście. Ten sławny Kata-

lończyk z Tarragony uchodzi do dzisiaj za twórcę niezwykle kontrowersyjnego. Tworzył budowle secesyjno-gotyckie. Wielokrotnie zacierał granice między architekturą i rzeźbą. Obok budynków mieszkalnych, m.in. Casa Mila, w którego elewacji nie ma linii prostych, obok parków i pałaców najwspanialszym dziełem Gaudiego uwiecznionym na co drugiej pocztówce sprzedawanej w Barcelonie jest Sagrada Família - kościół pod wezwaniem Świętej Rodziny, budowany w latach 1903-1926 do końca niezbudowany, gdyż budowę przerwała śmierć Gaudiego. Budowę wznowił w roku 1952 uczeń mistrza Louis Bonnet, co od razu wywołało kontrowersję czy kontynuuje pierwotną wersję twórcy. Budowa Sagrada Família trwa z mniejszymi lub większymi przerwami do dzisiaj, a kiedy się zakończy i jaki ostateczny kształt otrzyma kościół nikt nie wie. Obecnie Sagrada Família to ogromna strzelista kamienna struktura,

górująca nad miastem osmioma wieżami o wysokości od 98 do 112 metrów. Gaudi chciał by wież było dwanaście - tylu ilu było apostołów. Miały się wznosić nad trzema frontami świątyni, poświęconymi odpowiednio Narodzeniu (strona wschodnia), Pasji i Śmierci (strona zachodnia) i Chwale (strona południowa). Do dzisiaj historycy architektury i sztuki toczą dysputy w jakim stylu powstał kościół Gaudiego. Najczęściej odpowiada się: w stylu Gaudiego.

Gdy doskwiera upał i za daleko aby wskoczyć do morza? Zawsze można pójść do Pałacu Kongresów i ochłodzić się pod pyłem wodnym rozpylanym przez wybudowaną w 1929 roku fontannę wyrzucającą potężne strumienie wody na wysokość 50 metrów. A prawie pięć tysięcy reflektorów z różnokolorowymi filtrami czyni z fontanny o zmierzchu i w nocy niepowtarzalny spektakl światła, wody, powietrza i nieba.

Dokończenie ze str. 33

Kislar Aga, naczelny eunuch haremu sultanańskiego

wiełożeństwo i przyznał kobietom prawo głosu. Bardziej symboliczny, ale niezwykle skuteczny w "europelizacji" społeczeństwa był zakaz zasłaniania twarzy kobiet i zakaz noszenia fezów przez mężczyzn. Jednym z pocłańców świadczących o poszanowaniu Ataturka dla kultury, było przekształcenie sławnej bazyliki Świętej Mądrości (Hagia Sophia) na muzeum. Po zdobyciu Konstantynopola przez Turków w 1453 r., kościół ten został zamieniony na meczet. Dzięki dekretowi Ataturka, Hagia Sophia jest dziś bezcennym zabytkiem należącym do całej ludzkości, niezależnie od wyznania.

W kilku następnych odcinkach odbędziemy z Czytelnikami ECHA podróż po Turcji w wyobraźni. Z konieczności będzie to podróż bardzo skrócona. Aby naprawdę opisać ten ciekawy kraj trzeba by grubej książki z wieloma ilustracjami. Ale przy dzisiejszym powszechnym braku czasu, nasz opis będzie mieć jedną dobrą stronę: czytanie "Podróży" nie zabierze Czytelnikowi zbyt wiele czasu.

WEŹ SIĘ W GARŚĆ

Jak większość nowych imigrantek Magdalena nie ma wakacji. A 8-letnia Kaśka i 9-letni Tomek mają. Magdalena wraca do domu przed szóstą. Kaśka i Tomek siedzą w domu do szóstej. Bo tak bezpieczniej. Do wakacji wszystko było w porządku. Dzieci wracały do domu, włączały telewizor i czekały kto pierwszy wróci. Tata, czy mama. Tomek w szkole narysował obrazek. "Moje wakacje". Na obrazku fotel, telewizor i Tomek. W zeszłym roku rodzice nawet nie wiedzieli, że mogą się gdzieś ruszyć. W tym roku Tomek i Kaśka byli w ZOO, na wyspie, w parku, na meczu, nad jeziorem, na basenie. Ale tylko w weekendy. Co robić z dziećmi? - rozpacza Magda. W Polsce może pojechałyby na kolonie albo na obóz. Odpocząć. Choć teraz podobno już też nie jeżdżą.

Ale tu Kaśka i Tomek nie odpoczywają. Nudzą się. Oglądają film za filmem. I wszystkie poranne "talk shows".

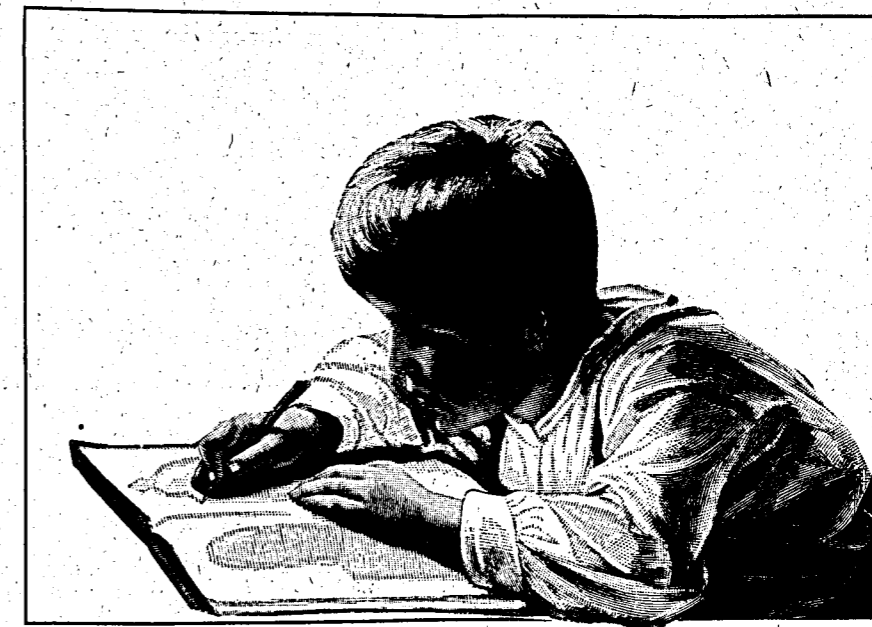
Magdalena wciąż słabo zna angielski. I nie bardzo wie jaka jest tania opieka dla miejskich dzieci. Mimo że prawo każe rodziców, którzy pozostawiają dzieci do 12 lat bez opieki. Ale prawo rozmięka się z realiami życia. Ow przepis więc egzekwuje się tylko wtedy, gdy wydarzy się dziecku nieszczęśliwy wypadek. Magda więc szarpie się z wyrzutami sumienia. Bo niby na wesoło wygląda to jak w filmie "Home alone", ale na smutno wszystkie te napady na dzieci, porwania, molestowania przez przeróżnych zbrojców to całkiem realny strach.

Magda nie wie, że w większych miastach w tzw. Community Centres prowadzone są półkolonie z wycieczkami, spacerami i zabawami, że kosztuje to około 30 dolarów tygodniowo. Może nie zauważyła w polskiej gazecie, że takie półkolonie są prowadzone też w polskim centrum. Magdę jeszcze nie stać na obóz YMCA, czy scoutingu. Zapisanie dziecka do harcerstwa i wozenie na zbiórki procentuje potem tanimi wakacjami. Magda nie ma samochodu, więc z wielu rzeczy musi zrezygnować, choćby z taniego kempingu w pob-

HOME ALONE

liskim parku prowincjonalnym. Siedzi w miescie i narzeka. "Gdzie ta Kanada".

Okazuje się, że to nie tylko dzieci nowych imigrantów paradują przez wakacje z kluczem na szyi. Takich rodziców jak Magdalena jest w Kanadzie blisko ćwierć miliona. Większość jest anglojęzyczna. Z myślą o tych rodzinach Canadian Institute of Child Health wydał 18-stronicową książeczkę pt. "On your Own (Na

swolm): A Book For Kids Learning To Be At Home Alone". Rzecz wyszła w Saskatchewan. Aby otrzymać tę książeczkę można zadzwonić

(613) 729-3206 lub napisać do: Canadian Institute of Child Health 55 Parkdale Ave. Third Floor, Ottawa, K1Y 1E5

Jest to najtańsza propozycja w języku angielskim. Kosztuje tylko 5 dolarów. Inne to: "Alone At Home: A Kids Guide To Being in Charge" (Peughin, \$9.95) lub "Playing it Smart: What To Do When You're On Your Own (Barron's, \$17.95).

Książki te można kupić w księgarniach lub zamówić w bibliotekach. Są tam najprzeróżniejsze porady, instrukcje, testy i gry bezpieczeństwa dla dzieci, które muszą same pozostać w domu. Zanim dotrzemy do tych przeróżnych instruktarzy, uwzględniających tutejszą specyfikę, kilka rad z tych różnych dzieł zacerpniętych.

■ Rozmawiaj z dzieckiem. Upewnij się czy czuje się samo bezpiecznie, czy się nudzi, czy jest smutne, czy ma konflikty z rodzeństwem. Zaplanuj z nim zajęcia na następny dzień.

■ Przygotuj proste, nie wyma-

gające gotowania produkty, które może sobie, bawiąc się, zrobić. Drugie śniadanie również powinno być najprostsze.

■ Z biblioteki można pożyczyć kasety, taśmy z muzyką czy książki do czytania. Sprawdź jakie są dobre programy w telewizji i wypisz je dziecku na kartce.

■ Zanim zostanie samo powinno znać zasady. Anglosasi nawet i na tę okoliczność spisują umowę. Dziecko taką umowę własnoręcznie podpisuje. Precyzuje ona co w domu wolno, a co nie. Co można ruszać, czy można kogoś wpuszczać do domu, co trzeba zrobić pod nieobecność rodziców, co jeść, czy można wychodzić z domu i w jakich okolicznościach, itp.

■ Umowa powinna sobie wisieć na widocznym miejscu. Obok telefonu do rodziców, policji, straży, sąsiadów i ew. krewnych, superintendenta.

■ Zabawmy się z dzieckiem w grę "Co by było gdyby..." i podstawmy różne sytuacje, np. zgasło światło, zepsuł się kran, zgubił się klucz, zatrasnęły się drzwi, uciekł kot, itd.

■ Zależnie od przewidywanych sytuacji należy zostawić dziecku podręczną apteczkę i przedmioty, np. latarkę zapasowy klucz, itp.

■ Ustalić zasady bezpieczeństwa przy opuszczaniu domu, mel-dowania się po powrocie. Dziecko powinno wiedzieć, że nie powinno wchodzić do domu, jeśli jest podejrzenie o włamanie.

■ Paradowanie z kluczem może być pokusą dla złodzieja. Uczmy dziecko, by nie mówiło ani nie demonstrowało swej samotności. Czasem lepiej zostawić na telefonie maszynę, niż dziecko. Pamiętajmy, że obecnie najczęstsze włamania mają miejsce w godzinach przedpołudniowych. Może nie do takich domostw jak Magdaleny i jej dzieci. Ale i takie się zdarzają.

Nie dziwny się powodzeniu filmu "Home alone". Widać dla dorosłych i dla dzieci to realny problem.

Jeszcze nie za późno przejść się do najbliższego Community Center. A nuż mają wolne miejsce na sfer-pleń.

PEDANCIK

Polsko-Kanadyjskie Stowarzyszenie Zawodów Medycznych

zaprasza na:

FESTIWAL POLSKO-KASZUBSKI

w Barry's Bay, Ontario
w dniach 1, 2 i 3 sierpnia 1992

W PROGRAMIE:

1 sierpnia, godz. 7pm - zabawa taneczna z kolacją, połączona z występem prof. Jerzego Kopczewskiego popularnego "Buleczki", w Madawaska Valley Ski Lodge - Highway 62.

2 sierpnia, godz. 7:30pm - muzyczny występ teatralny w wykonaniu renomowanych artystów scen z Toronto pt. "Czar nocy letniej", w Madawaska Valley District High School - 31 John Street South.

1 i 2 sierpnia, godz. 12:00-18:00 - wystawa sztuki artystów Polskich, w starym budynku kina, 15 Bay St.

1 i 2 sierpnia - turniej tenisowy, na terenie Klubu Tenisowego B.B. organizowany przez p. Marię Więckowską, tel. (613) 756-6672.

2 sierpnia - zawody pływackie na jeziorze Kaszuby przy stacji harcerskiej organizowane przez p. Ewę Mahut. rąjd kolarski organizowany przez p. Jerzego Więckowskiego, tel. (613) 756-6672.

Bilety \$35 karnet na całość festiwalu lub odpowiednio mniej na poszczególne imprezy są do nabycia w następujących miejscach

w Toronto: Restauracja "Krak", 153 Roncesvalles Ave.,
"Jolanta's Interior", 2368 Bloor St. W.

w Barry's Bay: sklep "Her Place", Marion Lepiński (613) 756-2596

■ **Dodatkowe informacje** można otrzymać pod następującymi telefonami (wieczorem):
(416) 458-5138, 231-4351, 767-3169, 447-8331, 841-4340

KOLONIE LETNIE DLA DZIECI POLSKICH

W STE-MARGUERITE DU LAC MASSON

w terminie od 28 czerwca do 23 sierpnia br. w sercu Laurentidów,
tylko 81 km od Montrealu.

Bogaty program sportowy i turystyczny. Wykwalifikowani i doświadczeni
wychowawcy, ratownik.

Organizator:

mgr pedagogiki opiekuńczej **KRYSTYN PIĘTKA**

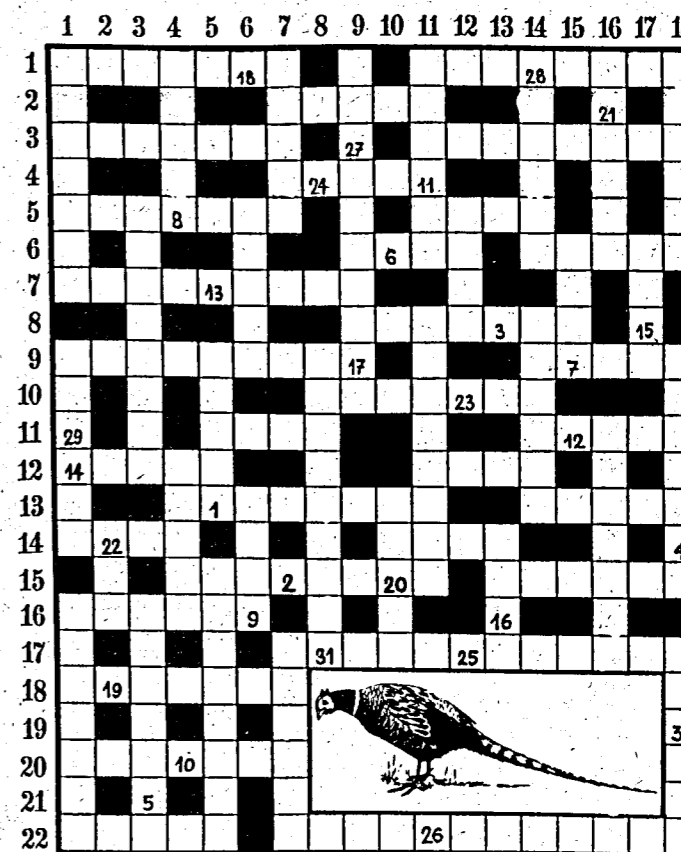
TEL. (514) 735-5649

POZIOMO: 1 — „niepokój, wrzenie” • autor nierealnych projektów • 2 — miasto w pfn. Francji, słynące w XIV—XV w. z wyrobu artystycznych tkanin dekoracyjnych • 3 — kąpiel pod słońcem • 4 — z praktyką jest zazwyczaj „na bakier” • 5 — w oknie • 6 — uregulowanie należności • 7 — jego receptory znajdują się w nabłonku języka i podniebienia miękkiego • 8 — zacięcie krasomówcze • 9 — zespół urzędów stanowiących pewną całość • 10 — nieszczeniwe wydarzenie • 11 — fontanna • w szkole • 12 — coś dla lasucha • 13 — muza ze zwojem • stan w Górach Skalistych • 14 — informuje lub wyciska • wielki wysiłek • 15 — fakt będący przedmiotem rozważania • elektroda o dodatnim potencjale elektrycznym • 16 — takie „nic” • gwałtowne wystąpienie objawów choroby • 17 — szkoła gimnastyki i szermierki w starożytnej Grecji • już w mundurze, a jeszcze nie żołnierz • 18 — gąpa plus ślamazara • 19 — uporządkowany spis dzieł z najważniejszymi danymi o każdym z nich • 20 — gruczoł ważny dla przemiany materii • 21 — najstarszy indyjski zabytek lit. (zawiera ponad 1000 hymnów powstałych 1500—600 p.n.e.) • 22 — wyraza z pnia • obiekt wystrzelony w przestrzeń międzyplanetarną, przeznaczony do przekazywania fonii i wizji na duże odległości •

PIONOWO: 1 — subtelność, wyrzucanie • z Roztocza płynie do Wisły • chrust do skonsumowania • 2 — australijski krewniak strusia • 3 — chroni ładunek ciężarówki przed zmoczeniem • brań sieczna używana od XVI w. przez Turków, Arabów i Persów • 4 — „wypływa” z bajki lub przypowieści • przechowalnia sprzętu gospodarskiego • 5 — wino od bratan-ków • służy do pomiarów gęstości cieczy • 6 — przedstawiciel grup narodowościowych pochodzenia tureckiego żyjących w ZSRR • reprezentacyjna sala wykładowa • 7 — optata — urzędowo ustalona — za pewne usługi • 8 — łowny (na rysunku) jest cennym trofeum myśliwskim • 9 — współzałożyciel grupy poetyckiej Skamander, felietonista i krytyk teatralny (nagroda państwowa 1955) • 10 — niektórym zwierzętom służy do przyczepiania się do podłoża • 11 — listopadowy solenizant • 12 — akt zawierający normy o najwyższej mocy prawnej • szczerłość i skromność w postępowaniu • 13 — stolica Ghany • 14 — jednostka strukturalna osi szkieletu ludzkiego • 15 — ten masyw górski w środkowej Grecji był (wg mitologii) siedzibą muz • 16 — epopeja Wergiliusza • 17 — siewna, jednoroczna roślina zielna uprawiana na zielonki • 18 — twórczość artystyczna odpowiadająca wymaganiom piękna, harmonii i estetyki • wariant graficzny litery • 19 — włoski port wojenny i handlowy nad Adriatykiem • jest zuchwały i bezczelny • wyrzekanie się wszelkich przyjemności, umartwienie się •

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI POLEGA NA OD-GADNIĘCIU HASŁA, na które składają się litery oznaczone liczbami umieszczonymi w prawym dolnym rogu niektórych kratek.

KRZYŻÓWKA

Rozwiązanie krzyżówki
z poprzedniego numeru

GDZIE SERCE,
TAM I SZCZĘŚCIE

Video Digital Conversion

Pal Secam NTSC

Przegrywanie taśm video ze wszystkich systemów świata
na system amerykański i odwrotnie z taśm VHS i video B.

\$ 10 za 1 godz., 3 godz. \$ 25

Przegrywanie filmów 8 mm i Super 8 na video, \$1 za min.

Wysoka jakość i krótkie terminy.

614 - 0953

Codziennie 17.00 do 21.00, sobota 10.00 do 20.00

Horoskop tygodnia

22 - 28 lipca

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia
Tylko bez gwałtownych emocji. Reaguj spokojnie na różne wydarzenia. Bądź realistą, trudno się spodziewać, by wszystko szło jak z przysłowiowego płotka. Nie ma powodu do nadmiernych narzekania, i radości i kłopoty są w normie. Koniecznie umów się na tak wielokrotnie odkładane spotkanie. Bierz pod uwagę Barana, ale unikaj Wodnika. Dzień miły - poniedziałek, liczba - 8.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja
Zyjesz złudzeniami. Zejdź na ziemię. A wówczas poczujesz się pewniej. Nie pozwalaj sobie na luksus szczerości, ta cecha mało komu przysparza przyjaciół. W pracy drobne nieporozumienia. Sprawy sercowe dość ubogie w wydarzenia. Niepotrzebnie trąpisz się podejrzeniami. Serdeczny znak - Panna, unikaj Strzelca. Dzień miły - środa, liczba - 3.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Ponoszą Cię nerwy, nęka niecierpliwosc. Weź na wstrzymanie. Co Ci da przyspieszenie sprawy właśnie teraz? Gdy przeżywasz tyle rozterek co do podjętych decyzji, gdy tyle jest niewiadomych? W sprawach materialnych korzystna zmiana. Nie będzie to jeszcze hossa, ale wyraźnie odczuwalna poprawa. Wyjątkowo udany koniec tygodnia. Patrz przychylnie na Wagę, ale unikaj Panny. Dzień miły - czwartek, liczba - 6.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca
Tydzień miłych wydarzeń. Zepsuje Ci go tylko wyjątkowy sukces Twojego wroga. Ciężko to zniesiesz, ale własne osiągnięcia pozwolą Ci szybko przyjść do siebie. Nadarzy się okazja - wreszcie - do konkretnej rozmowy. Układy domowe z tendencją do wyciszenia nieporozumień. Wytchnienie w towarzystwie Barana? Unikaj Raka. Dzień miły - wtorek, liczba - 4.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
Pomyślne zmiany w Twoim otoczeniu. Poczujesz się wreszcie jak ryba w wodzie. Nie daj się wrabiać w żadne niespodziewane wizyty. Obie strony mogą być zaskoczone i mieć wzajemne pretensje. Finał wydarzenia przyniesie przypływ wiary we własne siły, co może mieć wpływ na Twoje plany. Nie bój się ich korekty. Przychylny znak - Baran, unikaj Wodnika. Dzień miły - piątek, liczba - 9.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Staniesz wobec nie lada dylematu. Trudno tu coś prorokować, sytuacja jest niezbyt łatwa i zagmatwana. Przede wszystkim potrzebny Ci będzie spokój i czas na przemyślenie kilku najważniejszych spraw. Twoja intuicja i doświadczenie powinny być najlepszymi doradcami. Inspirujący znak - Skorpion, unikaj Strzelca. Dzień - czwartek, liczba - 5.

WAGA: 23 września - 23 października
Niewielka stagnacja w załatwianiu sprawy. Zdenerwuje Cię to zresztą ponad miarę, co by świadczyło o oplakany stanie Twoich nerwów. Trzymaj je na wodzy. Twoja chęć panowania nad otoczeniem stanie się męcząca. Pomyślny rozwój wydarzeń w interesach. Znak przychylny - Koziorożec, unikaj Raka. Dzień ważny - wtorek, liczba - 2.

SKORPION: 24 października - 22 listopada
Już wkrótce wszystkie napięcia ustąpią. Odetchniesz wreszcie i zmobilizujesz się do bardziej efektywnego działania widząc konkretny cel. Nie daj jednak do niego za wszelką cenę, gdyż zszarpiesz się nadmiernie i jego osiągnięcie nie przyniesie Ci oczekiwanej radości. Ważną rolę odegra Wodnik, ale unikaj zatargów z Wagą... Dzień miły - wtorek, liczba - 1.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
To, co wydawało się zupełnie niemożliwe może nabrać realnych kształtów. Zdziwi Cię to ogromnie, gdyż myślałeś do tej pory, że nie może być takich powrotów. Twoje opory i obawy znikną jak pod dotknięciem czarodziejskiej różdżki. Bardzo udany wyjazd, przejdzie Twoje oczekiwania. Interes okaże się niewypałem. Warto zwrócić uwagę na Ryby. Unikaj Raka. Dzień ważny - środa, liczba - 4.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia
Nieoczekiwane splątanie różnych spraw. Generalna zmiana planów. Nie ma dobrych rokowań co do rozwiązania tak ważnego dla Ciebie problemu. Musisz uzbroić się w cierpliwość. Dostatek materialny spowodowany napływem gotówki. Rak staje w centrum Twoich zainteresowań. Przykrości związane z Baranem. Dzień miły - środa, liczba - 4.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Musisz uruchomić wyobraźnię. Widzisz sprawy w zbyt małej perspektywie. Poza tym jednostronnie. Uwypuklasz minusy, zachowując milczenie na temat plusów. Wyraźna zmiana aury wokół Twojej osoby. Nie licz na razie na zbyt wiele. Sukcesem będzie jeśli podkręcisz pewne decyzje, na pewien choćby okres. Wyrażna poprawa materialna. Dobre porozumienie z Lwem, ale Skorpion Ci nie sprzyja. Dzień miły - czwartek, liczba - 5.

RYBY: 19 lutego - 20 marca
Nielatwy tydzień przed Tobą. Skomplikuje się wiele spraw także zawodowych. Nie tyle wielkie, co dokuczliwe i denerwujące. Na szczęście potrwa ta szarpanina już niedługo. Nie odgrywaj się na najbliższych za własne porażki i niedociągnięcia. Staraj się choć czasami przynajmniej do winy. Unormowanie bolączek finansowych. Najwierniejszy przyjaciel spod znaku Strzelca. Unikaj Lwa. Dzień miły - sobota, liczba - 5.

IMIGRACJA

Pytanie: Ożeniłem się w Kanadzie. Moje papiery są w trakcie załatwiania. Już czekam na "Landed Immigrant" trzy lata. Czy nie można tego jakoś przyspieszyć?

Odpowiedź: To rzeczywiście bardzo długo. Nowe sprawy obecnie zajmują ok. 36 miesięcy. Stare, natomiast, powinny już być zakończone. Należy się dowiedzieć w jakim stadium są pana papiery. Proszę się ze mną skomunikować. Dowiem się.

Pytanie: Mój brat jest inwalidą. Obecnie jest turystycznie w Kanadzie. Czy mogę go sponsorować i czy może zostać w Kanadzie czekając na pobyt?

Odpowiedź: Każda osoba ma prawo złożyć podanie o stały pobyt. Niemniej, trzeba być realnym. Wiek i fach grają dużą rolę. W obecnie złych ekonomicznych czasach, bez konkretnej oferty pracy potwierdzonej przez Canada Employment, szanse są marne. To, że brat jest inwalidą, nie koniecznie przekreśla imigrację, ale stopień inwalidzki jest ważny. Nie należy się spodziewać, że biuro imigracyjne przedłuży wizę turystyczną nawet, gdyby aplikacja była przyjęta w jakimś konsulacie poza Kanadą.

Pytanie: Jeśli wjechałem do Kanady, bo powiedziałem, że chcę mieszkać w prowincji Quebec, czy muszę tam do końca życia mieszkać?

Odpowiedź: Obecnie nie ma żadnego przepisu ani regulaminu, że imigrant nie ma prawa się przeprowadzić gdzie i kiedy chce. Może Pan się przenieść. Nie ma Pan obowiązku mieszkać tylko w jednej prowincji Kanady. Jest natomiast propozycja zmiany do regulaminów. Mianowicie, jeśli imigrant otrzymując dodatkowe punkty za osiedlenie się w danej prowincji, i jeśli ma na wizie imigracyjnej wpisane, że taki jest warunek imigracji, musi mieszkać w danej prowincji przez okres wykazany na warunkach wjazdu. Po tym terminie, imigrant może się przesiedlić. To prawo jeszcze w życie nie weszło, ale takie przepisy mogą wejść już niedługo.

HANIA SOKOLSKA
766-4779/345-9012

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION
Instalacje elektryczne, renowacja łazienek, kuchni, wykładziny, kafelki, wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
☎ 249-5212

Dr. JOLANTA JASTRZEBSKA
LEKARZ OGÓLNY
• Choroby skóry
• Choroby dzieci
Przyjmuje w niedzielną i czwartą w g. 10 - 18, wtorek, środa, piątek w g. 10 - 20, w soboty w g. 9 - 13 (Pierwsza i trzecia sobota miesiąca gabinet nieczynny)
TEL. 588 7878
2333 Dundas St. W. 404

If You're ambitious, trustworthy and would like to earn TOP PAY salary in the comfort of Your own home, don't delay. Send today for free information package.
Please enclose \$2.00 for postal services+stamp.
Limited time offer.
HOMEWORKERS DIRECT MARKETING
P.O. Box 97005
Toronto, Ont. M6R 3B3

Zbigniew Obrębski Artysta - fotograf.
Wykonuje na zamówienie zdjęcia portretowe oraz ślubne
tel (416) 694-3792

PolBiz
BUSINESS WITH POLAND NEWSLETTER
IMPORT • EXPORT • INWESTYCJE W POLSCE
Najnowsze publikacje prasowe i podręczniki • cenniki • umowy • kontakty • cenniki • dane • opłaty • cenniki

Interesujesz się biznesem w Polsce ?

Wydajemy PolBiz miesięczny magazyn niezbędny dla każdego zainteresowanego tym tematem.

Numer z zeszłego miesiąca wysyłamy bezpłatnie
Bieżące numery dostępne są przez prenumeratę lub bezpośrednio w:
TORONTO
Master Printing Inc. tel. 761-9659
Głos Polski tel. 533-9460
Roncesvalles Bakery tel. 535-7143
Polimex tel. 537-7914
Gazeta tel. 531-3230
MISSISSAUGA
Quality Sausage (Roncesvalles) tel. 533-7054
Mazowsze Meats & Deli tel. 897-9647
Krakow Delicatessen tel. 897-0694
SCARBOROUGH
Polka Delicatessen tel. 289-0379
W celu zamówienia prenumeraty lub darmowego numeru napisz lub zadzwoń do redakcji
MASTER PRINTING INC. 2965 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6P 1Z2
Tel. (416) 761-9659 Fax (416) 761-1933

ARNOLD PENK

GOLD MASTER SALESMAN

PONTIAC, BUICK, CADILLAC & GMC TRUCKS

SALES & LEASING

NISKIE OPROCENTOWANIE
lub RABAT

ARNOLD PENK przedstawiciel firmy General Motors istniejącej od 1922 roku, oferuje Państwu szeroki wybór nowych i używanych samochodów.

- Pełna gwarancja fabryczna na samochody GM
- Bezplatna gwarancja antykorozyjna na okres sześciu lat.

- ARNOLD PENK specjalizuje się w sprzedaży samochodów i finansowaniu pożyczek od dwudziestu lat.
- Jest jednym z najlepszych w tej dziedzinie na terenie Kanady.
- Znany również jako społecznik, pomaga swoim Klientom w trudnych sytuacjach.
- Załatwia sprzedaż, pożyczkę oraz oferuje pomoc w znalezieniu ubezpieczenia.
- Osobista opieka ARNOLDA PENKA przez cały okres posiadania auta.
- PENK gwarantuje najlepsze warunki kupna.

PAMIĘTAJ! ZAKUP SAMOCHODU JEST POWAŻNĄ TRANSAKCJĄ,
TRZEBA WIEDZIEĆ KOMU MOŻNA ZAUFAC.
DOŚWIADCZENIE, WIEDZA I UCZCIWOŚĆ JEST PODSTAWĄ
BIZNESU ARNOLDA PENKA

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 771-0688, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto Ont. (przy College St.)

TLUMACZENIA Z 9 JEZYKÓW

Hubank
communications

Maclej Syrokomla
255-5691
Fax 251-8236
2559 Lakeshore Blvd. W. ste. 40

STUDIO ANKA
Anka Czudec
photographer

2374 Bloor St. West, Toronto
(416) 769-4488

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

183 RONCESVALLES AVE. TORONTO, ONT.
TEL. (416) 531-4647 Fax: 531-2396

- ZAPROSZENIA
- WIZY
- WYMIANA PASZPORTÓW
- UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH
- BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI

UBEZPIECZENIA NA:

DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE SKLEPY

HUMBERVIEW TRAVEL

183 RONCESVALLES AVE. TORONTO, ONT.
TEL. (416) 588-0039 Fax: 531-2396

AUTHORIZED
DEALER

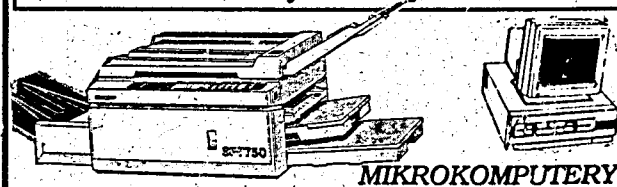

TIPS

Tomasz Iwanowski
Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092

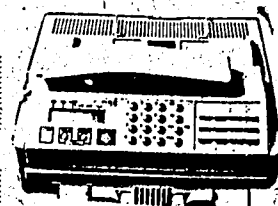
Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do
Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny
klasy światowej

MIKROKOMPUTERY

KOPIARKI

- możliwość kupowania
na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe
- pełna gwarancja fabryczna
na wszystkie artykuły

SHARP FAXY

227 Vodden Str.
BRAMPTON, L6V 1N2

ROYAL LEPAGE REAL ESTATE SERVICES LTD., REALTOR

DANUTA MAJEWSKA

Sales Representative

Bezpłatna porada i wycena domów

Dzwoń:

biuro 457-5800;
dom 792-0866

Zobacz, nie pożalujesz!
Wolno stojący dom z garażem na dużej działce (front 50 stóp).
4 sypialnie, 2 pełne łazienki, jedna z nich z "jacuzzi". Na podłogach deski i
wykładzina. Kuchnia odnowiona ze zmywarką do naczyń. Wymienione okna
na parterze i piętrze. Dom ten, całkowicie wykończony i bardzo dobrze
utrzymany, może być Twój za \$186,900.

ECHO

NR 240 • 22 - 28 LIPCA 92

CARAVAN VIDEO & CONVENIENCE STORE

Jacek i Anna Szkolak
zapraszają
do wypożyczalni filmów.

Mamy najnowsze filmy, ponad 400 polskich
i 3 tysiące angielskich, BETA, V.H.S., Nintendo.
U nas też kupisz polskie gazety.
ETOBICOKE, 5241 Dundas St. West
(w pobliżu przystanku metra na Kipling)
TEL. 234-5915

"PANI JADWIGA"

Polski
Program Radiowy

1250 AM, soboty od godz. 1 - 2 po poł.
TEL. 604-2247

Wiadomości, publicystyka, muzyka

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

Inż. ANDRZEJ BOGUCKI ANDRZEJ KOZIARSKI
Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów amerykańskich,
i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZAŚWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

Naprawa hamulców
(przód lub tył) + części \$49.99

Wymiana oleju + filtra
(do 5 litrów oleju) \$24.99

POLECAMY: Przy pomocy najnowocześniejszych dodatków do olejów i paliw:

- przedłużanie żywotności silników i skrzyń biegów • obniżanie zużycia paliwa
- przywracanie utraconych osiągnięć silnikom

1541 - A The Queensway,
Toronto, Ontario M8Z 1T8

252-0226

Najlepiej zadzwoń
o silnik - używaj

NAJBARDZIEJ ZNANA
WŚRÓD POLAKÓW
W KANADZIE

WROZKA
ANIA

Dzięki darowi intuicji
pomocze Ci w rozwiązaniu
Twoich problemów.
Wróżba z kart • przyszłość
• teraźniejszość • przeszłość
TEL. 633-4469

NR 240 •
22 - 28 LIPCA 92

KAPITALNE REMONTY SILNIKÓW

wraz z pełnym instalowaniem
objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

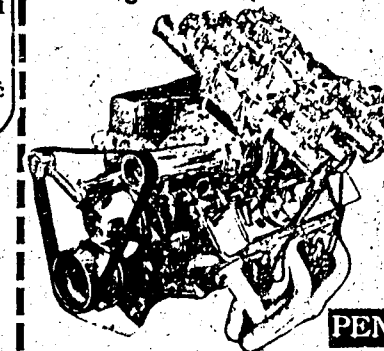
Stan Ignakiewicz

30 LAT PRAKTYKI

Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW
KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowych i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjna sprzedaż części zamiennych do silników

PENNZOIL ZABEZPIECZY TWÓJ MOTOR

537-2529

483 DUPONT STREET (przy Bathurst)

537-5857

**AGENCJA OBROTU
NIERUCHOMOŚCIAMI**

MIROSLAW LASKOWSKI

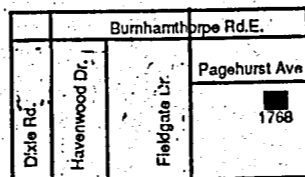
poleca usługi
REAL ESTATE w Polsce

Poznań, ul. Ogrodowa 12
TEL. 33-25-81 w. 230, FAX 52-78-00
TEL. w Toronto (416) 740-2580 (wiecz.) Jerzy

INCOME TAX CONSULTANT
Członek Kanadyjskiej Federacji Konsultantów Podatkowych
CZESLAW KĘPA

1768 Pagehurst Ave.
Mississauga, Ont.
TEL. 238-0447

Prowadzi jedną z najdłuższych istniejących w Ontario i najsprawniej działających polskich firm konsultacji podatkowych. Dokonujemy usług w zakresie: sporządzania zeznań podatkowych i księgowości, odwołań do Ministerstwa Finansów, listów i sprawozdań finansowych, otwierania, kupowania i sprzedaży biznesów, całoroczne konsultacje z prawa podatkowego.

Atrakcyjne oferty MATRYMONIALNE.
Dla osób: z i bez pobytu stałego.
Komputerowy dobór partnerów. EUROPA, USA, CAN.
Gwarantowany kontakt z pięcioma osobami
odpowiadającymi Twoim wymaganiom!
Bez szansy na pobyt stały i normalne życie?
Send brief info-offer, picture and \$5 to:
POLCON
PO Box 4022
KIT 1P3 OTTAWA ONT.
CANADA

DR. M.J. CELIŃSKI

Registered Psychologist
Usługi w języku polskim.

Badania powypadkowe dla sądu (urazy głowy, zaburzenia emocjonalne, psychoterapia rodzinna i indywidualna, bóle głowy i zaburzenia psychosomatyczne, terapia relaksująca i hipnoza (fobie, leczenie odwykowe palaczy i osób z nadwagą).
Badania inteligencji dzieci i dorosłych
TEL. 226-6397

344 Sheppard Ave. East. Willowdale, Ont. M2N 3B4

... przychodzi z pomocą
każdemu,
kto ma problemy
z prawem karnym
Auto - 580-1408

adwokat
KRZYSZTOF PREOBRAŻEŃSKI
dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823

Adres kancelarii adwokackiej:
99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

TANIO, DOBRZE I SZYBKO
uzyskasz prawo jazdy dzwoniąc
TEL. 769-1280 lub 259-9233

AMICO
DRIVING SCHOOL

POLSKI CHIROPRAKTYK

Dr. John Jaskot BSc., D.C.

URAZY

związane z pracą, uprawianiem sportu,
prowadzeniem pojazdów mechanicznych
BÓLE GŁOWY • KRĘGOSŁUPA

MIMICO - CHIROPRACTIC CENTRE
2362 Lakeshore Blvd. W., Toronto, Ont. M8V 1B6
TEL. 255-2231

SCARBOROUGH - CHIROPRACTIC CLINIC
2555 Eglinton Ave. E. Suite 202, Scarborough, Ont. M1K 5J1
TEL. 267-1146

ISLINGTON MEDICAL CENTER WALK IN MEDICAL CARE
AND FAMILY PRACTICE
4 Burnhamthorpe Rd., Etobicoke, Ont.
TEL. 234-1987(8)

JERZY SZEMPLIŃSKI

Insurance Broker

DO YOU
KNOW?
We are
the biggest
life insurance
company
in Canada
by asset size...

- Ubezpieczenia na życie, biznesu, chorobowe i wypadkowe, dentystyczne
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Dożywotnie renty i emerytury RRIF
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Fundusze inwestycyjne 100% gwarantowane
- Ubezpieczenia dla odwiedzających oraz podróżujących poza Kanadę

TEL. : 848-1250, FAX : 897-1862

NEW YORK LIFE
INSURANCE COMPANY

2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia

- LIFE INSURANCE - na życie
- DISABILITY - chorobowe
- MORTGAGE - hipoteczne
- GROUP, BUSINESS - handlowe
- RRSP, ANNUITY - emerytury
- VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić
Biuro: 226-6515 Dom: 858-0129

Andrzej
Krysiak

Mutual of Omaha Insurance Company

na życie • biznesu
UBEZPIECZENIA dla odwiedzających
w razie choroby lub wypadku
plany finansowe zabezpieczające dzieci
plany emerytalne RRSP

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

METRO TORONTO

Sprzedż - kupno -
wynajem domów, interesów
i apartamentów.

Solidna i fachowa pomoc w
załatwianiu formalności
prawnych i finansowych

**Kamil
KOWALCZYK**

TEL. biuro: 536-5000, dom: 247-2658

Umożliwiam zakup domu przy 5% wpłaty, hipoteki już od 9,25% na 1 rok
i 10,25% na 5 lat. Zwrot kosztów Land Transfer Tax dla kupujących
pierwszą nieruchomość.

- Bloor/Central Pkwy - 4-sypialniowy townhouse, garaż, ogródek - tylko 8 tys. wpłaty.
- Etobicoke - 3-sypialniowy townhouse, w znakomitym stanie, tylko \$129,000.
- Royal York/Eglinton - b. duży bungalow dla dwóch rodzin, \$279,000.
- Roncesvalles - duży budynek z wolnym sklepem wielkości 8300 sq feet + 3 syp. mieszkanie do natychmiastowej sprzedaży (najlepsza część polejkiej dzielnicy).
- Lakeshore Blvd. - budynek komercyjny 4 apart. + b. duży sklep, tylko \$529,000.
- Mississauga - 5-sypialniowe condominium, 7 tys. wpłaty.
- Scarb/Eglinton - 3-sypialniowe condo. \$139,000.
- OKAZJA - TYLKO \$99,000 za townhouse w idealnym stanie (Rexdale).
- Centrum Toronto - bardzo dobry biznes "Fast food", 44 miejsca siedzące, dobry dochód, cena tylko 50 tys. (25 tys. na spłaty, 15 tys. możliwość załatwienia pożyczki na nowe biznesy. Tylko \$10 tys. wpłaty przez właściciela.
- Centrum Toronto - 3-mieszk. dom, prywatny jazd, działka 30x148, cena \$219,000
- Potoka dzielnica - znakomicie wykończony dom do zamieszkania od zaraz, \$199,000.
- Mississauga - apartamenty już od 70 tys. przy minimalnej wpłacie 5%, koszt spłaty \$500.00 (+ maintenance i podatek). Dlaczego płacić komuś za wynajem, jeżeli można płacić sobie?
- Mieszkania 1-sypialniowe (rejon Lakeshore) do wynajęcia od zaraz - \$600 miesięcznie.
- Do wynajęcia w dobrym miejscu na Lakeshore Blvd. W. miejsce na sklep, 3500 sq ft + basement, tylko \$1500 miesięcznie.

Biuro Podróży

SAVE-O-WAY Bonus

Overseas Services
A division of 887421 Ontario Ltd.
World Wide Travel

331 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ont., Canada M6R 2M8
Tel. (416) 532-3042, 532-3794

Już z górą 9 lat firma Save-O-Way wysyła
regularnie kontenery z paczkami do Polski

Save-O-Way jako autoryzowany przedstawiciel Pakao wysyła
sprawnie pieniądze na konta, owoce cytrusowe, lekarstwa,
paczki żywnościowe, samochody, maszyny rolnicze, itp.

Lista terenowych przedstawicieli Save-O-Way

Oshawa, Ont. Barbara Rzeźniczek 869 Capri Court Tel. 435-0600	Dana Parcel 55 Thornhill Dr. Guelph, Ont. Tel. 836-4672	St. Catharines Ont. St. Joseph's Bakery 53 Facer St. Tel. 937-4411	p. Alicja 160 Wilkinson Rd. Unit 36 Brampton Tel. 452-0485	Big Win Centre Lottery Headquarters 760 Brant Street Burlington, Ont. Tel. 639-7547	European Sausage Deli Lidia Piśkiewicz 92 Halsey Ave., Toronto Tel. 755-4221
--	--	---	--	---	--

PRACA

POTRZEBNY mechanik i "body-man" do warsztatu samochodowego. Stała praca. TEL. 636-8724 Alex

239-241
PRZEDSTAWICIEL sawajcarsko-niemieckiej firmy AMC - ALFA METAL CRAFT Co., renomowanego producenta garnków i naczyń poszukuje sprzedawców. Bezpłatny trening. Wysokie komisowe. TEL. (416) 792-8607

239-241
MŁODY mężczyzna z paroletnim doświadczeniem kanadyjskim szuka pracy przy układaniu płytek ceramicznych i marmurów, posiada samochód, narzędzia i zna angielski. TEL. 263-1355

239-241
ELEKTRYK, spawacz, przyjmie każdą pracę na 3IN. TEL. 538-9163 po g.20 Waldek

239-241
ELEKTRYK z tymczasową licencją ontaryjską poszukuje pracy w zawodzie lub przy układaniu ceramiki podłogowej i ściennej. TEL. 614-2078

239-241
PODEJMIĘ pracę, najchętniej i fabryce. TEL. 539-8162 Leszek

239-241
MŁODY mężczyzna poszukuje jakiegokolwiek pracy, posiada SIN. TEL. 438-8673 Grzegorz

239-241
WIELOLETNIE doświadczenie kanadyjskie w renowacjach domów, specjalizacja: kompletne wykańczanie basamentów, budowa decków i ogrodzeń, chętnie przyjmę kontrakt. TEL. 614-3529 Janusz, lub proszę o pozostawienie wiadomości na taśmie.

239-241
UNIGLOBE Telecom oferuje duże zniżki na zamiejscowe rozmowy telefoniczne, m.in. do Polski. Możliwość dodatkowego zarobku. TEL. 920-5033

240-242
POTRZEBNA młoda kobieta do pomocy w biznesie i w domu. Bardzo dobre warunki. TEL. 388-2106

240-242

240-242
KAWALERKA do wynajęcia, okolica King i Roncesvalles. TEL. 536-8777 po angielsku i 259-8111 po polsku.

239-241
UMEBLOWANY słoneczny pokój z osobnym wejściem, kuchnia, łazienka i inne są wspólne, dobry dojazd, spokojna okolica, Royal York - Evans Queensway. TEL. 255-4219

237-239
POKÓJ dla pana lub pani bez nalogów w basemencie, suchy, czysty, blisko do wszystkiego. TEL. 767-8854

237-239

MIESZKANIA

239-241
KAWALERKA do wynajęcia, okolica King i Roncesvalles. TEL. 536-8777 po angielsku i 259-8111 po polsku.

239-241
UMEBLOWANY słoneczny pokój z osobnym wejściem, kuchnia, łazienka i inne są wspólne, dobry dojazd, spokojna okolica, Royal York - Evans Queensway. TEL. 255-4219

237-239
POKÓJ dla pana lub pani bez nalogów w basemencie, suchy, czysty, blisko do wszystkiego. TEL. 767-8854

237-239

238-240
POSZUKUJĘ pracy w zakresie układania podłóg twardych, parkietu, stripu, blano. TEL. 240-7187 Leszek

238-240
NIEPALĄCA, uczciwa pani zaopiekuje się dziećmi lub osobą starszą. TEL. 232-2480

240-242
POTRZEBNA osoba do sprzątanía domu na kilka godzin. TEL. 229-0605

240-242
SOLIDNIE sprzątam mieszkania, suteryny, garaże. TEL. 388-3208 Stanisław

240-242
PODEJMIĘ pracę od zaraz. TEL. 388-3208 Stanisław

240-242
MĘŻCZYŻNA posiadający SIN, znający angielski, poszukuje pracy. TEL. 767-4283 Jerzy

240-242
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, okolica Duffrine i Eginton. TEL. 799-4239

238-240
POTRZEBNY mechanik i "body-man". TEL. 663-8883

238-240
TANIO naprawiam sprzęt radiowo-telewizyjny, VCR, TV, radia samochodowe. TEL. 450-5084

238-240
ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu. TEL. 793-4053

238-240

239-241
KAWALERKA do wynajęcia, okolica King i Roncesvalles. TEL. 536-8777 po angielsku i 259-8111 po polsku.

239-241
UMEBLOWANY słoneczny pokój z osobnym wejściem, kuchnia, łazienka i inne są wspólne, dobry dojazd, spokojna okolica, Royal York - Evans Queensway. TEL. 255-4219

237-239
POKÓJ dla pana lub pani bez nalogów w basemencie, suchy, czysty, blisko do wszystkiego. TEL. 767-8854

237-239

KAWALERKA DO WYNAJĘCIA, okolica Portland i Barry Rd. TEL. 232-9617

239-240
DO WYNAJĘCIA pokój w townhouse, okolica Dundas i Hurontario. TEL. 238-9003

238-240
ŁADNY, umeblowany pokój do wynajęcia, bardzo ładna okolica, basen, blisko sklepów i komunikacji, cena przystępna. Okolice Albion i Islington. TEL. 748-2509

238-240
WYNAJMIĘ pokój dla mężczyzny od 1 sierpnia. Skrzyżowanie Lawrence i Weston. TEL. 614-2076

240-242
DOMKI LETNIE nad jeziorem Baptist, okolica Bancroft, 2 sypialnie, z wygrodami, piaskzysta plaża, duży teren na spacer, są wolne miejsca w końcu lipca i cały sierpień. TEL. 233-7892 lub 1-813-332-3435

240-242
SPRZEDAM mieszkanie 3-pokojowe w Tarnowie (62 m kw.), w pełni umeblowane. TEL. 011-48-14-216-379. Cena do ustalenia.

240-242
MIESZKANIE 3-pokojowe z telefonem, Kraków-Mistrzejowice, 628.000. TEL. 1-813-824-2348

239-241
POSZUKUJĘ osoby do wspólnego zamieszkania w apartamencie, okolica High Park Av. i Bloor, 2 min. od stacji metra, cena 8295 miesięcznie. TEL. 782-9511

239-241
OD ZARAZ pokój do wynajęcia dla pracującego, niepalącego, kulturalnego pana. TEL. 398-7016. Okolice Jane i Finch.

239-241
POSZUKUJĘ lokatorki do 1-sypialnowego mieszkania, niepalącej, okolica Old Mill i Jane. TEL. 604-4034

239-241
1-SYPIALNIOWY apartament do wynajęcia na okres do 6 miesięcy, okolica High Park Av. i Bloor, 2 min. od metra, cena 8590 miesięcznie. TEL. 762-9511

239-241
SAMOTNA mama z 17-miesięcznym dzieckiem pozna dobrego, milego Pana lat 36-48. Cel matrymonialny. Dyskrecja zapewniona. Oferty: 4975 Dundas St.W. P.O. Box 133, Toronto M9A 4X1

239-241

SPRZEDAŻ

239-240
SPRZEDAM telefony, "walkmany", radia i inny sprzęt elektroniczny po cenach hurtowych. Proszę dzwonić od 9:00 a.m. do 9:00 p.m. TEL. 633-4469 Dorota

239-241
SPRZEDAM Plymouth Horizon, 84 r., stan dobry, 8600 lub najlepsza oferta. TEL. 439-3675

RÓŻNE

238-240
POTRZEBNE 2 OSOBY do wspólnej podróży na wschodnie wybrzeże Kanady. Jedziemy samodzielną przyczepą campingową. Spanie i wszystkie wygody zapewnione. Wyjazd i powrót z Toronto. Termin 15 do 28 sierpnia. Koszt niewiarygodnie niski. Po więcej informacji kontaktować się z Tomkiem - TEL. 763-3706

238-240
KUPIĘ procesor "1 hr foto Noritsu-Konica". TEL. 758-4829

238-240
POTRZEBUJEMY partnera do wysyłki kontenera z Polski do Kanady z mieniem przemieszczonym. Termin: wrzesień-październik 1992 r. TEL. 777-0548

239-241
TWOJA ŻYCIOWA SZANSA! CZY chciałbyś pracować i mieszkać legalnie w USA? Nie zwlekaj i wyślij \$10 (osoby dorosłe, dzieci free) czek lub Money Order + kopertę ze znaczkiem po aplikację na U.S. 1992 GREEN CARD LOTTERY na adres: Stan Brudzinski, 36-571 Wardlaw Ave. Winnipeg, Man. R3L 0M3

239-241
Czas na złożenie aplikacji ogólnokrajowej.

239-241
SAMOTNA mama z 17-miesięcznym dzieckiem pozna dobrego, milego Pana lat 36-48. Cel matrymonialny. Dyskrecja zapewniona. Oferty: 4975 Dundas St.W. P.O. Box 133, Toronto M9A 4X1

239-241

Nowi właściciele - wspaniała obsługa STEFANIA GAMBAL HALINA GŁOWCKI SESAME PASTRY

Posiadamy smaczne i tanie wyroby cukiernicze (m.in. pączki, wszelkiego rodzaju ciasteczka, mazurki, pierniki, serniki, drożdżówki, itp.), jak również gołąbki, patyczki, naleśniki. Wypiekamy polski chleb na naturalnym zakwasie.

2783 Lakeshore Blvd. W.
Toronto, Ont. M8V 1H4
TEL. 259-0966

WAŻNA WIADOMOŚĆ DLA RODZICÓW
dzieci od noworodka do 13-stu lat

CHILDREN'S EDUCATION TRUST

Registered Education Savings Plan (RESP)

- specjalny plan oszczędnościowy dla dzieci (tax shelter)
- pomoże pokryć koszty nauki pomaturalnej na całym świecie

EWA RENSEN

wieloletni konsultant
planów
oszczędnościowych
na edukację

762 - 3442

WIECZORNE CODZIENNE RADIO

530 i 790 AM
od 7:30 do 9:00 wieczorem

- **Poniedziałek:** Polonia Review - Jan Góra tel./fax (416) 871-4577
- **Wtorek:** rock (7:30 - 8:00)
- **Środa:** Spotkania - Wiesław Mugiera tel. (416) 633-0460
- **Czwartek:** polka (7:30 - 8:00)
- **Piątek:** Radio Pionier - Marek Lachowicz tel. (416) 522-2777

• **Niedziela:** 108 FM (4-0 po południu)
Polonia Review - Jan Góra tel./fax (416) 871-4577

ZAPRASZAMY

Travel
Expressions Ltd.

POLSKA OBSŁUGA • KANADYJSKIE DOŚWIADCZENIE
Weston Plaza 235 Dixon Road, Toronto (przy Islington Ave.).

JEDYNE BIURO PODRÓŻY W PLN. ETOBICOKE SŁUŻĄCE POLONII

- BEZKONKURENCYJNE BILETY DO POLSKI I NA CAŁY ŚWIAT
  - WAKACJE • WYCIECZKI
  - Wynajęcie samochodu w Paryżu na 5 tygodni \$550 (ubezp. i tax wliczony)
  - Sanatoria w Polsce od \$25 za dzień pobytu
  - Paszporty • Wize • Usługi notarialne
- dzwonić 241 - 4654 prosić Zbyszka

MAC'S TAX & CONSULTING

2733 Lakeshore Blvd. W. Suite 14, Toronto, Ont. M8V 1G7

TEL. 251-5749 Fax: 251-9499

Przyjechałeś do Kanady w latach 1989, 1990 i dopiero niedawno uzyskałeś Landed Immigrant Status lub wciąż go oczekujesz? Pomożemy Ci uzyskać zwrot podatkowy za lata oczekiwania! Możesz być upoważniony do zwrotu ponad \$1000! Wypełniamy wszelkie zeznania podatkowe (INCOME TAX RETURNS). Nasze biuro jest otwarte od poniedziałku do piątku w godz. 12:00 - 20:00 i w sobotę w godz. 12:00 - 16:00
ZAPRASZAMY!

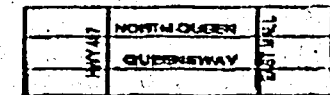
Osoby, które studiują Biblię i nie mogą zrozumieć kim jest naprawdę Pan Bóg, niech napiszą do człowieka z biblijnego nasienia niewiasty, która ukryta na australijskiej duchowej pustyni udzieli 100% odpowiedzi.

Adres: B.W. i P.O.N.P.J.
546/103 Alfred St. Narrabeena,
N.S.W. 2099, Australia

POINTS

SPECJALIŚCI RUCHU DROGOWEGO

100 East Mall, Unit 15, Etobicoke, Ont.
TEL. (416) 503-4990

- Dlaczego nie walczyć o oszczędzenie punktów?
- Czy Twoje ubezpieczenie wzrasta?
- Zbadaj najkorzystniejsze warunki.

ZDROWE EGZOTYCZNE OWOCE

Bananowiec

Nie jest to drzewo, choć powszechnie się tak sądzi, jest to ogromna bylina, która może urosnąć nawet do 2 metrów. Owoce bananowca mają znaczenie dietetyczne i lecznicze. Zawierają różne związki, głównie cukry, skrobię, witaminy B, C, PP oraz E, związki potasu i magnezu. Plantains są odmianą banana. Zawierają one dużo skrobi, muszą więc być gotowane przed spożyciem ich. Podobnie jak banany są równie bogate w witaminę A.

Lecznicze działanie owoców bananowca wykorzystuje się przede wszystkim w leczeniu lekkich niedyspozycji żołądkowych spowodowanych niestrawnością. Pomocniczo zaleca się je w nadciśnieniu tętniczym, chorobach wątroby i nerek oraz w chorobie wrzodowej. Jedynym przeciwwskazaniem do spożywania świeżych bananów jest cukrzyca.

Mango

Mango jest uważane za drzewo święte w Indiach, gdyż według zapisów religijnych w jego cieniu odpoczywał Budda. Poza Indiami mango uprawiane jest w Pakistanie, Indochinach jak też w wielu krajach Afryki i Ameryki. Owoce mango mają opinię najsmaczniejszych owoców świata. Są one bogate w witaminę A i C, które jak wiadomo należą do grupy przeciwutleniaczy - czynników przeciw-rakowych.

Papaya

Papaya znana również pod nazwą paw-paws jest rośliną pochodzącą z Ameryki Środkowej, uprawiana powszechnie w tropikach dla doskonałych owoców zbliżonych smakiem

do melonów. Papaya podobnie jak i mango jest bardzo zasobna w witaminę A i C. Jest również bogata w potas. Zawiera ona enzym - papainę, stymulujący trawienie. Pestki papaya po wysuszeniu mogą być użyte jako przyprawa do sałatek.

Kiwi

Owoce kiwi są znane w Chinach pod nazwą "chiński agrest". Nazwa "kiwi", pochodzi z Nowej Zelandii, oznacza gatunek wymierających już tamtejszych ptaków, a została zmieniona głównie dla celów reklamowych. Owoce te ze względu na dużą zawartość witaminy C są zalecane jako składniki pożywienia zabezpieczające przed rakiem. Ze względu na dużą ilość potasu, a brak sodu w

tych owocach, poleca się je dla ludzi z wysokim ciśnieniem krwi.

Ananasy

Ananas jest obecnie uprawiany we wszystkich krajach tropikalnych ze względu na aromatyczny, smaczny owoc. Owoce ananasa zawierają błonnik, dużo cukru, są bogate w witaminę C i w minerał - potas. Niezmiernie ważnym składnikiem jest bromelain, enzym proteolityczny (rozpuszczający białko), podobny do papainy. Jeśli dodamy świeży ananas do żelatyny, enzym bromelain doprowadzi do rozpadu białka i żelatyna się nie zetnie. Gotowanie ananasa unieczynnia ten enzym.

DR. LIDIA DOBOSZ
TEL. 534-6527

LIDIA DOBOSZ, N.D.

Doktor Medycyny Naturalnej

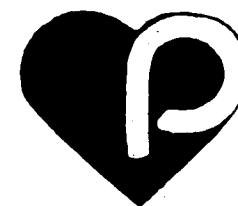
Leczenie ostrych i przewlekłych chorób.
ZIOŁOLECZNICTWO, KOMPUTEROWA
ANALIZA DIETY, HOMEOPATIA,
AKUPUNKTURA.

NATUROPATHIC CLINIC
1595 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6P 1A6
Tel. (416) 534-6527

OSHAWA HEALTH CENTRE
212 King St. W.
Oshawa, Ont. L1J 2J2
Tel. (416) 576-8451

PO CO PŁACIĆ WIĘCEJ??!

Tanie, szybkie i wygodne połączenia do Warszawy
i Europy najlepiej przez

POLIMEX TRAVEL

141 RONCESVALLES AVE., Toronto, Ont.
TEL. (416) 537 - 7914

3615 DIXIE RD., UNIT 11, Mississauga, Ont.
TEL. (416) 238 - 6683

3482 LAWRENCE AVE. E. # 104, Scarborough, Ont.
TEL. (416) 439 - 7132

PONADTO ZAŁATWIAMY

- WYSYŁKĘ PACZEK MORSKICH I LOTNICZYCH
- UBEZPIECZENIA WIZYTUJĄCYCH
- WIZY DO USA
- WYRABIANIE PASZPORTÓW POLSKICH
- ZAPROSZENIA
- TŁUMACZENIA

POLIMEX TO RZETELNOŚĆ